

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİCİLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN İSTİHDAMINDA
YAŞANAN SORUNLAR**

Huriye OKTAY

**İzmir
2012**

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİCİLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN İSTİHDAMINDA YAŞANAN SORUNLAR

Huriye OKTAY

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Semiha ŞAHİN

İzmir

2012

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "Türkiye’de Öğretmen İstihdamında Yaşanan Sorunlar” adlı çalışmanın tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım yapıtların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara gönderme yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

19.10.2012
Huriye OKTAY

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Y¼netimi ve Denetimi Programında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : YRD. DOÇ. DR. SEMİHA şAHİN

¼ye : YRD. DOÇ. DR. NECLA FIRAT

¼ye : YRD. DOÇ. DR. DUYGU ETİNG¼Z

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen ¼ğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

19/10/2012

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstit¼ M¼d¼r¼

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	447187
Yazar Adı / Soyadı	HURİYE OKTAY
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 27235531222
Telefon / Cep Telefonu	
e-Posta	oktay.huriye@gmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN İSTİHDAMINDA YAŞANAN SORUNLAR
Tezin Tercümesi	THE PROBLEMS OF TEACHER EMPLOYMENT IN TURKEY
Konu Başlıkları	Eğitim ve Öğretim
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	Eğitim Bilimleri Bölümü
Anabilim Dalı	Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2012
Sayfa	148
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. SEMİHA ŞAHİN
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	istihdam= employment
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a. Yukarıda başlığı yazılı olan tezinin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimize ilgili fikri mülkiyet haklarımızın saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

31.10.2012

İmza:.....

Yazdır

TEŞEKKÜR

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde birçok kişinin katkısı olmuştur. Uygulamanın yapıldığı Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesin’de gönüllü olarak görüşme yapan öğretim elemanlarına ve lisans son sınıf öğrencilerine teşekkür ederim.

Araştırmamın her aşamasını takip eden, desteğini ve yardımlarını benden esirgemeyen değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Semiha ŞAHİN’e en derin saygılarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum. Bununla birlikte, araştırmama göstermiş olduğu büyük ilgi ve yardımlarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Necla FIRAT’a teşekkür ederim. Bunun akabinde çalışmamda katkıları olan; Yrd. Doç. Dr. Duygu ÇETİNGÖZ, Yrd. Doç. Dr. Kadir BEYÇİOĞLU, Araştırma Gör. Dr. İdris ŞAHİN ve Prof. Dr. Reşide KABADAYI’ya teşekkür ederim.

Beni her zaman destekleyen aileme, özellikle tez yazımında çok emeği geçen kardeşim Tuncay OKTAY’a; tezime katkısı olan arkadaşlarım Mehmet Ali BAYSAL, Ekin UZUNYOL, Abdullah KOCAŞAHAN, Didem ÖLMEZ, Güler ŞİMŞEK, Fatma ÇEK, Deniz TATAR, Ece ŞAHİN’e, bana olan desteklerinden dolayı okul müdürü Alev ŞENKARDEŞ’e ve yakınım Mustafa MÜFTÜOĞLU’na teşekkür ederim.

ÖZET

Bu çalışmanın genel amacı, Türkiye’de öğretmen istihdamında ortaya çıkan sorunları ortaya koymaktır. 2003-2011 yılları arasında Türkiye’deki eğitim fakültelerinde eğitim gören tüm branşlardaki öğretmen aday sayıları ve bu branşlarda atanan öğretmen sayıları karşılaştırılmaktadır. Bu şekilde istihdam edilebilecek şekilde üniversitelere öğrenci alınıp alınmadığı ve atanan öğretmen adaylarının okullarda öğretmen ihtiyacını ne ölçüde karşıladığı; tüm branşlar için coğrafi açıdan ülke çapında dengeli bir dağılımın olup olmadığı incelenmektedir. Ayrıca istihdam politikalarının eğitim fakültelerinde eğitime nasıl yansıdığı, mevcut öğrencileri nasıl etkilediği ve öğretmen istihdamında nasıl bir politika izlenmesi gerektiği incelenmekte ve öneriler geliştirilmektedir.

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmakta ve veriler nitel araştırma yöntemiyle elde edilmektedir. Döküman incelemesi ve katılımcılarla görüşmeler yapılmakta, elde edilen veriler içerik çözümlemesine tabi tutulmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi öğretim elemanları ve öğrencilerinden oluşmaktadır. Her katılımcı grubundan 20-25 kişi ile görüşmeler yapılmaktadır. Araştırmada kullanılmak üzere her katılımcı grubu için hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir.

Araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır: üniversiteye alınan öğrenci sayıları ile yapılan atamalar arasında bir tutarlılık yoktur. 2003-2010 yılı verilerine göre en fazla atama yapılan bölgeler Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi, en fazla atanan alanlar Arapça Öğretmenliği ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, en az atanan alanlar ise Almanca ve Fransızca Öğretmenliği, atama yapılmayan alanlar ise; Özel Eğitim Öğretmenliği, Üstün Zekalılar Öğretmenliği ve Japonca Öğretmenliği’dir.

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre; yapılan atamalar öğretmen gereksinimini karşılamamaktadır. Üniversitelere alınan öğrenci sayısı ile yapılan atamalar arasında bir arz talep dengesi yoktur. Eğitim fakültelerindeki öğrenci kontenjanlarının düşürülmesi gerekmektedir. YÖK ve MEB'in öğretmen yetiştirme ve istihdamı konusunda ilişkileri zayıf olup ancak son yıllarda biraz güçlenmiştir. Ücretli öğretmen çalıştırma etik değildir. Yine öğretim elemanları ücretli öğretmenin eğitimi olumsuz etkileyeceğini, fen edebiyat fakültelerine formasyon hakkı verilmemesi gerektiğini ve formasyonun yetersiz olduğunu, öğrencilerin bölüm seçerken çok bilinçli olmadıklarını, KPSS'nin öğretmen yeterliliğini ölçmede yetersiz olduğunu, KPSS'ye alan sınavı ve mülakat eklenmesi gerektiğini, öğretmen istihdamı açısından tek tip kadrolu veya sözleşmeli öğretmenliğin olması gerektiğini, KPSS'nin öğrencilerin gerek okul yaşamını gerekse sosyal hayatını olumsuz etkilediğini, öğrencilerinin atanamadıkları takdirde başka mesleklerde çalışmalarını kötü bir durum ama zorunlu kalmışlarsa olabileceğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin yarıya yakını bölümlerini istemeden seçtiklerini belirtmiştir. Öğrenciler, üniversitelerin ataması az yapıldığı halde fazla öğrenci almalarını olumsuz bulmuşlar, üniversitelerdeki öğrenci kontenjanlarının azaltılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bölümlerini seçme nedenlerini ortaöğretimdeki alanlarına uygunluk, kendilerini o branşa yakın hissetmeleri olarak değerlendirmişler; çok az bir öğrenci grubu ise bölüm seçme nedenini aile baskısı olarak değerlendirmiştir. İlk atamaların, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne daha çok yapılmasını bazı öğrenciler bunun haksızlık olduğunu, bazıları ise bunu zaten bildiklerini, kabullendiklerini belirtmişlerdir. Ücretli öğretmenliğin eğitim hayatını olumsuz etkilediğini ve etik olmadığını belirtmişlerdir. Tüm öğretmenlerin kadrolu istihdam edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. KPSS'nin okul yaşantılarını ve sosyal yaşantılarını olumsuz etkilediğini belirtmişler ve KPSS'nin yapılması gerektiğini ancak içeriğinin değişmesi gerektiğini, mutlaka alan sınavı konulması gerektiğini, genel kültür ve genel yetenek sorularının azaltılması gerektiğini savunmuşlardır. Tekrar meslek seçme şansı verilse öğrencilerin büyük çoğunluğu yine öğretmenlik mesleğini seçeceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen yetiştirme ve istihdamı açısından YÖK ile MEB arasında ilişki olmadığını belirtmişlerdir.

Öğretim elemanları ve öğrencilere göre; öğretmen yetiştirme ve atama konusunda YÖK ile MEB'in işbirliği içinde olması ve bu konuda uzun vadeli planlar yapılması gerekmektedir. Öğretmen yetiştiren kurumların, öğretmen ihtiyacına uygun sayıda öğretmen adayı yetiştirmesi gerekmektedir. Okullarda rehberlik hizmetlerinin faaliyetlerinin artırılması ve meslek seçiminde öğrencilere daha iyi yönlendirmelerin yapılması, ücretli öğretmenliğin kaldırılması, tek tip kadrolu veya sözleşmeli öğretmenliğe geçilmesi, KPSS'nin içeriğinin değiştirilmesinin ve alan sınavının mutlaka yapılması gerektiği, formasyonun kaldırılması ve fen edebiyat fakültesi mezunlarına öğretmen olma hakkı verilmemesi, üniversitelerin eğitim fakültelerindeki öğrenci kontenjanlarının azaltılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

The general purpose of this study is to present the issues that emerge from the teacher employments in Turkey. In between 2003-2011 years, the whole number of field teacher applicant shaving education in education faculties and the whole number of appointed field teachers in Turkey are going to be compared. In this way, whether the universities are accepting students to be employed and to what extent the appointed teachers provide the need at schools; whether there is a balanced distribution for the whole fields geographically and according to rural-urban aspects are going to be examined. Also, how the employment policies are reflected to the education system in education faculties, how these policies affect the existing students and graduates and which policies should be followed in teacher employment sare going to be handled and proposal sare going to be developed.

In this study, the descriptive scanning model is used and the data is obtained by the qualitative research method. Document reviewing and participant interviewings are done and the results are subjected to content analysis. The research working group is consist of faculty members from Dokuz Eylul University, Buca Faculty of Education. 20-25 people are interviewed from every participant groups. The semi-structured interview forms are developed for every participant groups in this study.

In art of the findings, answers are searched for there search questions. In this part, the data obtained by collecting information is analyzed, tabulated and, it is interpreted for the purpose of there search.

In conclusions and recommendations part, the results of there search are discussed and the proposals are developed according to these results. According to the assignment datas between 2003-2010 years, the regions that are assigned most are East and South Eastern Anatolian Regions, the fields that are assigned most, Arabic teaching and Religious Culture and Moral Knowledge Teaching, the fields

that are assigned least, Germany and French Teaching, fields that are not appointed Special Education Teaching, Superior Intelligence Teaching and Japanese Teaching.

According to the views of instructors, assignments that are made do not satisfy the need. There is not a supply and demand equilibrium between the student numbers in university and the assignment numbers that are made. The student quota in faculties of education is required to be dropped. The relationship of YOK and MEB about teacher education and employment are weak but it has been becoming strong in recent years. It is not ethic to employ substitute teacher. Still, instructors indicated that substitute teacher would affect the education negatively, it is required not to give the right of formation to faculties of science and letters and formation is insufficient, students are unconcious while choosing their field, KPSS is not enough to measure the capability of teachers, branch exam and interview are required to be added to KPSS, in terms of employment there must be permanent or contracted teaching employment, KPSS affects the both school and social lives of students negatively, students indicated that in the event of not being assigned, to work in a different job is a bad situation but If they have to, it can happen.

Almost half of the students indicate that they choose their field without wanting. Students indicate that it is negative for universities to accept more students although there are few assignments, it is required to drop the quota of students in universities. They evaluate reasons for choosing their field as suitability of it to high school field, feeling themselves close to that field; few group of students evaluated their reasons for choosing the field as family pressure. Some students indicate that the making the first assignments to East and Southeastern Anatolia regions more is unfair, some of them indicate that they have already know and accepted that. They stated that substitute teaching affects the education life negatively and it is not ethic. They indicated that all the teacher must be employed permanently. They say that KPSS affects the both school and social lives of them negatively and KPSS need to be done but its content must change, it is necessary to introduce a branch exam, the questions of general culture and general ability must be reduced. If the chance of choosing a job is given again, most of the students indicate that they choose job of

teaching once more. They also state that there is not any connection between YÖK and MEB about teacher education and employment.

According to the instructors and students; it is required that there must be a connection between YÖK and MEB about teacher education and assignment and there has to be made long term plans about that subject. The institutions that educate teacher are required to educate a good few candidate teachers in relation to teacher need. It is reached as a result that increasing the activities of guidance services at schools, better supervising to the students for choosing the job, abolition of substitute teaching, introducing permanent or contracted teaching employment, changing the content of KPSS, necessity of introducing a branch exam, abolition of formation , not giving the right of becoming teacher granted from faculties of science and literature, dropping the student quota in faculties of education.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	ix
Tablolar Listesi.....	xiii
Grafikler Listesi.....	xvi
Kısaltmalar Listesi.....	xvii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	4
Araştırmanın Önemi.....	5
Problem Cümlesi.....	5
Alt Problemler.....	6
Sayıtlılar.....	7
Sınırlamalar.....	8
Tanımlar.....	8
BÖLÜM II.....	9
İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR.....	9
ÖĞRETMEN İSTİHDAMI.....	9
1-BAZI DÜNYA DEVLETLERİNDE ÖĞRETMEN İSTİHDAMI.....	9
1.1-ABD’de Öğretmen İstihdamı.....	9
1.2-Almanya’da Öğretmen İstihdamı.....	9
1.3-Avusturya’da Öğretmen İstihdamı.....	10
1.4-Fransa’da Öğretmen İstihdamı.....	10
1.5-İspanya’da Öğretmen İstihdamı.....	10
1.6-Polonya’da Öğretmen İstihdamı.....	11
1.7-Japonya’da Öğretmen İstihdamı.....	11

1.8-İngiltere’de Öğretmen İstihdamı.....	11
2-TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN İSTİHDAMI.....	11
2.1-TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN İSTİHDAMI SORUNLARININ NEDENLERİ.....	12
Çok Fazla Eğitim Fakültesinin Varlığı.....	12
YÖK, MEB’in İşbirliği İçinde Davranmayışları.....	13
Fen Edebiyat Fakültesi Mezunlarına Formasyon Hakkı Tanınması.....	16
Eğitim Sisteminin Sık Sık Değişmesi.....	18
Özel Eğitim Kurumlarının Az Olması ve Çalışma Şartlarının Zorluğu.....	18
İhtiyacın Çok Üstünde Öğretmen Yetiştirilmesi.....	19
Atama Yapılan Branşlarda Denge Sorunu.....	21
Coğrafi Bölgeler Arasında Dengeli Bir Dağılımın Olmayışı.....	22
Öğretmenlerin Farklı Statülerde İstihdam Edilmeleri.....	24
Norm Kadro Uygulamasındaki Sıkıntılar.....	27
Öğretmen İstihdamında Yaşanan Sorunların Çözümleri.....	27
İlgili Yayınlar ve Araştırmalar.....	28
BÖLÜM III.....	33
YÖNTEM.....	33
3.1-Araştırma Deseni.....	33
3.2-Çalışma Grubu.....	33
3.3-Veri Toplama Aracı.....	35
3.4-Verilerin Toplanması.....	36
3.5-Verilerin Çözümlemesi.....	36
BÖLÜM IV.....	37
BULGULAR VE YORUMLAR.....	37
4.1-Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	37
4.2-İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	54
4.3-Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	61
4.4-Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	63
4.5-Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	64

4.6-Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	66
4.7-Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	66
4.8-Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	67
4.9-Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	68
4.10-Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	69
4.11-On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	70
4.12-On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	71
4.13-On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	72
4.14-On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	73
4.15-On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	74
4.16-On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	75
4.17-On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	76
4.18-On Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	77
4.19-On Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	78
4.20-Yirminci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	79
4.21-Yirmi Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	80
4.22-Yirmi İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	81
4.23-Yirmi Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	82
4.24-Yirmi Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	83
4.25-Yirmi Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	84
4.26-Yirmi Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	85
4.27-Yirmi Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	85
BÖLÜM V.....	87
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	87
5.1-Sonuç ve Tartışma	87
5.2-Öneriler.....	115
5.2.1-Uygulamacılara Öneriler.....	115
5.2.2-Araştırmacılara Öneriler.....	116

KAYNAKLAR.....	117
EKLER.....	121

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. 2009 Yeni Kayıt, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	13
Tablo 2. 2010 Yeni Kayıt, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	14
Tablo 3. 2006-2010 Yılları Arası KPSS Eğitim Bilimleri Sınavına Katılan Kişi Sayısı.....	17
Tablo 4. 2011 Yılı Ağustos Dönemi Öğretmen Atamalarına Göre KPSS Verileri.....	20
Tablo 5. Bölgelere Göre Atanan Öğretmen Sayıları.....	23
Tablo 6. Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Sayıları.....	34
Tablo 7. Görüşme Yapılan Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayıları.....	35
Tablo 8. 2003 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	37
Tablo 9. 2004 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	40
Tablo 10. 2005 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	42
Tablo 11. 2006 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	43
Tablo 12. 2007 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	46
Tablo 13. 2008 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	48
Tablo 14. 2009 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	50
Tablo 15. 2010 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları.....	52

Tablo 16. Öğretmen Atamalarının Öğretmen Gereksinimini Karşılama Durumuna İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	63
Tablo 17. Eğitim Fakültesi Mezunlarının İstihdamında Yaşanan Yetersizliğe İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri.....	64
Tablo 18. Ücretli Öğretmenin Eğitime Katkısına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri.....	66
Tablo 19. Öğretmen İstihdamına İlişkin YÖK ile MEB Arasında Koordinasyon Durumuna Yönelik Öğretim Elemanlarının Görüşleri.....	67
Tablo 20. Öğretmenlerin Kadrolu, Sözleşmeli, Ücretli Olarak Görevlendirilmelerine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri.....	67
Tablo 21. Fen Edebiyat Fakültesi Mezunlarının Formasyonla Öğretmen Olmasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri.....	69
Tablo 22. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğini İsteyerek Seçip Seçmediklerine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri.....	69
Tablo 23. Öğretmen Atamalarının KPSS'ye Göre Yapılması Konusunda Öğretim Elemanlarının Görüşleri	70
Tablo 24. KPSS'nin Öğrencilere Olan Olumlu ve Olumsuz Etkisine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	72
Tablo 25. MEB'in Öğretmen İstihdamını Nasıl Planlaması Gerektiğine Yönelik Öğretim Elemanlarının Görüşleri	73
Tablo 26. Öğrencilerinin Öğretmenlik Dışında Başka Alanlarda Çalışmalarına İlişkin Olarak Öğretim Elemanlarının Görüşleri	74
Tablo 27. Öğrencilerin, Öğretmenlikteki Branşını İsteyerek Seçip Seçmediklerine İlişkin Görüşleri	75

Tablo 28. Öğrencilerin, Eğitim Fakültesinde Ataması Az Yapılan Branşların Kontenjanlarının Fazlalığına İlişkin Görüşleri	75
Tablo 29. Öğrenim Gördükleri Bölümü Seçme Nedenlerine İlişkin Görüşleri	76
Tablo 30. Öğrencilerin Atanamamaları Durumunda Ne Yapmayı Planladıklarına İlişkin Görüşleri	77
Tablo 31. Öğrencilerin, İlk Atamaların Kalkınmada Öncelikli Bölgelere Yapılmasına İlişkin Görüşleri	77
Tablo 32. Öğrencilerin, Öğretmenlerin Kadrolu, Sözleşmeli ve Ücretli Olarak Görevlendirilmelerine İlişkin Görüşleri	79
Tablo 33. Öğrencilerin, Ücretli Öğretmenin Eğitime Katkısına İlişkin Görüşleri.....	80
Tablo 34. Öğrencilerin, Fen Edebiyat Fakültesi Mezunlarının Formasyonla Öğretmen Olmasına İlişkin Görüşleri.....	81
Tablo 35. Öğrencilerin, Öğretmen Atamalarının KPSS'ye Göre Yapılması Konusunda Görüşleri.....	82
Tablo 36. Öğrencilerin, KPSS'nin Öğrencilere Olan Olumlu Olumsuz Etkisine İlişkin Görüşleri.....	83
Tablo 37. Öğrencilerin, Atanamama Gibi Bir Durumun Olması Hayatlarını Nasıl Etkilediğine İlişkin Görüşleri.....	84
Tablo 38. Öğrencilerin, Öğretmenlik Mesleğini Tekrar Tercih Etme Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	85
Tablo 39. Öğrencilerin, Milli Eğitim Bakanı Kendileri Olsaydı Öğretmen İstihdamını Nasıl Planlayacaklarına Yönelik Görüşleri.....	86

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Fizik Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	55
Grafik 2. Kimya Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	55
Grafik 3. Biyoloji Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	56
Grafik 4. Coğrafya Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	57
Grafik 5. Tarih Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	57
Grafik 6. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	57
Grafik 7. Türkçe Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	59
Grafik 8. Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	59
Grafik 9. Almanca Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	60
Grafik 10. Fransızca Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı.....	61
Grafik 11. Bölgelere Göre 2003-2010 Yılları Arası Atanan Öğretmen Sayısının Yıllara Göre Dağılımı.....	62

KISALTMALAR LİSTESİ

Öğr.-----	Öğretmen
Beden Eğit. Ö.-----	Beden Eğitimi Öğretmenliği
Rehb. ve Psik. Dan.-----	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Eng.-----	Engelliler
İ.Mat. Öğr-----	İlköğretim Matematik Öğretmenliği
İ.Din Kült. ve Ahlak B.-----	İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
Sosyal Bilg.-----	Sosyal Bilgiler
Türk Dili ve Edeb.-----	Türk Dili ve Edebiyatı
KPSS-----	Kamu Personeli Seçme Sınavı
KMS-----	Kamu Memurluğu Sınavı
Akt.-----	Aktaran
EARGED-----	Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi
Türk Eğitim Sen-----	Türkiye Eğitim, Öğretim, Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası
Eğitim Bir-Sen-----	Eğitimciler Birliği Sendikası
Anad.-----	Anadolu
O-----	Ortaöğretim
B.-----	Bölge
G.-----	Genel
Ö-----	Öğrenci
Ö.E.-----	Öğretim Elemanı
ÖSYM-----	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖSS-----	Öğrenci Seçme Sınavı
YÖK-----	Yüksek Öğretim Kurulu
MEB-----	Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu ve araştırma konusu hakkında bilgi verilmekte, problem cümlesi, alt problemler açıklanmakta, sayılılar, sınırlılıklar, tanımlar yer almaktadır.

Problem Durumu

Cumhuriyet döneminden günümüze kadar bakıldığında Türkiye’de öğretmen yetiştirmede farklı yöntemler denenmiştir. Öğretmen yetiştirme; ilköğretmen okulları ile sonra köy enstitülerinin açılışı daha sonra yüksek öğretmen okullarının açılışı aşamalarını izlemiştir (Uygun, 2010: 707-730). 1980 yılı sonrasında öğretmen yetiştirme üniversitelere bırakılmıştır.

Cumhuriyetten günümüze kadar öğretmen yetiştirmenin yanında öğretmenlerin istihdamı da sorun teşkil etmiştir. Kalkınma planlarının tamamı incelediğinde hepsinde görülen ortak sorun öğretmen atamalarının yurdun her yer yerine eşit yapılmadığı, bazı alanlarda öğretmen fazlalığı varken bazı bölümlerde öğretmen açığının çok olmasıyla ilgilidir ve bu sorunların çözümüne yönelik tedbirler alınmaya çalışılmıştır (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2009).

Millî Eğitim eski bakanlarından Akyol, 1989 yılında; öğretmenlerin yetiştirilmesinde ve istihdamında ciddi zorluklar olduğunu belirtmiş ve buna yönelik olarak atama ve yer değiştirmelerin dengeli ve adil politikaya bağlanacağını belirtmiştir (Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi[EARGED], 1993a).

1996 yılından sonra öğretmen istihdamında sorunlar biraz daha karmaşıklaşmış ve artmıştır. 1996 yılında 4 yıllık fakülte bitiren herkes sınıf öğretmeni olarak atanmıştır. Bu da eğitimin kalitesini düşürmekle birlikte ileriki yıllarda sınıf öğretmenliği alanından mezun olmuş öğretmen adaylarının atanmalarında zorluklara yol açmıştır.

2001 yılından itibaren öğretmen atamaları için KMS, KPSS gibi sınavlar uygulanmıştır. Üniversite son sınıf öğrencileri ve mezun ama yıllarca ataması yapılmayan yüzbinlerce öğretmen adayının büyük bir strese girmesine neden olmuştur. Ayrıca eğitim fakültesi dışında fen-edebiyat fakültesi mezunlarına da formasyon eğitimi verilerek atama imkanı verilmesi, atama bekleyen eğitim fakültesi mezunu öğretmen adaylarının işini zorlaştırmıştır.

Millî Eğitim eski bakanlarından Toptan; öğretmen dağılımında dengesizlikler bulunduğunu; çeşitli branşlardaki 39109 öğretmen ihtiyacına karşın, 28369 öğretmen fazlası olduğunu söylemiştir. Toptan; öğretmen ihtiyacının fazla olduğu İngilizce, beden eğitimi, müzik, resim-iş, teknik resim, elektrik ve elektronik gibi branşlar yanında; matematik, fen bilgisi, biyoloji, tarih, coğrafya ve Fransızca alanlarında öğretmen fazlası olduğunu vurgulamıştır (akt: EARGED, 1993b: 10).

2012 yılına gelindiğinde de durumun çok değişmediği görülmektedir. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Okul Öncesi Öğretmenliği, Zihinsel Engelliler Öğretmenliği gibi branşlarda üniversitelerin mezun ettiği öğretmen adayı sayısı, bu alandaki öğretmen açığına cevap veremezken; Fizik, Kimya, Biyoloji, Felsefe, Tarih, Coğrafya ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği gibi branşlarda ise mezun öğretmen adayı çok olmasına rağmen sınırlı sayıda atama yapılmaktadır.

1996 yılında sınıf öğretmenliği alanındaki açığı kapatmak için bitirdiği alana bakılmaksızın istekli olan tüm lisans mezunlarını sınıf öğretmeni olarak atamasını yapan Milli Eğitim Bakanlığı, 2012 yılında da Zihinsel Engelliler Öğretmeni ve Teknoloji-Tasarım Öğretmeni açığını kapatmak için özür durumundan ataması yapılamayan bütün sınıf öğretmenlerini bu alanlarla ilgili sertifikası olup olmadığına veya yan dalı olup olmadığına bakılmaksızın bu branşlara atamıştır.

Türkiye’de yapılan öğretmen atamalarının dağılımına coğrafik açıdan bakıldığında atamaların batıdan doğuya doğru gittikçe arttığını, istihdam konusunda eşit bir dağılımın söz konusu olmadığını söylemek mümkündür. Millî Eğitim eski

bakanlarından Akyol'a göre; 1990-1991 öğretim yılı mesajında; Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu ve batı bölgelerindeki kırsal kesimlerde okulların öğretmensizlik nedeni ile kapalı olup derslerin boş geçtiğini; kalkınmış yörelerde ise öğretmen fazlalığı bulunduğu için bir öğretmene 3-5 saat ders düştüğü şeklinde belirtilmiştir (akt: EARGED, 1993c :9).

Yapılan öğretmen atamalarına kentsel ve kırsal açıdan da bakıldığında kırsal alanlarda öğretmen ihtiyacı çokken kentsel bölgelerde öğretmen fazlasına rastlamak mümkündür. Yine kırsal alanlardaki öğretmen açığı ücretli öğretmenlerle kapatılmaya çalışılmaktadır. Yapılan incelemelerde; coğrafik bölgeler, iller (bazı büyük illerin kendi içlerinde de dengesiz dağılım vardır), yerleşim birimleri, okul türleri, branşlar ve öğretmen-öğrenci oranlarında dengesizlikler olduğunu göstermektedir. I., II., ve III., hizmet bölgelerinde fazla öğretmen sayısının, açık öğretmen sayısından çok olmasına karşın, IV. ve V. hizmet bölgelerinde açık öğretmen sayısının, fazla öğretmen sayısından çok olduğu görülmektedir (akt: EARGED, 1993d: 9).

On binlerce öğretmen adayı atama beklerken atama kontenjanlarının sınırlı olması öğretmen ihtiyacının ücretli kategorisindeki geçici öğretmenlerle sağlanmaya çalışılması da eğitim sektörü için sorundur.

Yukarıda da bahsedildiği üzere öğretmen yetiştirilmesi ve istihdamı konusunda çeşitli yöntemler denenmiştir fakat öğretmen yetiştirmeye yönelik uygulamalar süreklilik sağlayamamıştır. İstihdam konusuna bakıldığında da, üniversitelerin eğitim fakültesi bölümlerine öğrenci kontenjanları belirlenirken istihdam durumları gözetilmeden her yıl birbirine yakın kontenjanlarda öğrenci alınması ve yeni üniversitelere eğitim fakültelerinin de açılmasıyla mezun öğretmen adayı sayısı çoğalmıştır. Bazı bölümlerde atamalar çok sınırlı olduğu halde binlerce kişi atanmayı beklemektedir. Buna 2005 yılı verilerine göre; Fizik Öğretmenliği bölümünde öğretmen atama kontenjanı 10 olmasına rağmen 3500 kişinin atanmayı beklemesi örnek olarak verilebilir.

Türkiye’de öğretmen istihdamı ile ilgili sınırlı sayıda araştırma yapılmıştır. Yapılan sınırlı sayıdaki araştırmalar incelendiğinde Yılmaz’ın(2010) araştırmasında; akademisyenler KPSS sisteminin sadece teorik bilgiyi ölçmesini eleştirmişler, sosyal bilimler öğretmenliği alanındaki her 10 öğretmen adayından 1 öğretmenin atanmasının yapılması sorununa değinmişler ve sosyal bilgiler branşında atanma problemi olduğu için bu branşın öğrencileri fakülteye başladıklarında çok istekli olduklarını fakat daha sonra atanma sıkıntısının motivasyonlarını düşürdüğünü belirtmişlerdir. Baştürk’ün(2007) araştırmasında; ortaöğretim alanından öğretmenliğe başvuran adayların, ilköğretim alanlarından öğretmenliğe başvuranlardan daha yüksek kaygıya sahip oldukları bulunmuştur. Bunun sebebi de; ortaöğretim alanındaki öğretmen atamalarının çok sınırlı sayıda yapıldığına, bunun da kaygı düzeyini artırdığına bağlanmıştır. Şahin’in(2011) araştırmasında; öğretmen adaylarının mesleki geleceklerini nasıl gördükleri ve öğretmen olarak atanamamaları durumunda yaşamlarının bundan nasıl etkileneceği üzerinde bir araştırma yapılmıştır ve öğretmen adayları atanamama durumunda büyük bir yıkıma uğrayacaklarını belirtmişlerdir.

Bu çalışmada ise Türkiye’de çözülemeyen bir problem olan eğitim fakültesi mezunu olduğu halde atanamayan yüz binlerce öğretmen adayının atanma probleminin temelinde neler olduğu, öğretmen atamalarının branşlar ve coğrafik bölgeler bazında eşit bir dağılım gösterip göstermediği incelenmekte, branşlar bazında mezun sayıları ile o branşta atanan öğretmen sayıları karşılaştırılmaktadır. Öğretim elemanları ve öğrencilerle görüşmeler yapılmakta, atanma probleminin öğrencileri nasıl etkilediğine bakılmakta, istihdam politikasının eksik veya yanlış yönleri bulunmakta ve iyi bir istihdam politikasının nasıl olması gerektiğine yönelik öneriler geliştirilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Yapılan çalışmada Türkiye’deki eğitim fakültelerinde eğitim gören öğrenci sayıları tüm branşlar bazında 2003 yılından itibaren belirlenmekte ve o branşta 2003 yılından itibaren atanan öğretmen sayılarıyla karşılaştırılmaktadır. İstihdam

edilebilecek şekilde üniversitelere öğrenci alınıp alınmadığına bakılmaktadır. Tüm öğretmenlik alanları için coğrafik değişkenler açısından ülke çapında dengeli bir dağılımın olup olmadığı incelenmekte ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi öğretim elemanları ve öğrencilerle Türkiye’de öğretmen istihdamı sorunlarıyla ilgili görüşmeler yapılmakta, soruna çözüm önerileri geliştirilmektedir.

Araştırmanın Önemi

Veri toplama aracı olarak döküman incelemelerinde, Türkiye’de öğretmen istihdamında yaşanan sorunlarla ilgili bilimsel araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada ise Türkiye’de çözülemeyen bir problem olan eğitim fakültesi mezunu olduğu halde atanamayan yüz binlerce öğretmen adayının atanma probleminin temelinde neler olduğu, öğretmen atamalarının branşlar bazında ve coğrafik bölgeler bazında eşit bir dağılım gösterip göstermediği incelenmekte, branşlar bazında mezun sayıları ile o branşta atanan öğretmen sayıları karşılaştırılmakta, öğrenci ve öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapılarak atanma probleminin öğrencileri nasıl etkilediğine bakılmakta, istihdam politikasının eksik veya yanlış yönleri bulunmakta ve istihdam politikasının nasıl olması gerektiğine yönelik fikirler üretilmeye çalışılmaktadır. Bu nedenle yapılacak çalışmanın bulgularının diğer araştırmalara yol göstereceği, elde edilecek sonuçların Türkiye’deki öğretmen istihdamı probleminin ortadan kaldırılmasına yönelik uygulamacılara katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

2003-2010 yılları arası eğitim fakültelerine alınan öğrenci sayısı ile Milli Eğitim Bakanlığı’nca atanan öğretmen sayısı nasıl bir dağılım göstermektedir? Öğretmen açığı, bölge ve branşlara göre nasıl bir dağılım göstermektedir? Eğitim fakültesi öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerine göre istihdam politikaları mevcut öğrencileri nasıl etkilemektedir? Katılımcıların görüşlerine göre öğretmen istihdamında nasıl bir politika izlenmelidir?

Alt Problemler

- 1- 2003-2010 yılları arasında eğitim fakültelerine alınan öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 2- Branşlarına göre 2003-2010 yılları arasında eğitim fakültelerine alınan öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 3- Bölgelere göre 2003-2010 yılları arasında atanan öğretmen sayısı yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 4- Öğretmen atamalarının öğretmen gereksinimini karşılama durumuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 5- Eğitim fakültesi mezunlarının istihdamında yaşanan yetersizliğe ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 6- Ücretli öğretmenin eğitime katkısına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 7- Öğretmen istihdamına ilişkin YÖK ile MEB arasında koordinasyon durumuna yönelik öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 8- Öğretmenlerin kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak görevlendirilmelerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 9- Fen edebiyat fakültesi mezunlarının formasyonla öğretmen olmasına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 10- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğini isteyerek seçip seçmediklerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 11- Öğretmen atamalarının KPSS'ye göre yapılması konusunda öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 12- KPSS'nin öğrencilere olan olumlu ve olumsuz etkisine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 13- MEB'in öğretmen istihdamını nasıl planlaması gerektiğine yönelik öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 14- Öğrencilerinin öğretmenlik dışında başka alanlarda çalışmalarına ilişkin olarak öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 15- Öğrencilerin, öğretmenlikteki branşını isteyerek seçip seçmediklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

- 16- Öğrencilerin, eğitim fakültesinde ataması az yapılan branşların kontenjanlarının fazlalığına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 17- Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümü seçme nedenlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 18- Öğrencilerin, atanamamaları durumunda ne yapmayı planladıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 19- Öğrencilerin, ilk atamaların kalkınmada öncelikli bölgelere yapılmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 20- Öğrencilerin öğretmenlerin kadrolu, sözleşmeli, ücretli olarak görevlendirilmelerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 21- Öğrencilerin, ücretli öğretmenin eğitime katkısına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 22- Öğrencilerin fen edebiyat fakültesi mezunlarının formasyonla öğretmen olmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 23- Öğrencilerin öğretmen atamalarının KPSS'ye göre yapılması konusunda görüşleri nelerdir?
- 24- Öğrencilerin, KPSS'nin öğrencilere olan olumlu ve olumsuz etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 25- Öğrencilerin, atanamama gibi bir durumun olması hayatlarını nasıl etkilediğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 26- Öğrencilerin, öğretmenlik mesleğini tekrar tercih etme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 27- Öğrencilerin, Milli Eğitim Bakanı kendileri olsaydı öğretmen istihdamını nasıl planlayacaklarına yönelik görüşleri nelerdir?

Sayıtlılar

- 1- 2003-2011 yılları arasında üniversitelerin eğitim fakültesi bölümünden mezun sayıları tespit edilebilir.
- 2- 2003-2011 yılları arasında atanan öğretmen sayıları tespit edilebilir.
- 3- Görüşme yolu ile elde edilen bilgiler katılımcıların gerçek düşüncelerini yansıtmaktadır.

Sınırlamalar

- 1- Bu araştırmada üniversitelerin eğitim fakültelerinden mezun olan öğrenci sayıları ve atanan öğretmen sayıları 2003-2010 yılları arası ile sınırlandırılmıştır.
- 2- Atanan öğretmen sayıları resmi okullara atanan öğretmen sayıları ile sınırlandırılmaktadır. Özel okul ve dershanelerde çalışan öğretmenler değerlendirme dışı bırakılmıştır.
- 3- Ortaöğretim kurumu öğretmen atamaları incelenirken çalışma genel liselere atanan öğretmenlerle sınırlandırılmıştır. Teknik ve mesleki liseler çalışma dışı bırakılmıştır.
- 4- Türkiye’de öğretmen istihdamında yaşanan sorunlarla ilgili yapılan görüşmeler 9 Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nden seçilmiş öğretim elemanları ve öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.
- 5- Araştırmadaki görüşmeler Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Tarih Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği, Fizik Öğretmenliği, Kimya Öğretmenliği, Biyoloji Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği, Fransızca Öğretmenliği ve Almanca Öğretmenliği branşlarındaki öğretim elemanları ve öğrencilerle sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Öğrenci: Eğitim fakültesinde lisans eğitimi alan son sınıf öğrencilerdir.

Öğretim elemanı: Eğitim fakültesinde lisans eğitimi alan öğrencileri yetiştiren, onlara eğitim veren öğretim üyeleridir.

Yeni kayıt: Araştırmada belirtilen eğitim öğretim yılı içerisinde üniversitelerin eğitim fakültesi bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerdir.

Mezun: Eğitim fakültesini bitirmiş, lisans diplomasını almış kişilerdir.

Norm Kadro: Her derece ve türdeki eğitim kurumlarında belli ölçütlere göre olması gereken öğretmen sayısının belirlenmesidir(akt:Uygun, 2012a:79).

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYINLAR ve ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde bazı dünya devletlerinde ve Türkiye’de öğretmen istihdamının nasıl yapıldığı ve Türkiye’de yaşanan öğretmen istihdamı sorunlarının nedenleri konuları ele alınmaktadır.

ÖĞRETMEN İSTİHDAMI

İstihdam kelime anlamı olarak bir görevde, bir işte kullanma anlamına gelmektedir(Türk Dil Kurumu,). Öğretmen istihdamı denildiğinde öğretmenlerin bir eğitim kurumunda çalışmalarının sağlanması anlaşılmaktadır.

1-BAZI DÜNYA DEVLETLERİNDE ÖĞRETMEN İSTİHDAMI

Bu başlık altında bazı dünya devletlerinin öğretmen istihdamını nasıl gerçekleştirdiği incelenecektir.

1.1-ABD’de Öğretmen İstihdamı: ABD’de öğretmenlik yapabilmek için gerekli koşullar eyaletten eyalete değişmektedir. Eğitimde öğretmenlik yapabilmek için en az 4 yıllık lisans eğitimi yapma zorunluluğu vardır. Öğretmenin atanması, bölge düzeyindeki yetkililer tarafından gerçekleştirilir. Öğretmenler genellikle 1 yıllığına alınır. Emeklilik hakkını kazanmak için 5 yıl gibi belli bir dönem çalışma koşulu vardır. Öğretmenlerin özlük hakları ve ücret durumları eyaletten eyalete değişiklik gösterir (Harmancı, 2009 : 39).

1.2-Almanya’da Öğretmen İstihdamı: Almanya’da öğretmenlik eğitimlerini tamamlayan aday öğretmenler, öğretmenliğe atanmak için, her eyaletteki Devlet

Sınav Dairesi tarafından yapılan 1. Devlet Sınavı'nı başarmalıdır. Adayların alan bilgisinin sorgulandığı bu sınavı başaranlar bir okulda stajyer olarak görevlendirilip iki yıl çalıştırılırlar. İki yıl içerisinde aday bölgelerindeki hizmet içi eğitim seminerlerine katılmakta; okulda rehber öğretmen gözetiminde ve bağımsız olarak ders vermekte ve diğer eğitim etkinliklerine katılmaktadırlar. İki yılın sonundaki değerlendirmede başarılı bulunan adaylar, öğretmenlik meslek bilgilerinin sorgulandığı 2. Devlet Sınavı'na girerler. Bu sınavı başaran adaylar ihtiyaç duyulan bir okulda asil öğretmen olarak görevlendirilirler(akt: Kantos, 2009: 59).

1.3-Avusturya'da Öğretmen İstihdamı: Öğretmen adayları ilköğretim müfredatında bulunan tüm dersleri verebilecek şekilde yetiştirilirler. Bu öğretmen adayları asıl alanlarının yanı sıra bir yan alanda da belli bir düzeyde eğitim alırlar. Eğitimin sonuna doğru ilkokullarda deneyimli öğretmenlerin gözetiminde 12 haftalık öğretmenlik staj uygulaması yapılmaktadır. Bu uygulamanın sonunda adaylar Eğitim Kolejlere tarafından düzenlenen stajyer öğretmen final sınavına alınır. Ayrıca akıcılık ve etkili konuşma yeterliğinin arandığı okuma, yazma ve konuşma etkinliklerini içeren çeşitli sınavlardan geçirilirler. Bu sınavdan başarılı olanlar öğretmen olarak atanırlar. İlköğretim öğretmenleri eyalet çalışanları statüsünde özel sözleşmeyle ya da genel çalışma yasalarına göre çalışırlar (Memduhoğlu, 2009: 83).

1.4-Fransa'da Öğretmen İstihdamı: Fransa'da öğretmenlik seçkin bir meslektir. Öğretmen eğitimi yapan yükseköğretim kurumlarına girebilmek oldukça zordur. Öğretmenlik mesleğine girişte sınav vardır. Aday öğretmenler, öğretmen olmadan önce 1 yıl deneme süresine tabi tutulurlar. Deneme süresini başarıyla tamamlayan öğretmen adayları asıl öğretmen olarak atanırlar. (Erden, 2009: 175).

1.5-İspanya'da Öğretmen İstihdamı: Okul öncesi ve ilköğretim öğretmenleri Maestro öğretmenlik diplomasına sahip olmalıdırlar ve ilköğretim öğretmenleri müzik, beden eğitimi ve yabancı dil dersi dışındaki tüm dersleri verebilecek şekilde yetiştirilirler. Ortaöğretim öğretmenleri pedagojik uzmanlaşma kurslarının yanı sıra Licenciado veya mimarlık ya da mühendislik derecesine sahip olmaları gerekir (Erden, 2009: 86).

1.6-Polonya’da Öğretmen İstihdamı: Polonya’da öğretmenler 4 kategoride değerlendirilmektedir. Bunlar; stajyer öğretmen, sözleşmeli öğretmen, atanmış öğretmen ve kiralanmış öğretmendir (Taşdan, 2009: 478).

1.7-Japonya’da Öğretmen İstihdamı: Japonya’da öğretmen adayları, öğretmen olabilmek için bölge eğitim kurullarına başvururlar. Eğitim kurulları, öğretmen adaylarını, eğitim müdürlükleri tarafından hazırlanan genel kültür, alan ve meslek bilgilerini içeren ve yılda üç defa yapılan bir yeterlik sınavına almaktadır. Bu sınavı geçen adaylar, ayrıca görüşme ve uygulama sınavına da tabi tutulmaktadır (akt: Uçar, Uçar; 2004). Görüşmede, adayların karakter özellikleri, genel olarak eğitime ve öğrencilere bakış açıları, nazik ve düşünceli olma (yasashisa ve omoiari) durumları (öğretmen olabilmek için iki önemli özellik) değerlendirilir (akt: Başkan, Aydın, Madden; 2006). Bu sınavlarda başarılı olan adaylar, stajyerlik dönemine alınmakta ve altı aylık bu süreyi tamamlayanlar kamu görevlisi olma hakkını kazanıp asil öğretmen olarak atanmaktadırlar (akt: Uçar, Uçar; 2004).

1.8- İngiltere’de Öğretmen İstihdamı: Yerel eğitim otoriteleri ya da okul yönetimleri ihtiyaç duydukları öğretmen için ulusal düzeyde yayınlanan Eğitim Dergisi’ne ilan verirler. İlgilenen öğretmenler başvuru yapmak istedikleri okulun başvuru formunu doldurarak başvuruda bulunurlar. Başvuru sahipleri içinden uygun görülen öğretmen ya da öğretmenler, okul yönetim kurulunca mülakata çağrılır. Mülakat sonucunda seçilen öğretmen ya da öğretmenler ile okul yönetimi sözleşme imzalar ve öğretmen ataması gerçekleştirilmiş olur(Konya Şura Raporu, 2010a).

2- TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN İSTİHDAMI

Türkiye’de, eğitim hizmeti merkezden yönetilir. Cumhuriyetin ilanından 1980’li yıllara kadar öğretmen yetiştirme ve istihdamı tamamen MEB’e bağlı olmuştur. 1981 yılında öğretmen yetiştirme özerk bir yapı olan üniversitelere bırakılmıştır, öğretmenlerin istihdamı konusunda yine Milli Eğitim Bakanlığı sorumluluğunu devam ettirmektedir. 1981 yılına kadar öğretmen yetiştirme konusunda ilk öğretmen okulları, köy enstitüleri..... gibi kurumlar açılmış fakat süreklilik sağlayamamışlardır.

Ayrıca yetiştirilen öğretmen sayıları ülkedeki öğretmen ihtiyacını karşılamada yetersiz kalmıştır. 1981 yılından itibaren öğretmen yetiştirme görevi üniversitelerin eğitim fakülteleri tarafından yerine getirilmektedir.

Fen edebiyat fakültesi mezunları da son yıllarda formasyon eğitimi alarak öğretmenlik yapma hakkı kazanmışlardır. Ayrıca açıköğretim fakültelerinde de bazı öğretmenlik alanlarına ilişkin eğitim verilmektedir.

5 yıllık kalkınma planlarına bakıldığında Türkiye’de öğretmen istihdamını dengeli bir şekilde sağlayacak tedbirler alınmaya çalışılmıştır(DPT, 2009). Fakat Türkiye’de öğretmen istihdamı sorunu halen çözülememiştir.

2.1-TÜRKİYE’DE YAŞANAN ÖĞRETMEN İSTİHDAMI SORUNLARININ NEDENLERİ

Türkiye’de yaşanan öğretmen istihdam sorunları aşağıdaki alt başlıklarda incelenebilir.

Çok Fazla Eğitim Fakültesinin Varlığı : Türkiye’de 2007 verilerine göre 103 üniversitenin varlığından söz edilmektedir. Bu üniversitelerin genelinde eğitim fakültesi vardır. Eğitim fakültelerinde de örgün eğitim yanında ikinci öğretimin de açılmış olması çok fazla öğrencinin üniversitelere alınmasını sağlamıştır. Öğrenci alımlarında, bu öğrencilerin iş bulma imkanları göz önüne alınmamıştır. Bu şekilde de çok fazla işsiz üniversite mezunu sorunu ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de öğretmen istihdamı konusunda yapılan planlar uzun vadeli olmayıp hükümetlere ve o günün ihtiyaçlarına göre değişiklikler göstermiştir. Bu duruma örnek Eski Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Başkanvekili Prof. Dr. Eşme’nin raporuna göre 1980’li yıllarda başlıca sorun öğretmen açığıydı. Öğretmen fazlalığı problemi ise ilk kez 1980’lerde ortaöğretim branş ve meslek dersleri alanında meydana gelmiş olup, 1981 sonrasında ise eğitim fakültelerinin, ortaöğretim öğretmeni yetiştirecek şekilde yapılandırılması ortaöğretimde ihtiyaç, ilköğretimde ise talep fazlalığına yol açmıştır. Sınıf öğretmeni yetiştiren bölümlerin süresi 1990’da iki yıldan dört yıla çıkarılınca açık daha da büyümüş olup bu açığı kapatabilmek için

dönemin Milli Eğitim Bakanı olan Sağlam, 1996'da, 400000'e yakın üniversite mezununu, mezun olduğu alana bakmaksızın sınıf öğretmeni olarak atamıştır (Radikal, 2010a). Bu durum öğretmen istihdamında günlük çarelerin üretildiğini göstermektedir. Bu günlük çareler ileride o branşta yetişmiş öğretmen adaylarının atanmalarını güçleştirmiş, üniversitenin herhangi bir bölümünden mezun kişinin de öğretmen olarak işe başlatılması hem eğitimde kaliteyi düşürmüş hem de öğretmenliği herkesin yapabileceği bir meslekmiş gibi değersizleştirmiştir.

Yüksek Öğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın İşbirliği İçinde Davranmayışları: YÖK öğretmen yetiştiren kurumlar olan eğitim fakültelerinin yönetim merkezidir. Öğretmen istihdamı ise MEB'in bir görev alanıdır. Fakat her iki kurum arasında son yıllara kadar bir işbirliği söz konusu değildir. YÖK'ün amacı Türkiye'de daha fazla üniversite açılması ve birçok gencin üniversite eğitimi alması yönünde olmuştur. MEB ise öğretmen ataması konusunda çok planlı davranmamış öğretmen atama sayıları yıllara göre değişiklik göstermiştir ve üniversitelerden mezun olan eğitim fakültesi mezunu kişileri istihdam etme konusunda yetersiz kalmıştır.

Tablo 1'de, 2009 yılı yeni kayıt, mezun ve atanan öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 1

2009 Yeni Kayıt, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı Adı	Yeni Kayıt ¹	Mezun ¹	Atanan Öğr. Sayısı ²
Okul Öncesi+Anaokul Öğr	3821	2959	2525
Fen Bilg. Öğr	5681	3886	1040
Sınıf Öğr.	9092	10351	4753
Fransızca Öğr.	578	362	2
İlköğretim Mat. Öğr.	3979	2770	1132
Sosyal Bilg. Öğr.	4884	3834	520
Özel Eğitim Öğr.	30	-	
Görme Engelliler Öğr.	199	118	46
Zihinsel Eng. Öğr.	678	465	391
Görme Eng. Öğr.	53	27	333

¹ Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2009 yılı verilerinden alınmıştır.

² Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 1'in devamı

Anabilim Dalı Adı	Yeni Kayıt ¹	Mezun ¹	Atanan Öğr. Sayısı ²
Fizik Öğr.	508	376	186
Ki mya Öğr.	489	405	180
Biyoloji Öğr.	476	405	332
Tarih Öğr.	303	316	436
Coğrafya Öğr.	324	252	464
Felsefe Öğr.	144	120	302
Almanca Öğr.	1178	631	27
İngilizce Öğr	3825	2958	2148
Arapça Öğr.	41	34	64

Tablo 1'e bakıldığında yeni kayıtların mezun sayısının çok üstünde olduğu ve yapılan atamalara bakılmadan öğrenci alındığı görülmektedir. Fransızca Öğretmenliği mezun sayısı 362 iken, atanan öğretmen sayısı 2'dir. Arapça Öğretmenliği'nde ise; mezun 34 iken atanan öğretmen sayısı ise 64'tür. Bazı bölümler için mezun sayısına oranla atanan sayısı çok az olmasına rağmen bazı bölümler için de mezun sayısının üstünde öğretmen ataması yapılmıştır. Buradan bölümlerin kendi içinde yeni kayıt, mezun ve atanan öğretmen sayıları arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir.

2010 yeni kayıt, mezun ve atanan öğretmen sayıları Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2

2010 Yeni Kayıt, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı Adı	Yeni Kayıt ³	Mezun ³	Atanan Öğr. Sayısı ⁴
Okul Öncesi Öğr.	4292	2505	3260
Fen Bilg. Öğr.	6611	3026	1783
Sınıf Öğr.	10159	7322	10018

¹ Tablo 1'deki; Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2009 yılı verilerinden alınmıştır.

² Tablo 1'deki; Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

³ Tablo 2'deki; Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2010 yılı verilerinden alınmıştır.

⁴ Tablo 2'deki; Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden elde edilmiştir.

Tablo 2'nin devamı

Anabilim Dalı Adı	Yeni Kayıt ³	Mezun ³	Atanan Öğr. Sayısı ⁴
Özel Eğitim Öğr.	37	-	-
İşitme Engelliler Öğr.	232	137	61
Zihinsel Eng. Öğr.	1175	413	937
Üstün Zekalılar Öğr.	56	21	-
Matematik Öğr.	660	593	1989
Fizik Öğr.	514	360	455
Ki mya Öğr.	506	395	418
Biyoloji Öğr.	469	356	460
Coğrafya Öğr.	326	267	631
Felsefe Öğr.	151	138	372
Almanca Öğr.	1176	658	8
Fransızca Öğr.	467	379	3
İngilizce Öğr.	4177	2846	3193
Arapça Öğr.	41	26	89
Japonca Öğr.	41	26	-
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	416	449	2101
Türkçe Öğr.	5465	3306	1566
Müzik Öğr.	766	640	593
Resim Öğr.	1533	1287	460
Beden Eğitimi Öğr.	2536	2147	841
Rehb. ve Psikolojik D.	3294	1338	2399

Tablo 2'ye bakıldığında mezun olan öğretmen adayı sayılarının genelde atanan öğretmen sayısının birkaç kat üstünde olduğu görülmektedir. Fransızca öğretmenliğine bakıldığında; aynı bölüm için 3 öğretmen atanmış iken, aynı yıl 379 öğretmen adayı bu bölümden mezun olmuş ve 467 öğrencinin bu bölüme kaydı yapılmıştır. Bu rakamlara bakıldığında istihdam durumuna göre üniversitelere öğrenci alınmadığı ya da ataması az yapılan bölümler için o yıllarda tedbir alınmadığını görülmektedir.

³ Tablo 2'deki; Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2010 yılı verilerinden alınmıştır.

⁴ Tablo 2'deki; Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden elde edilmiştir.

YÖK ile MEB arasında ilişkinin zayıf oluşunu Güçlü (Milliyet, 2009) şu şekilde ifade etmiştir.

“Türkiye’nin sürdürülebilir bir eğitim politikası olmadığı gibi, kalıcı bir öğretmen politikası da yok. Milli Eğitim Bakanlığı MEB ile YÖK arasında diyalog yok denecek kadar azdır. YÖK ve üniversiteler, ihtiyaç duyulan alanlara değil, on binlerce istihdam fazlası olan alanlara öğrenci almaya devam ediyor. O da yetmiyor, kontenjanları artırıyor. Mezun olduktan sonra atamaları yapılacakmış, yapılmayacakmış umurlarında bile değil.”
(akt: Uygun, 2012b: 80).

Son yıllarda üniversitelerdeki bazı branşlar istisna olmak üzere 2. öğretimlerin kapatılması, eğitim fakültelerindeki bazı bölümlerin tamamen kapatılması, fen edebiyat fakültesi mezunlarına formasyon eğitimi verilmeyeceğinin belirtilmesi YÖK ile MEB’in kısmen işbirliği içine girdiklerini düşündürmektedir.

Fen Edebiyat Fakültesi Mezunlarına Formasyon Hakkı Tanınması:

YÖK üniversite kapılarında bekleyen milyonlarca genç nüfusun yoğun baskısı altındayken ister istemez istihdamı fazla göz önünde bulundurmadan kapasite artışına gitmek zorundadır. Her ne kadar Eğitim Fakültelerinde 1990’lı yılların sonuna doğru ciddi bir kapasite artışı yaşansa da, bu genel hatlarıyla öğretmen ihtiyacıyla aynı paralellikte gerçekleşmiştir. 2000 yılından itibaren ise Eğitim Fakültelerinin öğrenci kontenjanlarında ciddi bir artış yaşanmamıştır. Burada dikkat edilecek daha önemli nokta ise fazla istihdam alanı olmayan Fen-Edebiyat Fakültelerinin öğrenci kontenjanlarında yaşanan artıştır. 2000-2001 öğretim yılından 2008-2009 öğretim yılına kadar Eğitim Fakültelerinin kontenjanları sadece %16,5 artmışken Fen- Edebiyat Fakültelerinde %72’lik bir artış yaşanmıştır. Açıköğretim programları istatistiklere dâhil edilmediği takdirde, en fazla kapasite artışının Fen-Edebiyat Fakültelerinde gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarının özel sektörde ve kamu sektöründe istihdam alanı dar olduğundan ve bu fakültelerden fazla mezun verildiğinden tıpkı üniversiteye girişte yaşanan baskı gibi YÖK üzerinde mezun odaklı bir baskı mevcuttur. Bu yüzden YÖK farklı uygulamalarla Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarına öğretmenlik kapısını aralamak durumunda kalmıştır. Bu ise istihdamda planlamayı sürekli olarak sekteye uğratmıştır(Özoğlu, 2010a).

Türkiye'de öğretmenlik hakkı sadece eğitim fakültelerine verilmeyip, fen edebiyat fakültesi mezunlarının da tezsiz yüksek lisans yapmış olma şartı ile veya eğitim fakültelerinden alacakları pedagojik formasyon belgesi ile öğretmenlik yapabilmelerine hak tanınmıştır. Fen edebiyat fakültesi sayısının Türkiye'de çok fazla olması ve buradan mezunlara da öğretmenlik hakkının, formasyon ve tezsiz yüksek lisans yapmış olma şartı ile verilmesiyle öğretmen olmak için KPSS'ye başvuran kişi sayısını artırmış ve eğitim fakültesi mezunu öğretmen adaylarını sıkıntıya sokmuştur.

Tablo 3'te 2006-2011 yılları arasında KPSS'ye katılan kişi sayıları verilmektedir.

Tablo 3

2006-2011 Yılları Arası KPSS Eğitim Bilimleri Sınavına Katılan Kişi Sayısı

Yıl	Katılımcı Sayısı
2006	202.710
2007	205.433
2008	237.520
2009	244.269
2010	279.849
2011	230.415

Kaynak: Maltepe Akademi Sınav Rehberi, KPSS Öğretmenlik Yayını, 2011a:19

Maltepe Akademi Sınav Rehberine göre; 2011 Eğitim Bilimleri Sınavı'na 47663 kişi KPSS'ye başvuru yaptığı halde katılmamış ve 78 kişinin de sınavı geçersiz sayılmıştır.

Tablo 3'deki verilere bakıldığında; 2006'dan 2010 yılına kadar öğretmen adaylarının KPSS başvurusunda bir artış olduğu görülmektedir. Yeni mezun öğretmen adaylarıyla birlikte daha önceden atama bekleyen öğretmen adaylarının da olmasıyla birlikte KPSS'ye olan katılım artmıştır. Son 2 yıldır yılda 40000 öğretmen alımı yapılmaya başlanmıştır. Daha önceki yıllarda bu sayı çok daha düşüktür. Azami 40000 kişilik atamaya karşılık yaklaşık 278000 kişinin atama beklemesi öğretmen istihdamında ciddi sıkıntılarının olduğu göstermektedir.

Eğitim Sisteminin Sık Sık Değişmesi: T¼rkiye'de eğitim sistemi s¼rekli yenilenmektedir ve gelişimini hen¼z tamamlayamamıştır. 1997 yılı ¼ncesinde 5 yıllık temel eğitim zorunlu olup, 3 yıl ortaokul, 3 yıl lise ve üniversite eğitimi sistemi uygulanmaktaydı. 1997 yılından sonra 8 yıllık temel eğitim zorunlu hale getirilmiş olup ardından 3 yıl lise eğitimi ve sonra üniversite eğitimi sistemi uygulanmaya başlanmıştır. Geçmiş yıllarda genel liseler, Anadolu lisesi haline getirilmiş olup lise eğitimi 4 yıla çıkarılmıştır. 2012 yılında da 4 yıl ilkokul, 4 yıl ortokul, 4 yıl lise ve üniversite eğitimi sistemine geçiş yapılmıştır.

Eğitim sisteminin s¼rekli değişmesi ¼ğretmen istihdamını da olumsuz yönde etkilemiştir. 1997 yılında 5 yıllık zorunlu temel eğitimden sonra 8 yıllık zorunlu temel eğitime geçilmesi ilköğretimin ikinci kademesindeki ¼đrenci sayısını artırmıştır, buna bağlı olarak branş ¼ğretmeni açığı ortaya çıkmıştır. Bu branş ¼ğretmeni açığı da bazı ¼ğretmenlerin alanları dışında çalıştırılmaları ile ç¼z¼lm¼řtür. Fizik, Kimya, Biyoloji ¼ğretmenleri, Fen Bilgisi ¼ğretmeni; Tarih ve Coğrafya ¼ğretmenleri, Sosyal Bilgiler ¼ğretmeni; T¼rk Dili ve Edebiyatı ¼ğretmenleri de T¼rkçe ¼ğretmeni olarak çalıştırılmıştır. Daha sonraki yıllarda ise bu ¼ğretmenlere kendi alanlarına geçiş imkanının sağlanması ¼ğretmen atamalarını olumsuz şekilde etkilemiştir.

Fransızca, Almanca gibi dillerin yerini İngilizce'nin almasıyla bu alandaki ¼ğretmenler T¼rk Dili ve Edebiyatı, T¼rkçe ¼ğretmenliđi gibi alanlara kaydırılmıştır. Bu durum T¼rk Dili ve Edebiyatı, T¼rkçe ¼ğretmenliđinden mezun ¼ğretmen adaylarının atanmasında sıkıntı yaratmıştır.

¼zel Eğitim Kurumlarının Az Olması ve çalışma şartlarının Zorluğu:

MEB'in ihtiyacının çok ¼st¼nde ¼ğretmen adayının olması ¼ğretmenleri ¼zel eğitim kurumlarında çalışmaya zorlamıştır.

Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer'in; Habertürk Kanalı, Basın Kulübü Programına 27 Ocak 2012 tarihindeki röportajda vermiş olduğu bilgilere göre; 2010 yılı verilerine bakıldığında yapılan 29000 memur alımının 17000 gibi büyük kısmının öğretmenler için ayrılmış olmasına ve bütün bakanlıkların bütçesinin %10 artmasına karşılık MEB'e ayrılan bütçenin %14 artırılmış olmasına rağmen yine de kaynak yetersizliğinden dolayı sınırlı sayıda öğretmen atanabilmektedir. Bu yüzden öğretmenlik mesleğini tercih olarak seçen adayların sadece devletten atama beklememelerini özel sektörde de iş imkanı bulmalarını belirtmiştir. Nasıl iktisat, işletme ,...vb fakülteleri bitirenler devletin yaptığı atamalara güvenerek bu bölümleri tercih etmiyorlarsa ve genelde özel kesimde iş buluyorlarsa, öğretmen adayları da sadece MEB'in yapacağı atamalara bel bağlamamalıdır, demiştir (Basın Kulübü Programı, 2012a).

Öğretmen adayları özel sektörde düşük ücretle, iş güvenliğinden yoksun ve çok çalıştırıldıklarını düşündükleri için özel sektörde çalışmak istememekte veya zorunluluktan çalışmaktadırlar.

Eğitim fakültesi mezunlarının istihdam edildikleri diğer kurumlar ise, özel okullar ve özel dersanelerdir. Onlar da ana dersler için yeni mezun olmuş öğretmenler yerine deneyimli ve emekli öğretmenleri tercih etmektedirler. Yeni mezun öğretmen çalıştırsalar da, asgari ücret ile çalıştırmakta ve verimli bulmadıklarının görevlerine son vermektedirler (Yıldız, 2005: 101).

Yıldız(2005)'in yukarıdaki bilgilerine göre Bakan Dinçer'in öğretmen adayları için özel eğitim kurumları ve dersaneler önerisi de pek etkili görülmemektedir.

İhtiyacın Çok Üstünde Öğretmen Yetiştirilmesi: Türkiye'de çok fazla eğitim fakültesi olması, bu fakültelerde de örgün ve ikinci öğretim şeklinde eğitim verilmesi öğretmen adayı sayısını artırmıştır. Tablo 4'e bakıldığında atanma yüzdelerinin çok düşük olduğu ve atama bekleyen öğretmen adayı sayısının çokluğu görülmektedir.

Tablo 4' te; 2011 yılı ağustos dönemi öğretmen atamasına göre KPSS verileri görülmektedir.

Tablo 4

2011 Yılı Ağustos Dönemi Öğretmen Atamasına Göre KPSS Verileri

Bölüm	Toplam	Atanan	Bekleyen	Atanma Yüzdesi (%)
Beden Eğitimi	15922	259	15663	1.63
Bilişim Tekn.	5368	118	5250	2.2
Biyoloji	9008	63	8945	0.7
Coğrafya	4517	176	4341	3.9
Çocuk Gelişimi Eğt.	869	121	748	13.92
Din Kült. ve Ahl. Bilg.	3987	335	3652	8.4
Felsefe	8962	83	8879	0.93
Fen-Teknoloji	13624	430	13194	3.16
İlköğretim Mat.	6027	505	5522	8.38
İngilizce	17659	889	16770	5.03
Kimya	7460	64	7396	0.86
Matematik	15169	418	14751	2.76
Müzik	3452	166	3286	4.81
Okul Öncesi	15081	1063	14018	7.05
Rehber Öğr.	2439	656	1783	26.9
Resim	7924	89	7835	1.12
Sınıf Öğr.	17240	2464	14776	14.29
Sosyal Bilg.	18080	245	17835	1.36
Tarih	14235	127	14108	0.89
Türk Dili/ Edeb.	17917	628	17289	3.51
Türkçe	13569	443	13126	3.26

Kaynak: Maltepe Akademi Sınav Rehberi, KPSS Öğretmenlik Yayını, 2011b : 22

Tablo 4'e bakıldığında da çok sınırlı öğretmen ataması yapıldığı halde binlerce kişinin atama beklediği görülmektedir. Atanma yüzdesi çoğu branş için %5'in altında kalmıştır. Özellikle Tarih, Felsefe, Biyoloji, Kimya Öğretmenliği branşlarında atama yüzdesi %0.8 gibi çok düşük bir sayıdadır. En çok atama yapılan alanlar Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Sınıf Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği olarak görülmektedir. Fakat bu bölümlerde de atanma yüzdelerinin çok yüksek olmadığı görülmektedir. Bu kadar kişinin atama beklemesi, fakat atamaların çok sınırlı düzeyde olması, işsizlik problemini ortaya çıkarmaktadır.

Öğretmen Ataması Yapılan Branşlarda Denge Sorunu: Günümüzde okul öncesi eğitimin öneminin anlaşılması ve 1990'lı yıllardan sonra rehberlik hizmetlerinin okullarda önem kazanması ile bu alanlarda ve buna benzer sonradan önem kazanmış alanlarda öğretmen ataması çok yapılırken; Fizik, Kimya, Biyoloji.....gibi ortaöğretim alan öğretmenliklerinde atamalar sınırlı yapılmaktadır.

Bazı bölümlerde fazla sayıda öğretmen atama beklemesine rağmen çok sınırlı bir atama yapılırken diğer taraftan Bakan Dinçer'in; Habertürk Kanalı, Basın Kulübü Programına 27 Ocak 2012 tarihinde vermiş olduğu röportajda; "*Her ihtiyaç duyduğunuz alanda yetişmiş öğretmen yok. Mesela rehberlik, İngilizce öğretmeni bulmakta sıkıntı duyuyoruz. Bunu nasıl telafi edeceksiniz. O kentte yaşayan, eğitim almış insanları ücretli alacaksınız.*" demesi bazı alanlarda da öğretmen açığının çok olmasına karşın, o alanlarda yetişmiş öğretmen sayısının azlığına dikkat çekmiştir (Basın Kulübü Programı, 2012b).

18. Millî Eğitim Şurası'nda (1-5 Kasım 2010), "*Öğretmen Yetiştirme, İstihdamı ve Meslekî Gelişimi*" konusu tartışılmış ve Şura'da "Okul Öncesi Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Psikolojik Danışma ve Rehberlik gibi bazı alanlarda öğretmen açığı olmasına rağmen bazı alanlarda ihtiyaçtan fazla mezun verildiği" ve "370 bin civarında öğretmen adayının atanmayı beklediği" sonuçlarından hareketle ihtiyaç olan alanlarda öğretmen yetiştirilmesi gerektiği tavsiye edilmiştir (akt: Uygun, 2012c: 80).

"21. Yüzyılda Öğretmenleri Hazırlamak ve Okul Liderlerini Geliştirmek" adını taşıyan OECD raporuna göre; Lüksemburg, Almanya, Çin ve Almanya' da önemli derslerde on okuldan üçünde öğretmen açığı bulunmaktadır. Türkiye'de ise; önemli derslerde on okuldan, sekizinde öğretmen açığı olduğu belirtilmiştir(Radikal, 2012b). Bir yandan 300.000 gibi bir sayıda öğretmenin atama beklediğinden, diğer yandan da öğretmen açığından bahsedilmektedir. Bu da Türkiye'de öğretmenlerin istihdamı konusunda sıkıntılarının olduğunu göstermektedir.

Coğrafi Bölgeler Arasında Dengeli Bir Dağılımın Olmaması: Türkiye'de yapılan öğretmen atamalarında ilk atamaların daha çok Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne yapıldığı görülmektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne atanan öğretmenlerin özür durumu atamalarıyla kısa sürede yer değiştirmeleri ve diğer bölgelere gitmeleri sonucu anılan bölgelerde sürekli bir öğretmen sirkülasyonunun olduğu söylenebilir.

İstihdamla ilişkili bir diğer sorun da ülkemizdeki öğretmenlerin bölgelerarası ve yerleşim yeri (kırsal-kent) arasındaki dengesiz dağılımıdır. Genellikle, batı illerinde ve özellikle kent merkezlerinde öğretmen yığılması varken doğu illerinde ve kırsal kesimde sürekli öğretmen açığı oluşmaktadır. Bunun en büyük nedeni ise tecrübeli öğretmenlerin doğuya ya da kırsal yerleşim yerlerine gitmek istememeleri ve bu bölgelere yeni atanan öğretmenlerin mecburi hizmet süresi dolunca batıya ya da kent merkezlerine tayin istemeleridir. Dolayısıyla Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde, hatta batı bölgelerin illerinin kırsal bölgelerinde kaygı verici bir öğretmen dolaşımı yaşanmaktadır. Bu durum doğu illerinde ve kırsal yerleşim yerlerinde sürekli öğretmen açığı doğmasına ve bu açığın ise yeni dolayısıyla deneyimsiz öğretmenlerle ya da ücretli veya vekil öğretmenle kapatılmasına neden olmaktadır. Bazı okullarda öğrenci ilköğretim birinci kademeyi bitirene kadar her yıl bir öğretmen değiştirmektedir. Ücretli ve vekil öğretmenlerin çoğunluğunun Eğitim Fakültesi mezunu dahi olmamaları ise ayrı bir sorundur. Söz konusu öğretmen dolaşımı, eğitim-öğretim çalışmalarının düzenli şekilde yürütülmesini engellemekte ve eğitimin sürekliliğini dolayısıyla da başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum uzun yıllardır bir problem olarak varlığını devam ettirmektedir. 2007-2013 yıllarını kapsayan 9. Kalkınma Planı dâhil hemen

hemen bütün kalkınma planlarında bu konuya değinilmiştir. Planlarda az gelişmiş ve kırsal bölgelerdeki eğitim standartlarını yükseltmek ve eğitimde olanak ve fırsat eşitliği sağlamak için öğretmenlerin yurt düzeyinde dengeli dağılımının sağlanması gerektiği belirtilmiştir(Özoğlu, 2010b: 25).

Kalkınma öncelikli bölgelere çok fazla atama yapılmasına rağmen stajyerliği kalkan öğretmenler başka yörelere tayin istemektedir. Bunu engellemek için Prof. Dr. Çıngır'ya göre ilçelerde ve köylerde öğretmenlerin barınma, sosyal aktivite gibi sorunlarının çözülmesi gerektiğine, bu şartlarda çalışan öğretmenlerin bölgede kalmalarını sağlamak için özendirici yüksek bir maaş verilmesi ve öğretmenlere özel lojmanların yapılması gerektiği belirtilmiştir(Eğitim-Bir Sen, 2008).

Şırnak ilinde başlatılan bir proje ile kırsal kesimde çalışan öğretmenler için 365 tane dayalı döşeli, her türlü konfora sahip, apart tarzı daireler yapılmaktadır(Sabah, 2011). Bu şekilde öğretmenlerin atandıkları kalkınma öncelikli bölgelerde barınma sıkıntısı çekmemeleri, daha uzun süre kalmaları ve öğretmen sirkülasyonunun önlenmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 5'te 2003-2011 yılları arasında bölgelere göre atanan öğretmen sayıları sunulmaktadır.

Tablo 5

Bölgelere Göre Atanan Öğretmen Sayıları(2003-2011)⁵

Bölgeler	Toplam Atanan Öğr. Sayısı
Marmara	50453
Ege	20736
Akdeniz	23501
Karadeniz	34535
İç Anadolu	30749
Doğu Anadolu	91906
Güneydoğu Anadolu	65834

⁵2003-2011 yılları arası bölgelere göre atanan öğretmen sayılarına ait veriler MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı iller bazında, kadro lu atanan öğretmen sayıları verilerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tablo 5'te de görüldüğü gibi yapılan ilk atamaların çoğunun Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne yapıldığı görülmektedir. Marmara Bölgesi'ne atanan öğretmen sayısının yüksek çıkması İstanbul gibi çok büyük nüfusa sahip bir ilin bu bölgede olması ile açıklanabilir.

Öğretmenlerin Farklı Statülerde İstihdam Edilmeleri: Öğretmenler KPSS'den aldıkları puana göre kadrolu veya sözleşmeli olarak istihdam edilmişlerdir. Ayrıca öğretmen ihtiyacının karşılanamadığı yerlerde ücretli öğretmen çalıştırılmaktadır. Ücretli öğretmenlerin merkez değil, yerel yönetimler geçici olarak çalışmalarını sağlamaktadır. Kadrolu, sözleşmeli, ücretli öğretmenler arasında özlük hakları ve aldıkları ücret bakımından farklılıklar bulunmaktadır.

Kadrolu Öğretmenler: KPSS'de kendi branşında en yüksek puanı almış, özlük hakları en iyi olan istihdam tipidir.

Sözleşmeli Öğretmenler: KPSS'de kadrolu öğretmenlerden daha düşük puan almış kişilerdir. Özlük hakları kadrolu öğretmene göre sınırlıdır. İsteğe bağlı tayin isteyemiyorlardı, maaş ve ek derslerinden SSK kesintisi yapılmaktaydı, kıdem ve dereceleri yoktu, yöneticilik sınavlarına başvuramıyorlardı, işten çıkarılmaları kadrolu öğretmene göre daha kolaydı ve her yıl sözleşmelerini yenilemek zorundaydılar(Akt: Karadeniz, Demir; 2010). 2011 yılında da tüm sözleşmeli öğretmenler kadroya geçirilmiştir. Bu da istihdamda problemlere yol açmıştır. Çünkü sözleşmeli öğretmenlerin tümü kendi okullarında kadroya geçirilmemiş, istedikleri başka okullarda da kadroya geçirilmişlerdir. Bu da bölgeler arası istihdam dengesizliğine yol açmıştır.

Ücretli Öğretmenler: KPSS'yi kazanamayan, ihtiyaç duyulan yerlerde ek ders ücreti verilerek çalıştırılan öğretmenlerdir. Bu kişiler düşük ücretlerle çalışmaktadırlar ve onlar için yatırılan sigorta ücretleri de düşüktür. Kadrolu veya sözleşmeli öğretmen atandığı takdirde bu kişilerin işine son verilir. Zaten bu kişiler geçici bir boşluğu doldurmak üzere yerel yönetimlerce görevlendirilirler. Özlük hakları yoktur denilebilir. Hatta bazen o branşla ilgisi olmayan kişiler veya önlisans mezunları da ücretli öğretmenlik yapmaktadır. Bu öğretmenlerin düşük ücretle, geçici olarak

çalıştırılmaları, bazen o branşla ilgisi olmayan kişilerin çalıştırılması eğitimin kalitesini düşürmektedir.

“400 bin öğretmen atama bekliyor. Türkiye’de görev yapan yaklaşık 710 bin öğretmenin 67 bini sözleşmeli, 66 bini ise hiçbir sosyal güvencesi olmayan ücretli öğretmenler oluşturuyor. Öğretmen istihdamındaki söz konusu farklı model uygulaması, öğretmenler arasındaki çalışma barışını da bozuyor.” (Akt: Uygun, 2012d: 80).

Aynı lisans eğitimini almış öğretmenler arasında istihdam tipi açısından farklılık oluşturulması öğretmenler arasında problemlere neden olmaktadır. Aynı okulda çalışan farklı statüdeki öğretmenlerden ücretli öğretmen kendisini değersiz bulabilmekte veya okulda ücretli öğretmene geçici olduğu için gereken değer verilememektedir.

Eğitim-İş Sendikası Başkanı Yüksel Adıbelli, araştırmaya göre, 47 ilde, 52 bin 987 sözleşmeli ve ücretli öğretmenin görev yaptığını açıklamıştır. Adıbelli, Türkiye genelinde 700 bin civarında öğretmen kadrosunun bulunduğu, 140 bin civarında öğretmen açığının olduğuna dikkat çekerek, “Milli Eğitim Bakanlığı, bu kadrolara sözleşmeli ve ücretli öğretmenler atayarak açığı doldurmaya çalışıyor. Bu rakamlara göre Türkiye’de beş öğretmenden biri ya sözleşmeli ya da ücretli olarak çalışıyor.” demiştir (Milliyet, 2010a).

Eğitim-İş Sendikası Başkanı Adıbelli, 2009-2010 öğretim yılının Kasım-Aralık aylarında 47 ilde yaptıkları araştırma sonucunda aşağıdaki verileri belirtmiştir. Yapılan araştırma, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da sözleşmeli ve ücretli öğretmen sayısının daha da yükseldiğini ortaya koymaktadır. Buna göre, Şırnak’ta görev yapan öğretmenlerin yüzde 52’sinin ücretli-sözleşmeli, yüzde 48’inin ise kadrolu olduğu görülmektedir. Diyarbakır’da görev yapan öğretmenlerin de yüzde 31’inin ücretli-sözleşmeli öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Araştırmada, Van’da görev yapan öğretmenlerin yüzde 41’inin ücretli-sözleşmeli öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Araştırmada ayrıca, ücretli-sözleşmeli öğretmenlerin oranının Kars’ta yüzde 70, Iğdır’da yüzde 80, Bilecik’te yüzde 27, Aydın’da ise yüzde 10 oranlarında

seyrettiği tespit edilmiştir. Adıbelli'ye göre; MEB, kadrolu öğretmen almak yerine ücretli ve sözleşmeli öğretmenlerle kadroları doldurmayı sürdürürse, gelecek on yıl içinde iki öğretmenden biri ücretli veya sözleşmeli öğretmen olacaktır ve 15 yılda ise neredeyse kadrolu öğretmen kalmayacaktır(Milliyet, 2010b).

Çok sayıda ücretli ve sözleşmeli öğretmen çalıştırılmasında temel amaç devletin bütçeyi sarsmadan, daha ekonomik bir şekilde öğretmen açığını gidermeye çalışmasıdır. Bu konuda Bakan Dinçer'in; bir TV programına 27 Ocak 2012 tarihinde vermiş olduğu röportajda; 2010 yılı verilerine bakıldığında yapılan 29000 memur alımının 17000 gibi büyük kısmının öğretmenler için ayrılmış olmasına ve bütün bakanlıkların bütçesinin %10 artmasına, MEB'e ayrılan bütçenin %14 artırılmış olmasına rağmen yine de kaynak yetersizliğinden dolayı sınırlı sayıda öğretmen atanabildiğini ifade etmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2011-2012 Eğitim Öğretim Yılı'nın birinci döneminde tespit ettiği rakamlarını kullanan Türk Eğitim-Sen'den elde edilen bilgilere göre, 81 ilde toplam 63 bin 821 ücretli öğretmenin görev yaptığı ortaya çıkmıştır(Güçlü, 2012a).

Araştırmaya göre, en fazla ücretli öğretmen 11.709 ile İstanbul'da çalışırken, 3046 ile Ankara ikinci, 2662 ile Şanlıurfa üçüncü, 2316 ile İzmir dördüncü, 1877 ile Bursa beşinci ve 1801 ile Kocaeli altıncı sırada yer almaktadır. Ücretli öğretmen sayısının yüksek olduğu diğer iller ise, Hatay 1662, Konya 1648, Adana 1477, Van 1339, Diyarbakır 1306, Gaziantep 1223, Antalya 1187, Şırnak 1084, Tekirdağ 1039, Kahramanmaraş 1033, Kayseri 987 ve Manisa 984'dür (Güçlü, 2012b).

Ücretli öğretmen sayısının en az olduğu iller ise şu şekildedir; 48 ile Tunceli olmuştur. Tunceli'yi 99 ile Karabük, 100 ile Bayburt, 116 ile Yalova, 124 ile Gümüşhane ve bunu 127 ile Kırşehir'in izlediği görülmektedir (Güçlü, 2012c).

Ücretli öğretmen çalıştırılmasının sebebi, kadrolu öğretmenin herhangi bir sebeple birkaç aylığına işe gelememesi veya yeterli atamanın yapılmayıp boş kadroların bulunması ve bunu ücretli öğretmenle geçici olarak öğretmen açığını giderme olarak bakılabilir.

Sınıf öğretmeni ve branşlara göre norm kadro ihtiyacı toplam 126706 olarak tespit edilmiştir. İstanbul'un norm kadro ihtiyacı 21894 olurken, İstanbul ve Şanlıurfa 6586, Gaziantep 3843, Adana 3721, Hatay 3675, Kocaeli 3608, Konya 3490, İzmir 3472, Bursa 2907, Ankara 2489, Kahramanmaraş 2470, Mersin 2291, Manisa 2286, Antalya 2273, Diyarbakır 2272, Sakarya 2132, Kayseri 2011, Tekirdağ 1950, Van 1909 ile en az norm kadro ihtiyacının ise 53 ile Tunceli olduğu görülmüştür (Güçlü, 2012d).

Norm açıklarına bakıldığında da oldukça yüksek rakamlar görülmektedir. Bu yeterli atamanın yapılamaması ile açıklanabilir. Yeterli atamanın yapılamaması devletin bütçesinin yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır. Yetişmiş işgücü fazlasıyla bulunmaktadır.

Norm Kadro Uygulamasındaki Sorunlar: Norm kadro uygulaması ile kırsal ve kent merkezindeki öğretmen dağılımının dengeli hale getirilmesi amaçlanmıştır. Fakat öğretmen açığı olmayan illere özür durumu ataması ile gelen öğretmenler ve 4+4+4 sistemine geçilmesi ile binlerce sınıf öğretmeni norm kadro fazlası öğretmen durumuna düşmüştür. MEB; bazı dönemler il emrini kaldırma, öğrenim durumu özür atamalarını yapmama, belli şartları taşıyan öğretmenler için il içi alan değişikliği yapma, eş durumu ataması yapılamayan sınıf öğretmenlerini belli branşlarda atama.....gibi geçici çözümler bulmuştur fakat norm kadro fazlası öğretmenler sorunu halen devam etmektedir.

Öğretmen İstihdamında Yaşanan Sorunların Çözümleri

Türkiye’de öğretmen istihdamı sorunlarıyla ilgili olarak aşağıda çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Yıldız’ın (2005: 102) üç çözüm önerisi aşağıda sıralanmaktadır.

- 1-Yeni Eğitim Fakültesi açılmaması
- 2-Eğitim Fakültesi öğrenci kontenjanlarının düşürülmesi .
- 3-Yükseköğretim Kurulu ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında öğretmen yetiştirme konusunda işbirliğini sağlamak amacıyla kurulmuş olan Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesinin etkin bir şekilde çalışması.

Türk Eğitim Sen (2010: 28)'in bu konuya ilişkin yaptığı çözüm önerileri şunlardır;

1- Milli Eğitim Bakanlığı'na her yıl için belirlenen alanlara göre öğretmen ihtiyacı ve diğer istihdam olanakları dikkate alınarak eğitim fakülteleri kontenjanlarının her yıl yeniden düzenlenmelidir.

2- OECD üyesi ülkelerin ortalaması baz alınacak şekilde sınıf mevcutları düzenlenmelidir ve buna göre öğretmen istihdamı sağlanmalıdır.

3-İhtiyaç kadar öğretmen yetiştirilmesi, sürecin YÖK ile birlikte planlanması, branşlara göre dağılımın 10 yıllık, 20 yıllık ve 50 yıllık projeksiyonlara göre düzenlenmesi faydalı olacaktır.

4-Alan dışı mezunlardan öğretmen ataması yapılmamalıdır.

Yukarıdaki çözüm önerileri de dikkate alındığında Türkiye'de öğretmen istihdamını çözebilmek için öğretmen yetiştirme işini üstlenen YÖK ile öğretmeni istihdam eden MEB arasında bir işbirliğinin olması ve üniversitelerin eğitim fakültelerine alınan öğrenci sayıları ile atanan öğretmen sayılarının birbirine yakın olması konusunda iyi bir planlamanın yapılması gerekmektedir.

İlgili Yayınlar ve Araştırmalar:

Şahin (2011) tarafından “Öğretmen Adaylarının Öğretmen İstihdamı ve Mesleki Geleceklerine İlişkin Görüşleri” adlı bir araştırma yapılmıştır. Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, 149 son sınıf öğrencisinin görüşlerine başvurularak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada ulaşılan bazı sonuçlar şöyle özetlenebilir. Katılımcıların yaklaşık %40'ı okudukları alanı istemeden seçmekte; %87'si öğretmenlik yapmak istemekte, %81'i sözleşmeli öğretmenlik uygulamasını yanlış bulmakta, %34'ü ülkenin her yerinde görev yapmayacağını ifade etmekte, %81'i mesleki gelecekleriyle ilgili olumsuz düşünceler taşımakta ve %91'i öğretmen olarak atanamaları durumunda yaşamlarının çok olumsuz etkileneceğini düşünmektedirler.

Çelikten ve Kocabaş (2000) tarafından “Türkiye'de Öğretmen İstihdamı” isimli çalışma yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; ileriye dönük öğretmen istihdamında, istihdam yetkisinin il milli eğitim müdürlüklerine verilmesini daha

sonra ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okul müdürlüklerinin yetkilerinin artırılarak, yavaş yavaş yetkinin il milli eğitim müdürlüklerinden ilçe illi eğitim müdürlüklerine ve okul müdürlüklerine devredilmesi belirtilmiştir. Özur grubu atamalarının ülkedeki öğretmen istihdamı dengesini olumsuz yönde etkilediğini, bu duruma ara çözüm olarak eğitimde yerel yönetimlere yetki verilmesiyle birlikte sözleşmeli öğretmenlik uygulamasına geçilmesi belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin ders yükünün belirlenmesinde, “Öğretmenlerin branşlarına göre görev yaptıkları kurumda aylık karşılığı 15-20 saat derse girmelidirler. Liselerde kültür ders öğretmenleri haftada 15, ortaokul öğretmenleri haftada 18 saat derse girmelidir.” uygulamasının kaldırılmasını, meslek dersi öğretmenleri haftada 20 saat derse giriyor ise diğer öğretmenlerin ders yüklerinin buna göre olmasını böylece hem öğretmenlerden daha iyi bir şekilde verim alınabileceğini hem de öğretmenin sorumlu olduğu haftalık ders yükü eşitsizliğinin çözümlenmiş olacağını belirtmiştir.

Özoğlu (2010) tarafından “Öğretmenlerin İstihdamına İlişkin Sorunlar” isimli çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada istihdam sorunları şu şekilde sıralanmıştır.

1-Öğretmen yetiştirme ve istihdamı konusunda arz-talep dengesi oluşturulamamıştır. Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği gibi alanlarda halen öğretmen açığı varken, diğer birçok alanda öğretmen yığılması olduğunu ve 350.000 öğretmen adayının istihdam edilmeyi beklediğini belirtmiştir.

2-Öğretmen seçimi için yapılan KPSS’de öğretmen adaylarının alan bilgilerinin sorgulanmamasının büyük bir eksiklik olduğunu belirtmiştir.

3-MEB’in öğretmen istihdamı konusunda maliye bakanlığı ile ortak çalışmak zorunda olduğunu, bu yüzden atamanın MEB’in inisiyatifinde olmadığını belirtmiştir. YÖK’ün ise üniversite kapılarında bekleyen milyonlarca genç nüfusun yoğun baskısı altında ister istemez istihdam durumunu göz ardı ederek üniversitelerdeki öğrenci kontenjanlarını artırdığını belirtmiştir.

4- Öğrenci sayısının 2000-2001 eğitim öğretim yılından, 2008-2009 eğitim öğretim yılına kadar eğitim fakültelerindeki öğrenci sayısının %16.5 artarken, fen edebiyat fakültelerindeki öğrenci sayılarının %72 artış gösterdiğini belirtmiştir. Fen edebiyat fakültesi mezunlarının çalışma alanlarının sınırlı olması nedeniyle ve çok fazla fen

edebiyat fakültesi mezunu olması nedeniyle YÖK üzerinde üniversiteye girişte olduğu gibi, mezunlar açısından da bir baskı söz konusu olduğunu belirtmiştir. YÖK'ün bu mezun baskısı karşısında fen-edebiyat fakültesi mezunlarına da öğretmen olma kapısının araladığını bunun da eğitimi sekteye uğrattığını belirtmiştir.

5- Türkiye'deki öğretmenlerin bölgelerarası ve yerleşim yeri olarak kırsal- kentsel açıdan dengesiz bir dağılım gösterdiğini belirtmiştir. Genellikle batı illerinde ve şehir merkezlerinde öğretmen yığılması varken, doğu illerinde ve kırsal kesimde sürekli öğretmen açığı olduğu belirtilmiştir. Bu öğretmen açığının ise ya deneyimsiz öğretmenlerle ya da ücretli öğretmenlerle kapatıldığı söylenmiştir. Ücretli öğretmenlerin her yıl değişmesi ve bazılarının eğitim fakültesi mezunu olmadıkları göz önüne alındığında eğitimi olumsuz etkilediğinden bahsedilmiştir.

Ceyhan (2004); “Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi” isimli araştırmasını tezsiz yüksek programına devam eden 71 öğretmen adayı üzerinde gerçekleştirmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğretmen adaylarının genel olarak umutsuzluk düzeylerinin düşük olmasıyla birlikte, bazı öğretmen adaylarının yoğun umutsuzluk yaşadıklarını ve erkeklerin kızlara göre daha yüksek umutsuzluk düzeyine sahip olduklarını göstermektedir. Araştırmanın diğer bulguları ise, mezun olduğunda öğretmenlik mesleği ile ilgili bir iş bulamayacağı beklentisi taşıyanların, bulacağı beklentisi taşıyanlara göre daha yüksek umutsuzluk düzeyine sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

Yılmaz (2010); “Sosyal Bilgiler Eğitimindeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Öğretim Elemanlarının Görüşleri” isimli araştırmasında 11 akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmanın sonucunda; Öğrenci yerleştirme sınavlarında öğretmen lisesi mezunlarına ek puan verilmesi; sosyal bilgiler öğretmen atamalarının ülkenin eğitim alanındaki arz-talep ihtiyacının göz önüne alınmadan rastgele yapılması; alandaki atamaların az sayıda yapılmasının öğrencilerin bölüme olan ilgisini düşürmesi ve öğrenciler bölüme isteyerek gelmedikleri için mesleğe yönelik tutumlarının olumsuz, motivasyonlarının düşük olması, bunun doğal bir sonucu olarak derslere gereken ilgiyi göstermemeleri ve

yeterince çalışmamaları; KPSS'nin öğretmen adaylarının bilgi seviyelerini ölçmek için uygun ama performanslarını değerlendirmek için uygun ve geçerli olmaması, yani KPSS' nin bir öğretmen adayının mesleğini başarılı bir şekilde yapıp yapamayacağına dair isabetli bir kestirimde bulunma potansiyelinden yoksun bir değerlendirme aracı olması, bu yüzden de öğretmen atamalarında yeterli bir ölçüt teşkil etmemesi; öğretmen adaylarının performanslarının değerlendirilmeksizin sadece KPSS sonuçlarına göre atamalarının yapılmasının öğrencileri ezbere teşvik etmesi; öğrencilerin KPSS sınavında başarılı olabilmek için uygulamalı dersleri ihmal ederek daha çok teorik bilgiler üzerine yoğunlaşmaları bunun sonucu olarak da teori ile uygulama arasında bağ kurmakta zorlanmaları ve performans seviyelerinin yeterince gelişmemesi ve KPSS'nin bazı eğitim fakültelerinde derslerin sınava yönelik işlenmesine sebebiyet vererek önemli öğretim amaçlarının ihmal edilmesine yol açtığı belirtilmiştir.

MEB 18. Milli Eğitim Şurası, Eğitimde 2023 Vizyonu, “Öğretmenlerin Yetiştirilmesi, İstihdamı ve Mesleki Gelişimi” isimli Konya Bölge Komisyonu Komisyon Raporu'na göre öğretmen istihdamında yaşanan sorunlar şu şekilde ifade edilmiştir. Öğretmen yetiştirme ve istihdamında arz talep dengesizliğinin olduğunu ve ülke genelinde, okullarda öğretmen dağılımında dengesizlikler bulunduğu belirtilmiştir. Ülke genelinde sözleşmeli, ücretli öğretmen çalıştırılmasının eğitimi olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Aday öğretmenlerin atamalarının yapılmasıyla birlikte herhangi bir temel ve hazırlayıcı eğitimden geçmeden sınıf sorumluluğu verildiği hatta okul yöneticisi olarak görevlendirildikleri belirtilmiştir. Öğretmen seçme için kullanılan KPSS sisteminin öğretmenlerin alan bilgisini ölçmediği belirtilmiştir. Türkiye'deki özel öğretim kurumlarının azlığına değinilmiş ve eğitim çalışanları arasında ücret farklılığı olduğu da dile getirilmiştir.

Konya Bölge Komisyonu, Komisyon Raporuna göre; Türkiye'deki Öğretmen İstihdamında Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik Önerileri'ni şu şekilde belirtmişlerdir. Ülke genelinde ve okullarda öğretmen dağılımı ihtiyaçlara göre dengeli şekilde yapılması gerektiğini, ücretli ve sözleşmeli öğretmenliğe son verilmesi gerektiğini, öğretmenlerin eğitim bölgesi içinde belli aralıklarla rotasyona tabi tutulmasını belirtmişlerdir. Aday öğretmenlerin derse girmeden merkezi okullarda uyum seminerine alınması ve bu çalışmadan sonra aday öğretmenlere

bağımsız sınıf verilerek, bu sürecin yarım dönem daha sürdürülmesi gerektiği belirtilmiştir. KPSS sınavında öğrencilerin fakültedeki başarı puanlarının da etkili olması, KPSS'ye alan sınavının da konulması, öğretmen adaylarının seçiminde öğretmenlik mesleğine karşı duyuşsal ve devinimsel bilgi ve becerilerinin de ölçülmesi gerektiği belirtilmiştir. Özel kurumlarının artırılmasına yönelik teşvik çalışmalarının yapılması gerektiği belirtilmiştir. Doğu illeri ve kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin orada daha uzun süre kalmalarını sağlayacak tedbirlerin alınması gerektiği, bunun çalışılan yerin zorluk derecesine göre maaş artışı şeklinde olabileceği belirtilmiştir. Eğitim çalışanları arasında ücret dengesizliklerinin giderilmesi gerektiğinden ve maaş ek göstergelerinin 3600 olmasından söz edilmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmış olup, veriler nitel araştırma yöntemiyle ve döküman incelemesiyle elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi öğretim elemanları ve öğrencilerinden oluşmuştur. Buca Eğitim Fakültesi öğretmen ataması az yapıldığı düşünülen 10 branş için 2'şer öğrenci ve 2'şer öğretim elemanı ile görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada kullanılmak üzere her katılımcı grubu için hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Bu araştırmada döküman incelemesi ile elde edilen veriler tablo ve grafiklerle verilmiştir ve nitel yöntemle elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

3.1-Araştırmanın Deseni:

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseniyle yürütülmüştür. Olgu bilim çalışmalarında belli bir olguya ilişkin, bireysel algı ya da perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmanın bazı sorularına ise döküman incelemesi ile yanıt aranmıştır.

3.2-Çalışma Grubu:

Araştırmanın çalışma grubunu Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi öğretim elemanları ve öğrencileri oluşturmaktadır. Buca Eğitim Fakültesi'nde 24 bölüm ve 192 öğretim üyesi bulunmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi'nde görev yapan öğretim üyesi sayıları anabilim dallarına göre Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo: 6
Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Anabilim Dallarına Göre
Öğretim Üyesi Sayıları⁶

ANABİLİM DALI	ÖĞRETİM ÜYESİ SAYISI
Tarih Anabilim Dalı	9
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı	7
Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı	6
Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı	11
Fizik Eğitimi Anabilim Dalı	8
Kimya Eğitimi Anabilim Dalı	6
Matematik Eğitimi Anabilim Dalı	8
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı	6
Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı	9
Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı	5
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı	8
Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı	4
Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Anabilim Dalı	11
Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı	8
Matematik Eğitimi Anabilim Dalı	5
Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı	4
Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı	8
Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı	7
Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı	8
İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı	12
Din Kült. ve Ahlak Bilg. Eğitimi Anabilim Dalı	3
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	23
Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı	14
Özel Eğitim Bölümü	2

⁶ Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Sayıları www.deu.edu.tr web adresindeki bilgilerden 10 Şubat 2012 tarihinde yararlanılarak hesaplanmıştır.

Buca Eğitim Fakültesinde yaklaşık 7000 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

Eğitim fakültesi bölümlerindeki 22 öğretim elemanı ile görüşme yapılmıştır ve ayrıca Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 20 öğretmen adayının branşlarına ilişkin atanma durumlarıyla ilgili görüşleri alınıp, KPSS sınavının onları nasıl etkilediği, Türkiye’deki öğretmen istihdamı ile ilgili sorunların nasıl çözülebileceğine dair çözüm önerileri alınmıştır.

Tablo: 7
Görüşme Yapılan Branşlarda Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayıları

Branşlar	Öğretim Elemanı Sayısı	Öğrenci Sayısı
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	2	2
Türkçe Öğretmenliği	2	2
Tarih Öğretmenliği	3	2
Coğrafya Öğretmenliği	2	2
Fizik Öğretmenliği	2	2
Matematik Öğretmenliği	2	2
Kimya Öğretmenliği	2	2
Biyoloji Öğretmenliği	3	2
Fransızca Öğretmenliği	2	2
Almanca Öğretmenliği	2	2

3.3-Veri Toplama Aracı

Bu araştırmanın verileri doküman inceleme ve nitel araştırma yöntemiyle elde edilmiştir. Bu doğrultuda ÖSYM’nin bazı dokümanları incelenmiş ve MEB’den elde edilen istatistiksel veriler kullanılmıştır. Ayrıca araştırmada kullanılmak üzere yarı yapılandırılmış “Öğretmen İstihdamı Sorunları Görüşme Formu” geliştirilmiştir (EK:1). Formda açık uçlu sorular oluşturulmuş, bu sorular öğretim elemanları için farklı, eğitime devam eden eğitim fakültesi öğrencileri için farklı olarak hazırlanmıştır. Soruların hazırlanmasında kolay anlaşılabilir sorular sorma, odaklı soru hazırlama, açık uçlu soru sorma, yönlendirmeden kaçınma, alternatif sorular

hazırlama ve soruları mantıklı şekilde düzenleme ilkeleri göz önünde bulundurulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Veri toplama amacıyla geliştirilen soru formunun yapı geçerliğini sağlamak için, form Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği alanından 4 öğretim üyesine okutulmuş ve gerekli ilaveler ve çıkarmalar yapılarak soru formuna son şekli verilmiştir.

3.4-Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama sürecine gerekli izinler alınarak başlanmıştır. Araştırmacı, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde her bölümden tercihen ataması az yapılan bölümlerden başlamak üzere 22 öğretim elemanı ve 20 öğrenci ile görüşmeleri bizzat yapmıştır. Öğretim elemanları için farklı öğrenciler için farklı hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formuna ait sorulara verilecek yanıtlar, sesler kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır.

3.5-Veri Çözümleme

Bu çalışmada döküman inceleme ile elde edilen veriler için tablolar ve grafiklerle bulgular verilmiştir.

Bu çalışmada görüşme sırasında elde edilmiş veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir (Miles ve Huberman (1994), Yıldırım ve Şimşek, (2008)). İlk aşamada görüşmelerin ses kayıtları araştırmacı tarafından dinlenerek veriler kodlanmıştır. Dinleme esnasındaki kodlamalarda geçici temaların oluşturulmasına dikkat edilmiş ve veriler sınıflanmıştır. Bu sınıflamalar gözden geçirilerek temaların anlamlı bir bütün oluşturulmasına çalışılmış ve gerekli olduğu durumlarda bir üst temaya bağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için ses kayıtları 20 gün aradan sonra aynı araştırmacı tarafından yeniden dinlenmiş ve aynı işlemler tekrar edilmiştir. Yapılan iki çözümleme arasındaki güvenilirlik katsayısı Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik testi ile belirlenmiş olup, araştırmanın güvenilirlik katsayısı 0.83 olarak hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, önceki bölümde açıklanan yöntemle toplanan verilerin çözümlenmesi yapılarak, her bir alt problemle ilgili elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgularla ilgili yorumlara yer verilmektedir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi, “2003-2010 yılları arasında eğitim fakültelerine alınan öğrenci sayısı ile atanan öğretmen sayısı yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?” şeklindedir.

Tablo 8’de; 2003 yılı yeni kayıt öğrenciler, mezun ve atanan öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 8

2003 Yılı Yeni Kayıt Öğrenciler, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ⁷	Mezun ⁷	Atanan Öğr. Sayısı ⁸	Atanma Yüzdesi (%)
Okul Öncesi+Anaokul Öğr.	2454	1588	897	56
Fen Bilgisi Öğr.	3663	2608	828	32
Sınıf Öğr.	11406	11325	5600	49
İ.Din Kül. Ahl. Bil.	460	637	1452	228
İ. Matematik Öğr.	2749	1923	1028	53

⁷ Yeni kayıt ve mezun sayıları ÖSYM’nin 2003 yılı verilerinden alınmıştır.

⁸ Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü’nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 8'in devamı

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ⁷	Mezun ⁷	Atanan Öğr. Sayısı ⁸	Atanma Yüzdesi (%)
Sosyal Bilg. Öğr.	3838	2977	246	8
Özel Eğitim Öğr.	-	34	-	0
Zihinsel Eng. Öğr.	361	173	159	92
Görme Eng. Öğr.	45	24	11	46
İşitme Eng. Öğr.	116	91	47	52
Üstün Zekalılar Öğr.	28	-	-	0
Matematik Öğr.	685	510	865	170
Fizik Öğr.	523	389	103	26
Ki mya Öğr.	536	380	14	4
Biyoloji Öğr.	441	391	125	32
Tarih Öğr.	336	257	387	151
Coğrafya Öğr.	289	205	118	58
Felsefe Öğr.	135	141	79	56
Almanca Öğr.	572	527	-	0
Fransızca Öğr.	262	340	-	0
İngilizce Öğr.	2868	2540	2147	85
Arapça Öğr.	32	42	33	79
Japonca Öğr.	25	22	-	0
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	451	289	1249	432
Türkçe Öğr.	4197	2872	2895	101
Müzik Öğr.	696	606	84	14
Resim-İş Öğr.	1286	1327	154	12
Beden Eğitimi Öğr.	2052	4324	1699	39
Rehb. ve Psik. Dan.	1027	626	1048	167

⁷ Yeni Kayıt ve mezun sayıları ÖSYM'nin 2003 yılı verilerinden alınmıştır.

⁸ Atanan Öğretmen Sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 8'e bakıldığında; Beden Eğitimi Öğretmenliği, Arapça Öğretmenliği, Fransızca Öğretmenliği, Felsefe Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Resim-İş, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği branşlarında yeni kayıtlar, mezunlardan daha azdır; diğer branşlarda ise yeni kayıt sayıları, mezun sayılarından fazladır.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Tarih Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği branşlarında atanan öğretmen sayıları, mezun öğretmen aday sayısının üstündedir.

Almanca Öğretmenliği, Fransızca Öğretmenliği, Japonca Öğretmenliği, Üstün Zekalılar Öğretmenliği ve Özel Eğitim Öğretmenliği alanlarında 2003 yılında atama yapılmamıştır.

Atanmayı bekleyen öğretmen adayları dikkate alınmadan sadece 2003 yılı mezunlarının atanma yüzdelerine bakıldığında; en fazla atanan alanlar sırasıyla Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği (%432), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (%228), Matematik Öğretmenliği (%170), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (%167), Tarih Öğretmenliği (%151)'dir.

Atanmayı bekleyen öğretmen adayları dikkate alınmadan, sadece mezun öğretmen adayları dikkate alınarak bulunan atama yüzdesine göre en az atama yapılan branşlar %4 ile Kimya Öğretmenliği ve %8 ile Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'dir.

Tablo 9'da; 2004 yılı yeni kayıt öğrenciler, mezun ve atanan öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 9

2004 Yılı Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ⁹	Mezun ⁹	Bekleyen Sayısı	Atanan Öğr. Sayısı ¹⁰	Atanma Yüzdesi (%)
Okul Öncesi+Anaokul Öğr.	2691	1796	2487	1038	42
Fen Bilg. Öğr.	3879	2698	4478	367	8
Sınıf Öğr.	10723	11810	17535	3897	22
İ.Din Kült. ve Ahl. Bil. Öğr.	458	797	797	1050	131
İlköğretim Mat. Öğr.	2727	2175	3070	1280	42
Sosyal Bilg. Öğr.	3895	2973	5704	427	7
Görme Eng. Öğr.	42	32	45	21	47
İşitme Eng. Öğr.	115	82	126	61	48
Zihinsel Eng. Öğr.	373	196	210	126	60
Özel Eğitim Öğr.	-	3	37	-	0
Üstün Zekalılar Öğr.	27	-	0	-	0
Matematik Öğr.	700	447	447	845	189
Fizik Öğr.	521	334	620	69	11
Kimya Öğr.	534	349	715	73	10
Biyoloji Öğr.	440	380	646	108	17
Tarih Öğr.	336	316	316	152	48
Coğrafya Öğr.	292	241	328	151	46
Felsefe Öğr.	136	127	189	57	30
Almanca Öğr.	668	342	869	-	0
Fransızca Öğr.	423	243	603	-	0
İngilizce Öğr.	3026	2410	2803	2731	97
Arapça Öğr.	34	29	38	72	189
Japonca Öğr.	26	24	46	-	0
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	477	351	351	732	209
Türkçe Öğr.	4313	2887	2887	842	29
Müzik Öğr.	677	630	1152	120	10
Resim Öğr.	1356	1438	2611	152	6
Beden Eğitimi Öğr.	2152	4275	6900	778	11
Rehb. ve Psik. Dan.	1222	695	695	1289	185

⁹ Yeni kayıt ve mezun sayıları ÖSYM'nin 2004 yılı verilerinden alınmıştır.

¹⁰ Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 9'a bakıldığında; Sınıf Öğretmenliği, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Resim Öğretmenliği ve Beden Eğitimi Öğretmenliği branşlarında yeni kayıtlar, mezunlardan daha azdır; diğer branşlarda ise yeni kayıt sayıları, mezun sayılarından fazladır.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği, Arapça Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği branşlarında atanan öğretmen sayıları, mezun öğretmen adayı ve 2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen öğretmen adayı sayısının üstündedir.

Almanca Öğretmenliği, Fransızca Öğretmenliği, Japonca Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği ve Üstün Zekalılar Öğretmenliği alanlarında 2003 yılında atama yapılmamıştır.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelerine bakıldığında; en fazla atanan alanlar sırasıyla Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği (%209), Matematik Öğretmenliği (%189), Arapça Öğretmenliği (%189), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (%185), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (%131)'dir.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelerine bakıldığında; en az atama yapılan branşlar %6 ile Resim-İş Öğretmenliği ve %7 ile Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve %8 ile Fen Bilgisi Öğretmenliği'dir.

Tablo 10' da; 2005 yılı yeni kayıt öğrenciler, mezun ve atanan öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 10

2005 Yılı Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹¹	Mezun ¹¹	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ¹²	Atanma Yüzdesi (%)
Okul Öncesi+Anaokul Öğr.	2786	2021	4235	1528	36
İlköğretim Mat. Öğr.	2780	2432	4222	1612	38
Özel Eğitim Öğr.	-	-	37	-	0
İşitme Engelliler Öğr.	115	117	182	69	38
Zihinsel Eng. Öğr.	460	262	346	224	65
Görme Eng. Öğr.	41	31	55	22	40
Üstün Zekalı Öğr.	26	-	0	-	0
Matematik Öğr.	740	523	523	108	21
Fizik Öğr.	517	387	938	11	1
Kimya Öğr.	516	419	1061	13	1
Biyoloji Öğr.	436	395	538	43	8
Tarih Öğr.	358	296	460	206	45
Coğrafya Öğr.	288	228	405	61	15
Felsefe Öğr.	132	118	250	94	38
Almanca Öğr.	721	341	473	50	11
Fransızca Öğr.	447	181	784	22	2
İngilizce Öğr.	3095	2477	2549	2958	116
Arapça Öğr.	31	5	5	60	1200
Japonca Öğr.	26	27	73	1	1
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	514	340	340	94	28
Türkçe Öğr.	4374	3464	5509	2239	41
Müzik Öğr.	700	598	1630	216	13
Resim Öğr.	1393	1555	4014	106	26
Sosyal Bilg. Öğr.	3907	3395	8672	932	11
Fen Bilg. Öğr.	4065	2945	7056	1069	15
Sınıf Öğr.	10431	12039	25677	4570	18
İ.Din Kül. ve Ahl. Bil. Ö.	498	840	840	1194	142
Beden Eğitimi Öğr.	2160	2875	8897	667	7
Rehb. ve Psikolojik Dan.	1436	788	788	370	47

¹¹ Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2005 yılı verilerinden alınmıştır.

¹² Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 10'a bakıldığında; Beden Eğitimi Öğretmenliği, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Japonca Öğretmenliği, İşitme Engelliler Öğretmenliği ve Resim-İş Öğretmenliği branşlarında yeni kayıtlar, mezunlardan daha azdır; diğer branşlarda ise yeni kayıt sayıları, mezun sayılarından fazladır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Arapça Öğretmenliği branşlarında atanan öğretmen sayıları, mezun öğretmen adayı sayısının ve 2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen öğretmen adayı sayısının üstündedir.

Üstün Zekalılar ve Özel Eğitim Öğretmenliği alanlarında 2005 yılında atama yapılmamıştır.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelerine bakıldığında; en fazla atanan alanlar sırasıyla Arapça Öğretmenliği (%1200), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (%142), İngilizce Öğretmenliği (%116)'dır

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelerine bakıldığında; en az atama yapılan branşlar %1 ile Kimya Öğretmenliği, %1 ile Fizik Öğretmenliği, %1 ile Japonca Öğretmenliği, %2 ile Fransızca Öğretmenliği ve %7 ile Beden Eğitimi Öğretmenliği'dir.

Tablo 11'de 2006 yılı yeni kayıt öğrenciler, mezun ve atanan öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 11

2006 Yılı Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹³	Mezun ¹³	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ¹⁴	Atanma Yüzdesi (%)
Okul Öncesi+Anaokul Öğr.	2367	2228	4935	927	19
Fen Bilg. Öğr	3094	3125	9112	1053	12
Sınıf Öğr.	6966	11255	17242	10621	62

¹³ Yeni Kayıt ve mezun sayıları ÖSYM'nin 2006 yılı verilerinden alınmıştır.

¹⁴ Atanan Öğretmen Sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 11'in devamı

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹³	Mezun ¹³	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ¹⁴	Atanma Yüzdesi
İlköğretim Mat. Öğr.	2075	2633	5243	1893	36
Sosyal Bilgiler Öğr.	3085	3475	11215	894	7
Zihinsel Eng. Öğr.	411	331	453	44	10
Görme Eng. Öğr.	39	37	70	10	14
İşitme Eng. Öğr.	143	114	227	16	7
Özel Eğitim Öğr.	-	-	37	-	0
Üstün Zekalılar Öğr.	25	18	18	-	0
Matematik Öğr.	661	534	949	65	7
Fizik Öğr.	439	354	1281	18	1
Kimya Öğr.	491	426	1474	21	1
Biyoloji Öğr.	380	382	877	46	5
Tarih Öğr.	316	273	527	371	70
Coğrafya Öğr.	224	234	578	117	20
Felsefe Öğr.	112	126	258	94	36
İ.Din K. Ahl.Bil. Ö.	-	447			
			628	1781	283
O.Din K. Ahl. Bil.Ö.	565	181			
Almanca Öğr.	762	441	864	1	0.1
Fransızca Öğr.	452	134	896	-	0
Arapça Öğr.	31	8	8	61	763
İngilizce Öğr.	2868	2691	2691	4042	150
Japonca Öğr.	27	32	104	-	0
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	448	387	633	210	33
Türkçe Öğr.	3226	3778	7048	3207	46
Müzik Öğr.	747	656	2070	541	26
Resim-İş Öğr.	1405	1307	5215	470	9
Beden Eğitimi Öğr.	2149	2333	10663	921	9
Rehb. ve Psik. Dan.	1278	994	1412	642	45

¹³ Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2006 yılı verilerinden alınmıştır.

¹⁴ Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 11'e bakıldığında; Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Biyoloji Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği, Felsefe Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği ve Beden Eğitimi Öğretmenliği branşlarında yeni kayıtlar, mezunlardan daha azdır; diğer branşlarda ise yeni kayıt sayıları, mezun sayılarından fazladır.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Arapça ve İngilizce Öğretmenliği branşlarında atanan öğretmen sayıları, mezun öğretmen adayı sayısının ve 2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen aday sayısının üstündedir.

Üstün Zekalılar Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Fransızca Öğretmenliği ve Japonca Öğretmenliği alanlarında 2006 yılında atama yapılmamıştır.

2003 yılından itibaren bekleyen ve yeni mezun öğrencilerin atanma yüzdelerine bakıldığında; en fazla atanan alanlar sırasıyla Arapça Öğretmenliği (%763), İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (%283), İngilizce Öğretmenliği (%150)'dir.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelerine bakıldığında; atama yüzdesine göre en az atama yapılan branşlar; %0.1 ile Almanca Öğretmenliği, %1 ile Kimya Öğretmenliği, %1 ile Fizik Öğretmenliği, %5 ile Biyoloji Öğretmenliği'dir.

Tablo 12'de 2007 yılı yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 12

2007 Yılı Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹⁵	Mezun ¹⁵	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ¹⁶	Atanma Yüzdesi
Okul Öncesi Öğr.	2305	2367	6375	877	14
Fen Bilgisi Öğr.	3109	3466	11525	967	8
İlköğretim Mat. Öğr.	2226	2586	5936	1621	27
Sınıf Öğr.	6241	10926	17542	2672	15
Sosyal Bilg. Öğr.	2934	3566	13887	803	6
Özel Eğitim Öğr.	-	-	37	-	0
İşitme Engelliler Öğr.	147	116	327	46	14
Zihinsel Eng. Öğr.	416	361	770	279	36
Görme Eng. Öğr.	41	31	91	37	41
Üstün Zekalılar Öğr.	27	30	48	-	0
Matematik Öğr.	666	560	1444	54	4
Fizik Öğr.	447	371	1634	22	1
Kimya Öğr.	483	402	2257	36	2
Biyoloji Öğr.	376	371	1202	153	13
Tarih Öğr.	296	273	429	392	91
Coğrafya Öğr.	223	243	704	526	75
Felsefe Öğr.	125	115	279	218	78
Almanca Öğr.	798	422	1285	1	0.0007
Fransızca Öğr.	458	175	1071	2	0.0001
İngilizce Öğr.	2767	2831	2831	2946	104
Arapça Öğr.	31	13	13	72	554
Japonca Öğr.	27	21	125	-	0
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	471	417	840	695	83
İ. Din Kül. Ahl. Bil. Öğr.	-	355	355		
				1160	178
O. Din Kül. Ahl. Bil. Öğr.	532	113	294		
Türkçe Öğr.	3180	4014	7855	1431	18
Müzik Öğr.	742	693	2222	627	28

¹⁵ Yeni kayıt, mezun öğretmen sayıları ÖSYM'nin 2007 yılı verilerinden alınmıştır.¹⁶ Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 12'nin devamı

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹⁵	Mezun ¹⁵	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ¹⁶	Atanma Yüzdesi (%)
Resim Öğr.	1414	1294	6039	527	9
Beden Eğitimi Öğr.	2095	2137	11879	892	8
Rehberlik ve Psik. Dan.	1442	2381	3151	646	21

Tablo 12'e bakıldığında; Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sınıf öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Üstün Zekalılar Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Beden Eğitimi Öğretmenliği ile Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik ve İngilizce Öğretmenliği alanlarında yeni kayıtlar, mezunlardan daha azdır; diğer branşlarda ise yeni kayıt sayıları, mezun sayılarından fazladır.

Tarih Öğretmenliği branşında yapılan atama, mezun sayısının üstündedir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Arapça ve İngilizce Öğretmenliği branşında atanan öğretmen sayıları, mezun öğretmen aday sayısının ve 2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen aday sayısının üstündedir.

Üstün Zekalılar Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği ve Japonca Öğretmenliği alanlarında 2007 yılında atama yapılmamıştır.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelere bakıldığında; en fazla atanan alanlar sırasıyla Arapça Öğretmenliği (%554), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (%178), İngilizce Öğretmenliği (%104)'dür.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezun olanların atanma yüzdelere bakıldığında; en az atama yapılan branşlar; %0.0007 ile Almanca Öğretmenliği, % 0.0001 ile Fransızca Öğretmenliği, %1 ile Fizik Öğretmenliği, %2 ile Kimya Öğretmenliği, %4 ile Matematik Öğretmenliği'dir.

¹⁵ Yeni kayıt, mezun öğretmen sayıları ÖSYM'nin 2007 yılı verilerinden alınmıştır.

¹⁶ Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 13’de; 2008 yılı yeni kayıt öğrenciler, mezun ve atanmış öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 13

2008 Yılı Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹⁷	Mezun ¹⁷	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ¹⁸	Atanma Yüzdesi (%)
Okul Öncesi Öğr.	3153	2797	8295	982	12
Fen Bilg. Öğr.	4455	3559	14117	1244	9
Sınıf Öğr.	8318	10525	25395	6681	26
İlköğretim Mat. Öğr.	3283	2659	6974	1133	16
Sosyal Bilg. Öğr.	4090	3563	16647	555	3
Özel Eğitim Öğr.	-	-	37	-	0
İşitme Engelliler Öğr.	198	106	387	43	11
Zihinsel Eng. Öğr.	554	349	840	99	12
Görme Eng. Öğr.	51	38	92	36	39
Üstün Zekalılar Öğr.	32	25	48	-	0
Matematik Öğr.	834	592	1982	156	8
Fizik Öğr.	551	399	2011	28	1
Kimya Öğr.	576	425	2646	23	0.008
Biyoloji Öğr.	494	407	1456	97	0.06
Tarih Öğr.	367	281	318	89	28
Coğrafya Öğr.	340	265	443	153	35
Felsefe Öğr.	159	120	181	87	48
İ.Din Kült.Ahl.Bil.Öğr.	-	345	345		
				840	116
O.Din Kült.Ahl.Bil.Öğr.	780	80	374		
Almanca Öğr.	1031	511	1795	30	2
Fransızca Öğr.	635	202	1271	-	0
İngilizce Öğr.	3455	3156	3156	1748	55

¹⁷ Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2008 yılı verilerinden alınmıştır.

¹⁸ Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 13'ün devamı

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹⁷	Mezun ¹⁷	Bekleyen	Atanan Öğr. Savısı ¹⁸	Atanma Yüzdesi (%)
Arapça Öğr.	40	20	20	51	255
Japonca Öğr.	30	26	151	-	0
Türkçe Öğr.	4065	4132	10556	711	7
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	559	430	820	675	82
Müzik Öğr.	744	692	2287	540	24
Resim Öğr.	1453	1274	6786	488	7
Beden Eğitimi Öğr.	2232	2103	13090	1174	9
Rehb. ve Psik. Dan	2111	1179	3684	1253	34

Tablo 13'e göre; Sınıf Öğretmenliği alanında yeni kayıtlar, mezunlardan daha azdır; diğer branşlarda ise yeni kayıt sayıları mezun sayılarından fazladır.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık branşında yapılan atama, mezun sayısının üstündedir. Arapça, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği branşında atanan öğretmen sayıları, mezun öğretmen aday sayısının ve 2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen aday sayısının üstündedir.

Üstün Zekalılar ve Özel Eğitim Öğretmenliği, Japonca Öğretmenliği ve Fransızca Öğretmenliği'ne 2008 yılında atama yapılmamıştır.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelerine bakıldığında; en fazla atanan alanlar sırasıyla Arapça Öğretmenliği (%255), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (%116), Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği (%82)'dir

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezun olanların atanma yüzdelerine bakıldığında; atama yüzdesine göre en az atama yapılan branşlar; %0.008 ile Kimya Öğretmenliği, %0.06 ile Biyoloji Öğretmenliği, %1 ile Fizik Öğretmenliği, %2 ile Almanca Öğretmenliği'dir.

¹⁷ Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2008 yılı verilerinden alınmıştır.

¹⁸ Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 14'de 2009 yılı yeni kayıt öğrenciler, mezun ve atanmış öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 14

2009 Yılı Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları Tablosu

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹⁹	Mezun ¹⁹	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ²⁰	Atanma Yüzdesi (%)
Okul Öncesi Öğr.	3821	2959	10272	2525	25
Fen Bilg. Öğr.	5681	3886	12873	1040	8
Sınıf Öğr.	9092	10351	18714	4753	25
İlköğretim Mat. Öğr.	3979	2770	8611	1132	13
Sosyal Bilg. Öğr.	4884	3834	19926	520	3
Özel Eğitim Öğr.	30	-	37	-	0
İşitme Engelliler Öğr.	199	118	462	46	10
Zihinsel Eng. Öğr.	678	465	1206	391	32
Görme Eng. Öğr.	53	27	83	333	401
Üstün Zekalılar Öğr.	49	22	70	-	0
Matematik Öğr.	687	618	2444	1099	45
Fizik Öğr.	508	376	2359	186	8
Kimya Öğr.	489	405	2626	180	7
Biyoloji Öğr.	476	405	1764	332	19
Tarih Öğr.	303	316	545	436	80
Coğrafya Öğr.	324	252	542	464	86
Felsefe Öğr.	144	120	214	302	141
Almanca Öğr.	1178	631	2436	27	0.01
Fransızca Öğr.	578	362	1633	2	0.001
İngilizce Öğr.	3825	2958	4366	2148	49
Arapça Öğr.	41	34	34	64	188
İ.Din Kül.Ahl.Bil.Ö.	-	374			
			487	792	162
O.Din Kül.Ahl.Bil.Ö.	1120	113			

¹⁹ Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2009 yılı verilerinden alınmıştır.

²⁰ Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 14'ün devamı

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ¹⁹	Mezun ¹⁹	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ²⁰	Atanma Yüzdesi (%)
Türkçe Öğr.	4681	4440	14285	966	7
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	413	425	570	1424	250
Japonca Öğr.	39	24	205	-	0
Müzik Öğr.	805	709	2456	416	17
Resim-İş Öğr.	1544	1329	6841	333	5
Beden Eğitimi Öğr.	2448	2186	14102	617	4
Rehb. ve Psik. Dan.	2660	1407	3838	1152	30

Tablo 14'e bakıldığında Sınıf Öğretmenliği, Tarih Öğretmenliği ve Türk Dili ve Edebiyatı alanlarında yeni kayıtlar, mezunlardan daha azdır; diğer branşlarda ise yeni kayıt sayıları mezun sayılarından fazladır.

Tarih Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği branşlarında yapılan atama, mezun sayısının üstündedir. Din Kültürü Öğretmenliği, Görme Engelliler Öğretmenliği, Felsefe, Arapça ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği branşlarında atanan öğretmen sayıları, mezun öğretmen aday sayısının ve 2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen aday sayısının üstündedir.

Üstün Zekalılar Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Japonca Öğretmenliği alanlarında 2009 yılında atama yapılmamıştır.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezun olanların atanma yüzdelerine bakıldığında; en fazla atanan alanlar sırasıyla Görme Engelliler Öğretmenliği (%401), Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği (%250), Arapça Öğretmenliği (%188), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (%162), Felsefe Grubu Öğretmenliği (%141)'dir.

¹⁹Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2009 yılı verilerinden alınmıştır.

²⁰Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelere bakıldığında; en az atama yapılan branşlar; %0.001 ile Fransızca Öğretmenliği, %0.01 ile Almanca Öğretmenliği, %3 ile Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, %4 ile Beden Eğitimi Öğretmenliği ve %5 ile Resim-İş Öğretmenliği'dir.

Tablo 15'de 2010 yılı yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanmış öğretmen sayıları verilmektedir.

Tablo 15

2010 Yılı Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayıları

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ²¹	Mezun ²¹	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ²²	Atanma Yüzdesi (%)
Okul Öncesi Öğr.	4292	2505	10252	3260	32
Fen Bilg. Öğr.	6611	3026	14859	1783	12
Sınıf Öğr.	10159	7322	21283	10018	47
İlköğretim Mat. Öğr.	4619	2176	9655	1569	16
Sosyal Bilg. Öğr.	6019	3092	22498	1306	6
Özel Eğitim Öğr.	37	-	37	-	0
İşitme Engelliler Öğr.	232	137	553	61	11
Zihinsel Eng. Öğr.	1175	413	1228	937	76
Görme Eng. Öğr.	52	31	31	44	142
Üstün Zekalı Öğr.	56	21	91	-	0
Matematik Öğr.	660	593	1938	1989	103
Fizik Öğr.	514	360	2533	455	18
Kimya Öğr.	506	395	2841	418	15
Biyoloji Öğr.	469	356	1788	460	26
Tarih Öğr.	309	344	453	776	171
Coğrafya Öğr.	326	267	345	631	183
Felsefe Öğr.	151	138	138	372	270

²¹ Yeni Kayıt ve mezun sayıları ÖSYM'nin 2010 yılı verilerinden alınmıştır.

²² Atanan Öğretmen Sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Tablo 15'in devamı

Anabilim Dalı	Yeni Kayıt ²¹	Mezun ²¹	Bekleyen	Atanan Öğr. Sayısı ²²	Atanma Yüzdesi (%)
Fransızca Öğr.	467	379	2010	3	0.001
Almanca Öğr.	1176	658	3067	8	0.002
İngilizce Öğr.	4177	2846	5064	3193	63
Arapça Öğr.	41	26	26	89	342
Japonca Öğr.	41	26	231	-	0
İ.Din Kül.Ahl. Bil.Ö	2976	467			
			534	1417	265
O.Din Kül.Ahl Bil.Ö	-	47			
Türk Dili ve Edeb. Öğr.	416	449	449	2101	468
Türkçe Öğr.	5465	3306	16625	1566	9
Müzik Öğr.	766	640	2680	593	22
Resim Öğr.	1533	1287	7795	460	6
Beden Eğitimi Öğr.	2536	2147	15632	841	5
Rehberlik ve Psik. Dan.	3294	1338	4024	2399	60

Tablo 15'e bakıldığında; Tarih Öğretmenliği ve Türk Dili ve Edebiyatı alanlarında yeni kayıtlar, mezunlardan daha azdır; diğer branşlarda ise yeni kayıt sayıları, mezun sayılarından fazladır.

Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği branşlarında, Zihinsel Engelliler Öğretmenliği, Fizik Öğretmenliği, Kimya Öğretmenliği, Biyoloji Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanlarında yapılan atama, mezun sayısının üstündedir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Görme Engelliler Öğretmenliği, Tarih Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği, Felsefe Grubu Öğretmenliği, Arapça Öğretmenliği ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği branşlarında atanan öğretmen sayıları, mezun öğretmen adayı sayısının ve 2003 yılından itibaren atama bekleyen aday sayısının üstündedir.

²¹ Yeni kayıt, mezun sayıları ÖSYM'nin 2010 yılı verilerinden alınmıştır.

²² Atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

Üstün Zekalılar Öğretmenliği, Özel Eğitim ve Japonca Öğretmenliği'ne 2010 yılında atama yapılmamıştır.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezunların atanma yüzdelerine bakıldığında; en fazla atanan alanlar sırasıyla Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği (%468), Arapça Öğretmenliği (%342), Felsefe Grubu Öğretmenliği (%270), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (%265), Coğrafya Öğretmenliği (%183), Tarih Öğretmenliği (%171) ve Matematik Öğretmenliği (%103)'dür.

2003 yılından itibaren atanmayı bekleyen ve yeni mezun olanların atanma yüzdelerine bakıldığında; en az atama yapılan branşlar; %0.001 ile Fransızca Öğretmenliği, %0.002 ile Almanca Öğretmenliği, %5 ile Beden Eğitimi Öğretmenliği % 6 ile Resim-İş Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'dir.

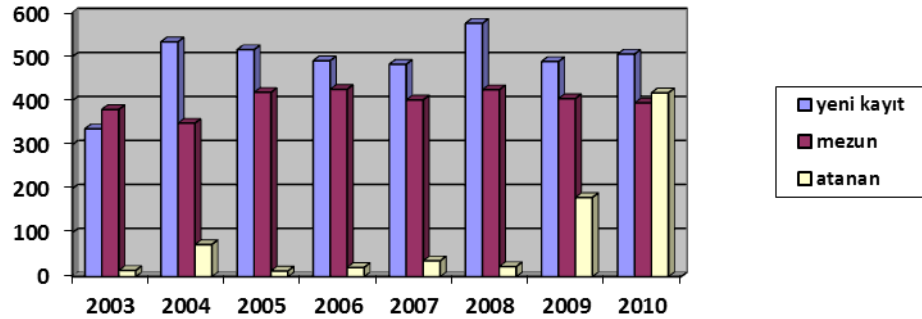
4.2- İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar²³

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Branşlarına göre 2003-2010 yılları arasında eğitim fakültelerine alınan öğrenci sayısı ile mezun sayısı ve atanan öğretmen sayısı yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?” şeklindedir.

Grafik 1’de Fizik Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayıları verilmektedir.

²³Bu alt probleme ait grafiklerdeki yeni kayıt ve mezun sayıları ÖSYM'nin 2003-2010 yılı verilerinden, atanan öğretmen sayıları MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı verilerinden alınmıştır.

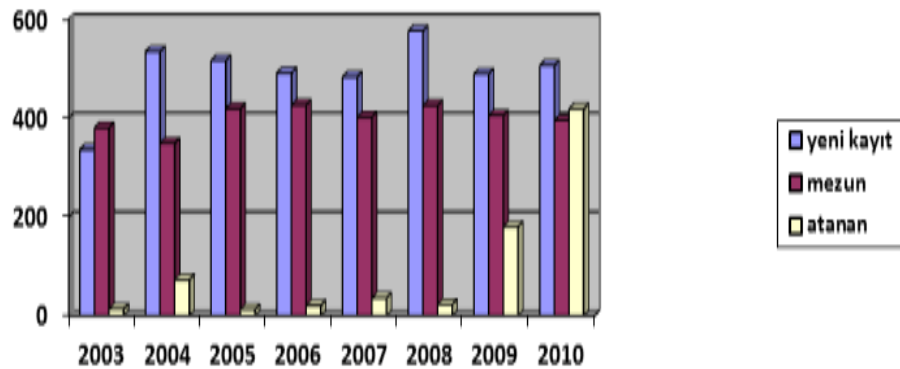
Grafik 1. Fizik Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı

Fizik öğretmenliği branşı için Grafik 1'e bakıldığında; bu branşta atanan öğretmen sayılarının 2003-2008 yılları arasında yeni kayıtlara ve mezunlara oranla çok düşük olduğu, ancak 2009 yılında atanan öğretmen sayısında bir artış olduğu, 2010 yılında ise bu branştan atanan öğretmen sayısının yeni kayıtlara ve mezun sayılarına ulaşacak kadar arttığı söylenebilir. Yeni kayıt sayıları 2003 yılı dışında diğer yıllarda mezun sayısının üstündedir.

Grafik 2'de Fizik Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 2. Kimya Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun ve Atanan Öğretmen Sayısı

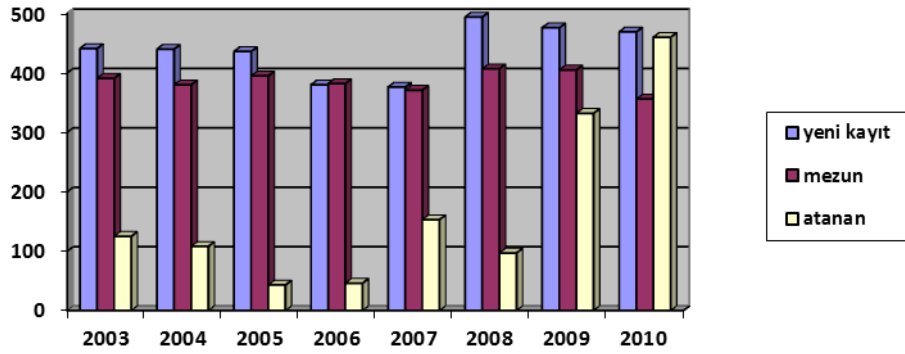

Grafik 2’ de görüldüğü gibi Kimya Öğretmenliği branşı için; 2003 yılı dışında diğer yıllarda yeni kayıt sayısı, mezun sayısının üstündedir.

Bu branş için atanma oranı 2003-2008 yılları arasında oldukça düşüktür. 2004 yılında biraz yükselme göstermiştir. 2009 yılında bu branşta atanan öğretmen sayısı artmaya başlamış ve 2010 yılında mezun sayısını geçecek seviyeye ulaşmıştır.

Grafik 3’te Fizik Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 3. Biyoloji Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun, Atanan Öğretmen Sayısı

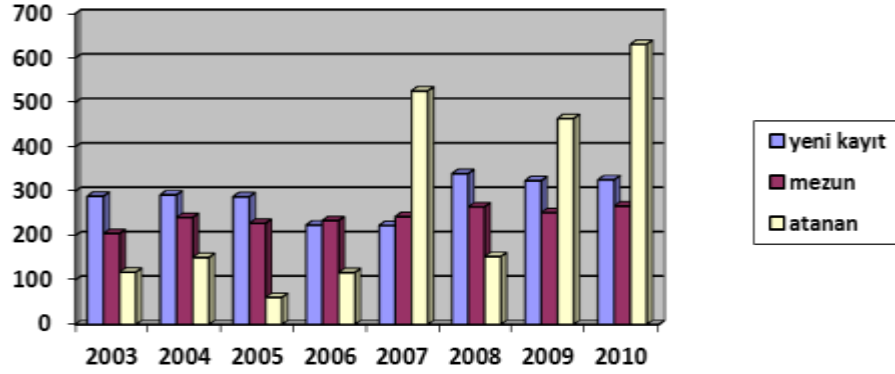

Grafik 3’te görüldüğü gibi Biyoloji Öğretmenliği branşı için 2006 ve 2007 yıllarında yeni kayıt ve mezun sayıları birbirine çok yaklaşmıştır, diğer yıllarda ise yeni kayıt sayıları, mezun sayısının üstündedir.

Bu branştaki atamalarda 2005, 2006 yıllarındaki atamalarda düşüş yaşanmış olup, 2007 yılında yükselme olmuş fakat 2008 yılında tekrar düşüş yaşanmıştır. 2009 ve 2010 yıllarında oldukça yüksek sayıda bir atama yapılmıştır. 2010 yılı atamasında atanan öğretmen sayısı, mezun sayısının üstünde olup hatta yeni kayıt sayısına yaklaşmıştır.

Grafik 4’te Coğrafya Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 4. Coğrafya Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun, Atanan Öğretmen Sayısı

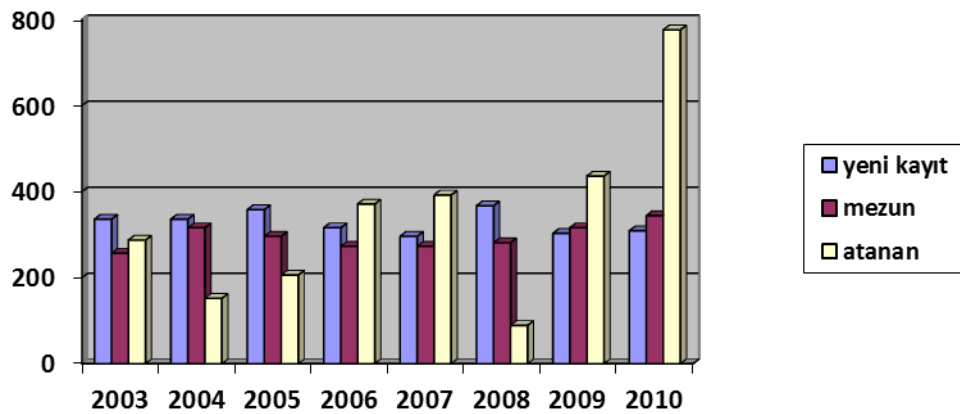

Grafik 4’te görüldüğü gibi Coğrafya Öğretmenliği branşı için; 2006 ve 2007 yılı dışındaki diğer yıllarda yeni kayıt sayısı, mezun sayısının üstündedir.

Bu branş için yapılan atamalarda en fazla öğretmen ataması 2007, 2009 ve 2010 yılında yapılmış olup bu yıllardaki atama sayısı, yeni kayıt ve mezun sayılarını geçmiştir.

Grafik 5’te Tarih Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 5. Tarih Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun, Atanan Öğretmen Sayısı

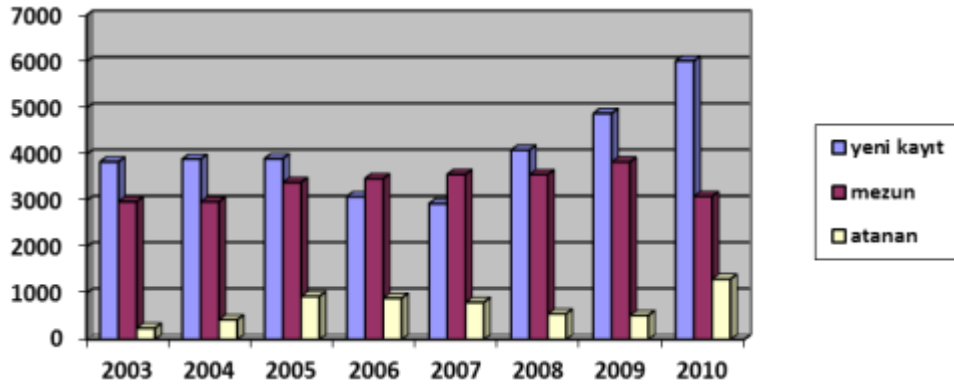

Grafik 5'e göre; Tarih Öğretmenliği branşında yeni kayıt ve mezun sayıları birbirine yakın olup, 2009 yılına kadar yeni kayıt sayısı mezun sayısının üstünde iken, 2009 yılından itibaren yeni kayıt sayılarında düşme olmuştur.

Bu branş için atamalar 2008 yılında bir düşüş yaşanmasına rağmen, 2009 ve 2010 yılında oldukça yükselmiştir. Hatta 2009 ve 2010 yıllarındaki yapılan atamalar yeni kayıt ve mezun sayılarını geçmiştir.

Grafik 6'da Fizik Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 6. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun, Atanan Öğretmen Sayısı

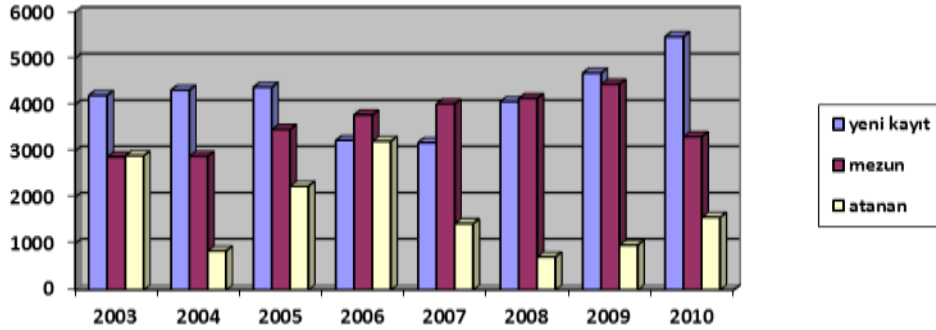

Grafik 6'ya bakıldığında; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği branşı için 2006 ve 2007 yıllarında yeni kayıt sayıları, mezun sayılarının altında kalmıştır. Yani öğrenci sayısında bir düşüş olmuştur. Fakat daha sonraki yıllarda yeni kayıt sayıları giderek artmıştır. Yeni kayıt sayısı, 2010 yılında mezun sayısının iki katına çıkmıştır.

Bu branş için yapılan atama sayısı genelde 1000 kişinin altındadır. Yeni kayıt ve mezunlara göre atanan sayısı azdır. Bu branşta en fazla atama 2010 yılında yapılmıştır.

Grafik 7'de Türkçe Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 7. Türkçe Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun, Atanan Öğretmen Sayısı

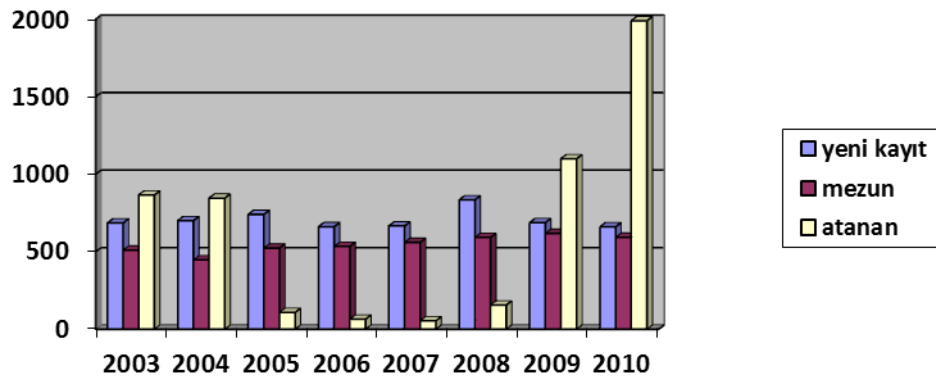

Grafik 7 incelendiğinde; Türkçe Öğretmenliği branşında yeni kayıt sayısı 2006 ve 2007 yıllarında düşmüştür. Diğer yıllarda ise atanan ve mezun sayılarının üstünde bir seyir göstermektedir.

Bu branş için yapılan atama sayılarında düşme yükselme tekrar düşme yükselme şeklinde bir eğilim göstermektedir. Bu branş için en çok atama 2006 yılında yapılmıştır.

Grafik 8’de Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 8. Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun, Atanan Öğretmen Sayısı

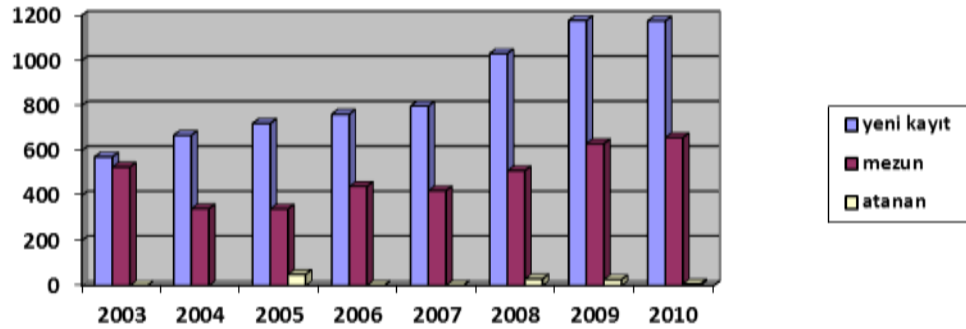

Grafik 8’de Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği branşı için; yeni kayıt sayıları ve mezun sayıları yıllara göre bakıldığında birbirine yakındır. Yeni kayıt sayıları, mezun sayılarının hep üstündedir.

Bu branş için yapılan atamalarda; 2005, 2006, 2007, 2008 yıllarında en az atamalar yapılmıştır. 2009 yılında yapılan atama sayısı yükselmeye başlamış ve 2010 yılında yapılan atama sayısı, 2009 yılı atama sayısının yaklaşık 2 katına çıkmıştır.

Grafik 9’da Almanca Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 9. Almanca Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun, Atanan Öğretmen Sayısı

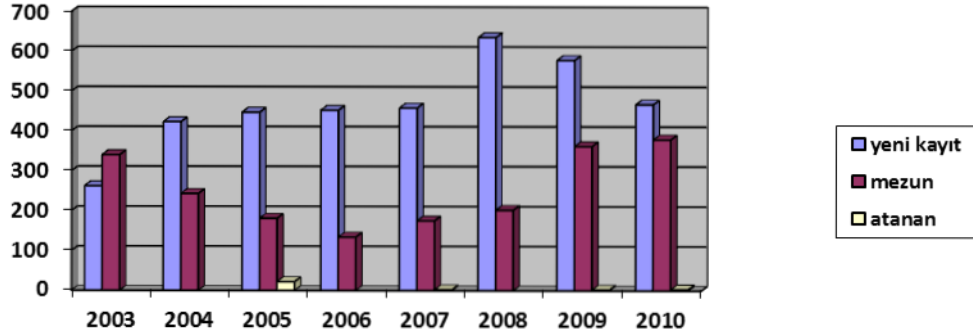

Grafik 9’a bakıldığında Almanca öğretmenliği branşı için; yeni kayıt sayısının her yıl artış gösterdiği ve mezun sayısının hep üstünde olduğu görülmektedir. Mezun sayısında 2004 yılında bir düşüş yaşansa da diğer yıllarda bir artış söz konusudur.

Bu branş için atamalara bakıldığında; 2003 ve 2004 yılında hiç atama yapılmadığı, diğer yıllarda da çok cüzi bir miktarda atama yapıldığı görülmektedir. Bu alanda en çok atama 2005 yılında yapılmıştır.

Grafik 10’da Fransızca Öğretmenliği 2003-2010 yeni kayıt öğrenci, mezun ve atanan öğretmen sayısı verilmektedir.

Grafik 10. Fransızca Öğretmenliği 2003-2010 Yeni Kayıt Öğrenci, Mezun, Atanan Öğretmen Sayısı

Grafik 10'a bakıldığında; Fransızca Öğretmenliği alanında 2003 yılı dışındaki diğer yıllarda yeni kayıt sayısı, mezun ve atanan sayısından yüksektir. Yeni kayıt sayısı 2008 yılından itibaren düşmeye başlamıştır. Mezun sayısı 2003 yılından 2006 yılına kadar düşüş yaşarken, 2006 yılından itibaren yükselmeye başlamıştır.

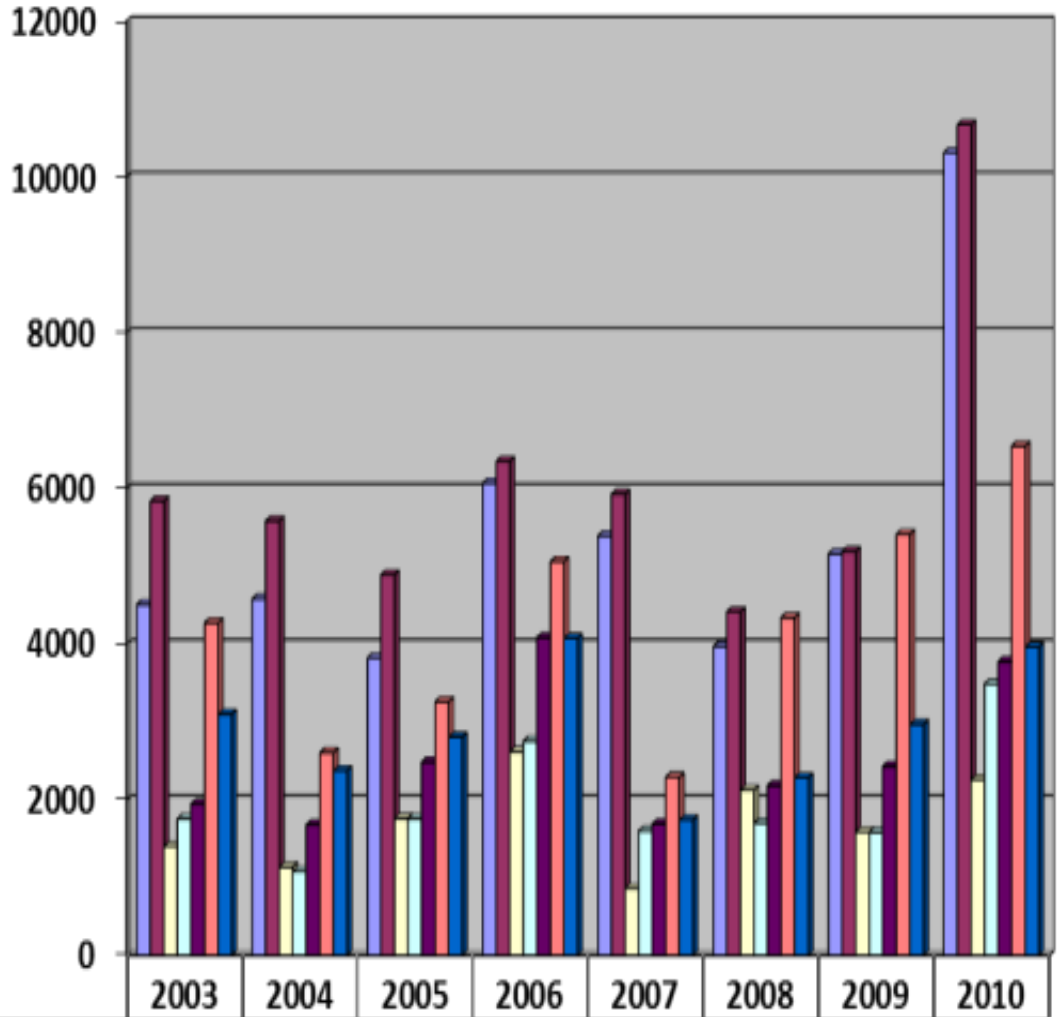
Bu branş için atama bazı yıllar hiç yapılmamış bazı yıllar ise çok az yapılmıştır. Bu branşta en fazla atama 2005 yılında yapılmıştır.

4.3- Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi, "Bölgelere göre 2003-2010 yılları arasında atanan öğretmen sayısı yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?" şeklindedir.

Grafik 11'de bölgelere göre 2003-2010 yılları arası atanan öğretmen sayısının yıllara göre dağılımı verilmektedir.

Grafik 11. Bölgelere Göre 2003-2010 Yılları Arası Atanan Öğretmen Sayısının Yıllara Göre Dağılımı²⁴

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
■ GÜNEYDOĞU ANADOLU	4507	4577	3821	6066	5388	3969	5161	10309
■ DOĞU ANADOLU	5835	5579	4888	6347	5925	4414	5186	10667
■ EGE	1401	1137	1761	2619	860	2123	1586	2260
■ AKDENİZ	1756	1078	1758	2752	1598	1702	1585	3487
■ İÇ ANADOLU	1945	1679	2484	4082	1689	2183	2429	3774
■ MARMARA	4272	2605	3259	5060	2291	4340	5409	6542
■ KARADENİZ	3098	2374	2806	4074	1742	2285	2969	3962

²⁴Bu grafiğe ait veriler; MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı iller bazında kadrolu atanan öğretmen sayıları verilerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Grafik 11'e bakıldığında; 2003-2010 yılı verileri içinde 2009 yılı haricinde tüm yıllarda öğretmen atamasının en çok yapıldığı bölge olarak Doğu Anadolu Bölgesi görülmektedir. Öğretmen atamasının en çok yapıldığı bölge olarak ikinci sırada ise 2008 ve 2009 yılları haricinde Güneydoğu Anadolu Bölgesi görülmektedir. 2003-2007 yılları arasında ve 2010 yılında ise en çok atama yapılan 3. Bölgemiz Marmara Bölgesi'dir. En çok atama yapılan 4. Bölge ise 2006 yılı dışında diğer yıllarda Karadeniz Bölgesi'dir. 5. bölge ise 2006 yılı dışında İç Anadolu Bölgesi'dir. 6. ve 7. sırada en çok atama yapılan bölgeler 2003, 2006, 2007, 2010 yıllarında Akdeniz; 2004, 2005, 2008 ve 2009 yıllarında Ege Bölgesi olarak görülmektedir.

4.4-Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi "Öğretmen atamalarının öğretmen gereksinimini karşılama durumuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır?" şeklindedir.

Türkiye'de yapılan öğretmen atamalarının öğretmen gereksinimimizi karşılayacak şekilde yapılıp yapılmadığı öğretim elemanlarına sorulmuştur ve Tablo 16'da verilen bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 16'da; öğretmen atamalarının öğretmen gereksinimini karşılama durumuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri verilmektedir.

Tablo 16. Öğretmen Atamalarının Öğretmen Gereksinimini Karşılama Durumuna İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Karşılacak sayıda değildir.	13	54	29	123
Karşılacak sayıdadır.	3	14	4	18
Öğretmen açığı da var, atanamayan da var.	3	14	4	18
Şehir merkezlerinde yığılma, kırsalda ihtiyaç var.	2	9	4	18
Bazı alanlar için karşılıyor, bazıları için hayır.	1	5	2	9
Sınıf mevcutları azaltılırsa yetersiz	1	5	1	5
Ücretli öğretmen çalıştırılmaktadır	3	14	4	18
Okullarda branş öğretmeni az	1	5	3	14
Branş öğretmenleri farklı alanlarda da derse giriyor	1	5	2	9

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır

Öğretim elemanlarının %54'ü yapılan atamaların öğretmen gereksinimini karşılayacak sayıda yapılmadığını, bu yüzden ücretli öğretmen çalıştırıldığını belirtirken, %14' ü yapılan atamaların öğretmen gereksinimini karşılayacak sayıda yapıldığını belirtmişlerdir. “Yapılan atamalar öğretmen gereksinimini karşılayacak sayıdadır.” diyen 2 öğretim elemanı yapılan atamaların dengesiz yapıldığını, şehir merkezlerinde yığılma varken, kırsal kesimde ise öğretmen eksikliği olduğunu belirtmişlerdir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt problemi “Eğitim fakültesi mezunlarının istihdamında yaşanan yetersizliğe ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır?” şeklindedir.

Eğitim fakültesi mezunlarının istihdamında yaşanan yetersizliğe ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 17’de görülmektedir.

Tablo: 17. Eğitim Fakültesi Mezunlarının İstihdamında Yaşanan Yetersizliğe İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Olumsuz değerlendiriyorum.	12	54	19	86
Üniversiteye girişte çözüm gerekir	2	9	2	9
Az ama kaliteli öğretmen yetiştirilmeli	4	18	12	54
Tutarsız hükümet politikası	12	54	19	86
Kapitalist anlayış	1	5	1	5
Uzun vadeli, iyi planlamalar yapılmalı	2	9	15	68
Siyasi, ideolojik işler eğitimin dışında olmalı	1	5	1	5
Herkes devletten iş bekliyor	2	9	3	14
Devlet herkesi atamak zorunda değil	3	14	8	36
Rehberlik faaliyetlerinin yetersizliği	4	18	13	59
Devlet bütçeyle orantılı planlı atama yapıyor	2	9	4	18
Günübirlik çözümler	2	9	4	18
Arz talep dengesinin olmayışı	10	45	21	95
Yapılan istatistik çalışmaların göstermelik oluşu	2	9	5	22
Öğrenci kontenjanı düşürülmeli	1	5	3	14
Özel sektör az	2	9	4	18
Özel sektör bu işten faydalanıyor	2	9	4	18
Formasyonun önüne geçilmeli	3	14	6	27
Belli yaşta emeklilik şartı getirilmeli	2	9	2	9
Kadrolar ücretli öğretmenlik için boş bırakılıyor	1	5	2	9
Öğretmen adayı enflasyonu	1	5	4	18
Aile içi maddi sıkıntı	1	5	1	5
Siyasi olduğunu düşünmüyorum	1	5	2	9

Tablo 17'nin devamı

	f	%	f	%
Mali problemler	2	9	4	18
Öğrenciler için stres kaynağı/verim düşürücü	2	9	5	22
Herkesin atamasının yapılması lazım	1	5	1	5
İstihdam/öğretmen eğitimi politikası yok	1	5	3	14
YÖK-MEB ilişkisizliği	3	14	9	41
KPSS baraj puanının altında öğretmen alınmamalı	2	9	6	27
Öğrenciler kendilerini geliştirmiyor	2	9	4	18
Bazı bölümler ilgisini yitirdi	4	18	9	41
Plansızlık/ Sistem sorunu	8	36	17	77
Öğretmenlerin kolay atandığı düşüncesi	1	5	3	14
Yeni alanlar ortaya çıkınca, öğretmen açığı oluyor.	5	22	10	45
Bu kadar üniversite açılmamalı	3	14	6	27
Alanlar arası geçiş yapılıyor	3	14	7	32
Haksızlık	1	5	2	9

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır

Tablo 17'ye göre; Öğretim elemanları yüzbinlerce öğretmen adayı boşa iken, yeterli atamanın yapılmıyor olmasına %54 oranında olumsuz bakmışlardır. Bu durumu arz talep dengesinin kurulamamış olmasıyla ilişkilendirenlerin oranı %45 olup bu durumu yanlış hükümet politikalarıyla değerlendirenlerin oranı %54'tür. Ayrıca %14 kişi YÖK-MEB ilişkisinin olmamasına dikkat çekmiştir. Öğretim elemanlarının %9'u öğretmen atamalarının günübirlik çözümlerle yapılamayacağını ve yine %9'u iyi bir planlama yapılması gerektiğini söylemişlerdir. Daha üniversiteye girişte bu sorunun çözülmesi gerektiğini düşünenlerin oranı %9 olup, bu kadar üniversite açmanın doğru olmadığını söyleyenlerin oranı ise %14'tür.

Bazı branşlarda çok atama yapılırken bazı branşlarda az atama yapılması konusunda öğretim elemanlarının %36'sı plansızlık üzerinde durmuştur ve öğretim elemanlarının %45'i de bu durumu üniversitelerin, talebin üzerinde öğrenci yetiştirmesine bağlamıştır. Dolayısıyla %14 oranında öğretim elemanı YÖK-MEB ilişkisinin olmadığına dikkat çekmiştir. Öğretim elemanlarının %9'u herkese öğretmen olma yolunun açılmaması gerektiği konusunda fikir belirtmişlerdir.

Öğretim elemanlarının %9'u yapılan istatistiki çalışmaların gerçek bir değerlendirmesinin yapılmadığını ifade etmiştir.

Öğretim elemanları bazı branşlara çok öğretmen ataması yapılırken bazı branşlara az öğretmen atanmasını çağın gerekliliği veya yeni alanların ortaya çıkması olarak görmüşlerdir.

4.6. Altıncı Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 6. alt problemi “Ücretli öğretmenin eğitime katkısına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır?” şeklindedir.

Ücretli öğretmenin eğitime katkısına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 18’de verilmektedir.

Tablo 18. Ücretli Öğretmenin Eğitime Katkısına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
O branşın öğretmeni ise kalite düşmez.	2	9	7	32
Eğitimin kalitesini düşürür.	15	68	30	136
Her yıl öğretmen değiştirilmesi okulları olumsuz etkiler	19	86	41	186
Etki kişiye bağlıdır.	2	9	5	22
Sahiplenme öğretmenin kişiliğine bağlıdır.	1	5	2	9
Okulu ve öğrenciyi sahiplenmez.	5	22	11	50
Etik açıdan olumsuz buluyorum	18	82	42	191
Etik açıdan olumlu buluyorum	1	5	2	9
Ücretli öğretmenlik ucuz işgücü sağlamaktır.	2	9	4	18
Okul yönetimini zorlar	8	36	19	86
Okul yönetimini etkilemez	1	5	2	9
Okul yönetimini nasıl etkiler fikrim yok	2	9	4	18
Okul yönetimini olumlu etkileyebilir	1	5	2	9
Ücretli öğretmenliği tasvip etmiyorum	6	27	11	50

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır

Tablo 18 incelendiğinde; öğretim elemanlarının %68’i ücretli öğretmenlerin eğitimin kalitesini düşürdüğünü, %86’sı ücretli öğretmenlerin sürekli değişmesinin öğrencileri olumsuz etkilediğini, %22’si okulu ve öğrenciyi sahiplenemediklerini belirtmiştir. Öğretim elemanlarının %36’sı ücretli öğretmenlerin okul yönetimini zorlayacağını, %27’si ücretli öğretmenlik kavramını tasvip etmediklerini bildirmiş olup, %82’si ücretli öğretmenliği etik bulmadıklarını belirtmişlerdir.

4.7.Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 7. Alt problemi “Öğretmen istihdamına ilişkin YÖK ile MEB arasında koordinasyon durumuna yönelik öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Öğretmen istihdamına ilişkin YÖK ile MEB arasında koordinasyon durumuna yönelik öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 19’da verilmektedir.

Tablo 19. Öğretmen İstihdamına İlişkin YÖK ile MEB Arasında Koordinasyon Durumuna Yönelik Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
YÖK-MEB arasında ilişki yok.	14	64	62	281
İlişki zayıf/sistematikdeğil.	3	14	10	45
İlişki son zamanlarda daha iyi/ var.	5	22	13	59

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır

Tablo 19 incelendiğinde; öğretim elemanlarının %64’ü YÖK-MEB arasında öğretmen yetiştirme ve atama konusunda bir ilişki olmadığını belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının %22’lik kısmı YÖK-MEB ilişkisinin eskiden olmadığını ama son zamanlarda böyle bir ilişkinin olduğundan bahsetmişlerdir. Öğretim elemanlarının %14’ü ilişkinin zayıf olduğunu, yetersiz olduğunu dile getirmiştir.

4.8-Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 8. alt problemi "Öğretmenlerin kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak görevlendirilmelerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?" şeklinde.

Öğretmenlerin kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak görevlendirilmelerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 20’de verilmektedir.

Tablo: 20. Öğretmenlerin Kadrolu, Sözleşmeli, Ücretli Olarak Görevlendirilmelerine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Ayrımı doğru bulmuyorum	13	59	29	132
Herkes sözleşmeli olmalı	1	5	3	14
Herkes kadrolu olmalı	4	18	5	22
Tek tip istihdam olmalı	4	18	8	36
Ücretli öğretmenlik kaldırılmalı	3	14	11	50

Tablo 20'nin devamı

	f	%	f	%
Kadrolu sözleşmeli ayrımı olmalı	3	14	15	68
Sözleşmeli öğretmenliğin temelinde maliyet var	1	5	2	9
Farklı istihdam etmede bazı kişilerin özlük hakları sınırlanıyor	7	32	15	68
Ücretli öğretmenliğin temelinde ahbap çavuş ilişkisi var	1	5	2	9
Öğretmenler geçici olarak sözleşmeli olmalı sonra kadroya geçirilmeli	1	5	4	18
Haksızlık	4	18	8	36
Sadece maliyetle ilgili değil	2	9	5	22
Öğretmenlerin gitmek istemediği yerleri doldurma amacı	2	9	3	14
Ayrım geçici çözümdür	2	9	7	32
Eğitimde yerinden yönetim olmalı	1	5	2	9
Kaliteli ve sorumluluk sahibi öğretmen yaratma amacı	1	5	1	5
Oyalama politikası	1	5	1	5

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır

Tablo 20 incelendiğinde; öğretim elemanlarının yaklaşık %59'u öğretmenleri sınıflara ayırmayı olumsuz bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının 9'u tek tip öğretmenlikten yanadır. Bunlardan 4'ü sadece kadrolu öğretmenlik olmalı derken, 1 öğretim elemanı sözleşmeli öğretmenlikten yanadır. Ayrıca 4 öğretim elemanı kadrolu veya sözleşmeli tek tip olmalı demiştir. 3 öğretim elemanı böyle bir ayırımın olmasını doğal karşılamıştır. Öğretim elemanlarının %18'i bu uygulamayı haksızlık olarak görmüştür. Öğretim elemanlarının %32'si bu uygulamanın temelini bazı kişilerin özlük haklarını kısıtlamak olarak görmüştür.

4.9-Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 9. alt problemi "Fen edebiyat fakültesi mezunlarının formasyonla öğretmen olmasına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?" şeklinde.

Fen edebiyat fakültesi mezunlarının formasyonla öğretmen olmasına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 21'de verilmektedir.

Tablo: 21. Fen Edebiyat Fakültesi Mezunlarının Formasyonla Öğretmen Olmasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Olabilir.	5	22	20	90
Olmalı (Bu kuruma bu hak verilmemeli.)	17	77	65	295
Belli şartları taşırlarsa olabilirler	3	14	7	32
Atama açısından sıkıntı	3	14	6	27
Ortaöğretim öğretmenlikleri için olabilir	1	5	2	9
Formasyon yurtdışındaki gibi olursa olabilir	1	5	2	9

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır

Tablo 21 incelendiğinde; öğretim elemanlarının %77'si fen edebiyat fakültesi mezunlarına formasyon hakkı verilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca bu kişilerin yaklaşık %14'lük kısmı, bu durumun atamaları olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Öğretim elemanlarının yaklaşık %14'ü belli şartları sağlayan fen edebiyat fakültesi mezunları için formasyon hakkı olabileceğini söylemişlerdir.

4.10- Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 10. alt problemi "Öğrencilerin öğretmenlik mesleğini isteyerek seçip seçmediklerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğini isteyerek seçip seçmediklerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 22'de gösterilmiştir.

Tablo 22. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğini İsteyerek Seçip Seçmediklerine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Tercih konusunda genelde bilinçliler	6	27	21	95
Tercih konusunda genelde bilinçsizler	6	27	22	100
Tercih konusunda bazıları bilinçli, bazıları bilinçsiz	2	9	5	22
Atama konusunda bilinçliler	7	32	21	95
Atama konusunda bilinçsizler	7	32	11	50
Atama konusunda bazıları bilinçli, bazıları bilinçsiz	2	9	3	14
Sayısal verilere sahip değiller	1	5	1	5
Üniversite tercihinde bilinçliler	1	5	2	9
Öğrenciler ne kadar bilinçli tercihle geldiler bilmiyorum	1	5	5	22

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır

Tablo 22 incelendiğinde; Öğretim elemanlarının %27'lik kısmı, öğrencileri tercihler konusunda bilinçli bulurken, aynı oranda öğretim elemanı da öğrencileri tercihler konusunda bilinçsiz bulmuştur. Atama konusundaki bilinçlilikleri konusunda ise yine eşit bir dağılım söz konusudur. Öğretim elemanlarının %32'lik kısmı öğrencilerin atamalar konusunda bilinçli geldiklerini belirtirken, %32'lik kısmı da bilinçsiz geldiklerini belirtmiştir. Tercih ve atama konusunda bazılarının bilinçli, bazılarının da bilinçsiz olduğunu savunan 2'şer öğretim elemanı olmuştur.

4.11- On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 11. alt problemi "Öğretmen atamalarının KPSS'ye göre yapılması konusunda öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Öğretmen atamalarının KPSS'ye göre yapılması konusunda öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 23'de verilmektedir.

Tablo 23. Öğretmen Atamalarının KPSS'ye Göre Yapılması Konusunda Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
İyi bir planlama yapılmalı	1	5	3	14
Sözlü anlatım becerisi olmalı	4	18	6	27
Alan uygulamaları artırılmalı	1	5	1	5
KPSS'ye daha çok hazırlanıyorlar	2	9	2	9
Yazma becerisi olmalı	2	9	8	36
Genel kültür, genel yetenek sınavı olmamalı	1	5	3	14
Vücut dilini iyi kullanmalı	1	5	1	5
Mesleki eğitim bilgisi az veriliyor/ uygulamalar az	1	5	3	14
KPSS yetersiz	19	86	48	218
Öğretmen adaylarına psikolojik test uygulanmalı	4	18	7	32
Eğitim bilimleri sınavı olmalı	4	18	7	32
Alan sınavı olmalı	16	73	42	191
Genel kültür, genel yetenek sorularının sayısı azaltılmalı	2	9	5	22
KPSS olmalı	11	50	22	100
KPSS olmamalı	3	14	7	32
Mülakat(torpilsiz) olmalı/uygulama sınavı olmalı	12	54	29	132

Tablo 23'ün devamı

	f	%	f	%
Sosyal duruma bakılmalı	1	5	1	5
Alan sınavı olmamalı	1	5	2	9
Genel yetenek sınavı olmalı	4	18	9	41
Sınavlar objektif değil	3	14	4	18
Mülakat olmamalı	5	22	7	32
Genel kültür olmalı	7	32	13	59
Üniversitelere göre ek puan verilmeli	2	9	6	27
Üniversiteye girişte iyi bir seçim olmalı	1	5	2	9
Lisede mesleki rehberlik ölçme araçları kullanılmalı	1	5	4	18
Haksızlık	2	9	5	22
Araştıran, sorgulayan kişiler öğretmen olmalı	1	5	2	9
Alan bilgisi soruları yok	3	14	5	22
Eğitim bilimleri soruları çok	1	5	2	9
İnsan kaynakları olmalı	1	5	1	5
Diploma notu etkin olmalı	1	5	2	9
Ekstra başarılar değerlendirilmeli(ödülleri)	1	5	7	32

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtmediği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır.

Tablo 23' de öğretim elemanlarının tamamına yakını KPSS'nin yetersiz olduğu görüşündedir. Öğretim elemanlarının yarısı KPSS'ye benzer bir sınavın olmasının kaçınılmaz olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının %73'lük kısmı alan sınavının mutlaka yapılması gerektiğini savunmuştur. KPSS'ye ek olarak objektif bir mülakat veya uygulama sınavının yapılması konusunda %54 oranında öğretim elemanı görüş bildirmiştir. Öğretim elemanlarının %18'lik kısmı, öğretmen adaylarına psikolojik test uygulanması gerektiğini savunmuşlardır.

Öğretim elemanlarının %18'lik kısmı, öğretmen adaylarının sözlü anlatım becerisinin iyi olması gerektiğini savunmuştur. Öğretim elemanlarından biri KPSS'ye ek olarak diploma notu, üniversite başarısı, öğrencinin varsa ekstra başarılarının da değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

4.12- On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 12. alt problemi "KPSS'nin öğrencilere olan olumlu olumsuz etkisine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?" şeklinde.

KPSS'nin öğrencilere olan olumlu olumsuz etkisine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 24'te verilmektedir.

Tablo: 24. KPSS'nin; Öğrencilere Olan Olumlu, Olumsuz Etkisine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Derslerde test çözüyorlar	2	9	3	14
Devamsızlık problemi oluyor	6	27	10	45
Motivasyon düşüyor/bezginlik	8	36	24	109
KPSS'ye daha çok hazırlanıyorlar	6	27	7	32
KPSS için dershaneye gidiyorlar	3	14	4	18
Olumsuz etkiliyor	13	59	22	100
Eğitimin kalitesi düşüyor	4	18	10	45
Problemleri özel gayretimle çözüyorum	1	5	2	9
Bilmiyorum	1	5	1	5
Psikolojileri bozuluyor	2	9	3	14
Kişiliklerini kaybediyorlar	3	14	8	36

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır.

Tablo 24'e göre; öğretim elemanlarının %59'u KPSS'nin öğrencileri olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Öğretim elemanlarının %36'sı ise öğrencilerin KPSS yüzünden motivasyonlarının düştüğünü belirtmiştir. Yine öğretim elemanlarının %27'si son sınıf öğrencilerde devamsızlık probleminin olduğunu savunmuştur. Öğretim elemanlarının %18'i KPSS'nin üniversitelerdeki eğitimin kalitesini düşürdüğünü savunmuştur.

4.13- On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 13. alt problemi "MEB'in öğretmen istihdamını nasıl planlaması gerektiğine yönelik öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

MEB'in öğretmen istihdamını nasıl planlaması gerektiğine yönelik öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25. MEB'in Öğretmen İstihdamını Nasıl Planlaması Gerektiğine Yönelik Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Formasyon eğitiminin önüne geçilmeli	4	18	10	45
Arz talep dengesi oluşturulmalı	5	22	13	59
KPSS sistemi değişmelidir	4	18	6	27
Herkes MEB'den atama beklememeli	5	22	8	36
YÖK-MEB ilişkisi olmalı	3	14	4	18
Yeni iş alanları oluşturulmalı	2	9	7	32
Okullarda rehberlik servisleri etkin çalışmalı	3	14	5	22
Eğitimde yerel yönetim olmalı	2	9	6	27
Eğitim siyasetten arındırılmalı	2	9	2	9
Öğrenci kontenjanları azaltılmalı	3	14	5	22
Kalıcı ve uzun süreli planlar yapılmalı	1	5	3	14
Okullarda her branş için ögr. yaş ortalaması olmalı	1	5	6	27
Emeklilik şartları düzenlenmeli	1	5	1	5
Yeni bir sistem geliştirilmeli	1	5	2	9
Yabancı dil eğitimi daha erken yaşlara alınmalı	1	5	3	14
Arzın bir miktar üzerinde öğretmen yetiştirilmeli	1	5	3	14

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır.

Tablo 25'e göre öğretim elemanlarının %18'lik kısmı formasyon eğitiminin önüne geçilmesi yönünde görüş bildirmişlerdir. Yine %18'lik bir kısım da KPSS sisteminin değişmesini istemiştir. Öğretim elemanlarının %22'si üniversitelere öğrenci alımı ve atanması konusunda arz-talep dengesinin oluşturulmasını istemişlerdir. Öğretim elemanlarının %22'lik kısmı herkesin MEB'den atama beklememesi gerektiğini, başka alanlarda da kendisini geliştirmesini, iş bulmasını ifade etmiştir.

4.14- On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 14. alt problemi "Öğrencilerinin öğretmenlik dışında başka alanlarda çalışmalarına ilişkin olarak öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Öğrencilerinin öğretmenlik dışında başka alanlarda çalışmalarına ilişkin olarak öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 26'da verilmektedir.

Tablo: 26. Öğrencilerinin Öğretmenlik Dışında Başka Alanlarda Çalışmalarına İlişkin Olarak Öğretim Elemanlarının Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Yanlış ve anlamsız buluyorum	9	41	27	123
Olabilir(ekonomik zorunluluk)	9	41	31	141
Keşke kendi mesleklerini yapabilseler	3	14	3	14
İşsizlik insanları depresyona sokar	2	9	5	22
İleride intihar sebebi	1	5	1	5
Genelde polis oluyorlar	3	14	8	36
Başka alanda çalışan çok mezunumuz var	2	9	5	22
Başka alanda çalışanlar aslında üzülüyorlar	3	14	4	18
KPSS'nin kazanma garantisi yok	2	9	2	9
Öğretmenlik dışında başka alanlarda çalışılabilmeli	3	14	26	118
İdealist olmama	2	9	7	32
Öbür işi layıkıyla yapamaz	2	9	4	18
Yanlış planlamanın sonucu başka alanda çalışıyorlar.	1	5	3	14
Çalıştıkları alanları dışındaki işlerde de doyum sağlıyorlar	2	9	3	14
Boşta kalma korkusu	1	5	2	9

Not: Bir öğretim elemanı, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısından fazladır

Tablo 26' ya göre; öğretim elamanlarının yaklaşık %45'i öğrencilerinin başka alanlarda çalışmalarını olumsuz bulurken, yaklaşık %45'lik kısmı da "Olabilir, çalışılabilir." demiştir.

4.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 15. alt problemi "Öğretmenlikteki branşını isteyerek seçip seçmediklerine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Öğretmenlikteki branşını isteyerek seçip seçmediklerine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 27'de yer verilmiştir.

Tablo 27. Öğretmenlikteki Branşını İsteyerek Seçip Seçmediklerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğrenci Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Bölümümü bilinçli seçtim.	7	35	9	45
Bölümümü bilinçli seçmedim.	13	65	32	160
Atamalar konusunda bilgim vardı.	8	40	14	70
Atamalar konusunda bilgim yoktu.	9	45	15	75

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır

Tablo 27'e göre; Öğrencilerin %65'i bölümlerini bilinçli seçmediklerini, %35'i ise bilinçli bir şekilde seçtiklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin %45'i bölümünü tercih ederken bölümüyle ilgili yapılan atamaların sayılarından haberdar olduğunu, %40'ı ise bölümünü tercih ederken bölümüne yönelik atamalara ilişkin bilgisinin olmadığını belirtmiştir.

4.16- On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 16. alt problemi "Eğitim fakültesinde ataması az yapılan branşların kontenjanlarının fazlalığına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Eğitim fakültesinde ataması az yapılan branşların kontenjanlarının fazlalığına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo: 28. Eğitim Fakültesinde Ataması Az Yapılan Branşların Kontenjanlarının Fazlalığına İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğrenci Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Olumsuz buluyorum	7	35	10	50
Bazı üniversiteler/bölümler/2. öğretimler kapatılsın	14	70	30	150
Gençleri oyalama/umut tacirliği	5	25	9	45

Tablo 28'in devamı

	f	%	f	%
Üniversite eğitiminin kalitesi düşük	5	25	12	60
Devlet politikası	2	10	4	20
Rehberlik faaliyetleri artımsın	3	15	8	40
Boşta kalma korkusu/aile baskısı	1	5	3	15
Arz talep dengesi yok	9	45	14	70

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır

Tablo 28 incelendiğinde; öğrencilerin %35'i ataması az olduğu halde anabilim dallarına alınan öğrencilerin durumunu olumsuz bulmuştur. Öğrencilerin %70'i üniversitelerdeki 2. öğretimlerin kaldırılmasını, ataması az olan bölümlerin kapatılmasını veya bazı eğitim fakültelerinin kapatılmasını istemişlerdir. Öğrencilerin %45'i öğretmen yetiştirme ve atama konusunda arz-talep dengesinin olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %25'i bunun bir umut tacirliği olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %25'i üniversitedeki eğitimin kalitesizliğinden yakınmıştır. %15'lik bir öğrenci grubu da okullarda mesleki rehberlik faaliyetlerinin artmasını istemiştir.

4.17- On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 17. alt problemi "Öğrenim gördükleri bölümü seçme nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Öğrenim gördükleri bölümü seçme nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 29'da yer verilmektedir.

Tablo 29. Öğrenim Gördükleri Bölümü Seçme Nedenlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğrenci Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Ortaöğretimdeki alana uygunluk	5	25	12	60
Bitirilen ortaöğretim tipi	1	5	2	10
Tesadüf	1	5	1	5
Sevdiğim alan olması	6	30	9	45
Atanma durumu	1	5	5	25

Tablo 29'un devamı

	f	%	f	%
Diploma sahibi olmak	1	5	4	20
4 yıl önceki koşullar/zorunluluk	1	5	1	5
Lisans eğitim süresi	1	5	1	5
ÖSS puan kriteri	2	10	3	15
Bölümümü isteyerek seçtim.	12	60	17	85
Bölümümü istemeden seçtim.	8	40	8	40
Üniversitenin adı başarısı	1	5	1	5
Mantığını kullanma	1	5	2	10
Model alma	1	5	1	5
İkamet yeri	1	5	2	10
Öğretmen yönlendirmesi	1	5	1	5
Baskı	1	5	1	5
Ailenin fikri	3	15	4	20

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır

Tablo 29 incelendiğinde; Öğrencilerin %60'ı bölümlerini isteyerek seçtiklerini, %40'ı ise bölümlerini istemeden seçtiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %30'u bölümü seçme nedenini "sevdiği alan" olarak açıklarken, %25'i ortaöğretimdeki alana uygun olduğu için seçtiklerini, %15'i ailesinin yönlendirmesiyle bu bölümü seçtiğini ve %10'luk bir kısım da ÖSS puan kriterinin etkili olduğunu belirtmiştir.

4.18- On Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 18. alt problemi "Öğrencilerin atanamamaları durumunda ne yapmayı planladıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Öğrencilerin atanamamaları durumunda ne yapmayı planladıklarına ilişkin görüşleri Tablo 30'da verilmektedir.

Tablo: 30. Öğrencilerin Atanamamaları Durumunda Ne Yapmayı Planladıklarına İlişkin Görüşleri

	Söz Eden Öğrenci Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Yüksek lisans/akademik kariyer yaparım	7	35	8	40
Özel okul/dershane çalışırım	12	60	14	70
MEB'te öğretmenlik yaparım	7	35	11	55
Öğretmenlik dışında özel sektörde çalışırım	5	25	9	45
Memurluk/askeriye/polislik	4	20	5	25
1 yıl daha KPSS çalışırım	2	10	2	10

Not: Bir öğrenci bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır.

Tablo 30 incelendiğinde; Öğrencilerin %60'ı atanamadıkları takdirde özel okul veya dershanede çalışacaklarını, %35'i MEB'de öğretmenlik yapacaklarını belirtmiştir. %25 oranında öğrenci eğitim dışında özel sektörde çalışacaklarını ifade etmiştir. Öğrencilerin %20'si de “Polislik, memurluk, askeriye hangisi olursa çalışırım.” demiştir. 2 öğrenci de atanamazsa 1 yıl daha KPSS'ye hazırlanacaklarını belirtmiştir.

4.19- On Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 19. alt problemi “İlk atamaların kalkınmada öncelikli bölgelere yapılmasına ilişkin öğrenci görüşleri nasıldır?” şeklindedir.

İlk atamaların kalkınmada öncelikli bölgelere yapılmasına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 31'de verilmektedir.

Tablo: 31. İlk Atamaların Kalkınmada Öncelikli Bölgelere Yapılmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğrenci Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Torpil	3	15	6	30
Maliyet	1	5	2	10
Zorunlu hizmet bölgesi olmamalı	1	5	1	5
Devlet politikası	2	10	3	15
Ayrımcılık/Bölünmüşlük	3	15	6	30
Haksızlık	6	30	9	45
Herkes ikamet yerine atanmalı	1	5	2	10
Öğretmen eksikliği	1	5	1	5
Kalkınma	5	25	6	30
Norm kadrolar doldurulmalı	1	5	4	20
Zorunlu hizmet bölgelerindeki ailelerin bilinçsizliği	1	5	2	10
Kültür farklılaşması	1	5	5	25
Zorunluluk	1	5	2	10
Dayatma	3	15	6	30
Mantıksız buluyorum	2	10	3	15
Doğu'da öğretmen sirkülasyonuna yol açar	1	5	2	10
Mantıklı buluyorum	1	5	3	15
Doğu'da görev yapan öğretmenler batıya kaydırılmalı	1	5	1	5
Zorunlu hizmet bölgesine atanacağımızı kabullendik	1	5	3	15
Batı'ya da atama yapılmalı	1	5	1	5

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için, toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır.

Tablo 31 incelendiğinde; öğrencilerin %30'u ilk atamaların Doğu Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne yapılmasını haksızlık olarak karşılamışlardır. Öğrencilerin %25'i devletin Doğu ve Güneydoğu'nun kalkınması için ilk atamaları buralara yaptığını, %30'luk kısım öğretmenlerin ikamet yerlerine atanmaları gerektiğini savunmuşlardır. İlk atama ile atanacaklar üzerinde bunun bir dayatma olduğunu düşünen öğrencilerin oranı %15'tir. %5'lik bir kısım, atanacak kişilerin bu durumu kabullenmiş olduklarını belirtmiştir. %15'lik bir kısım da Batı'nın özür durumuna açık tutulmasını torpil sebebi olarak görmüştür.

4.20. Yirminci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 20. alt problemi “Öğretmenlerin kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak görevlendirilmelerine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Öğretmenlerin kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak görevlendirilmelerine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 32'de verilmiştir.

Tablo: 32. Öğretmenlerin Kadrolu, Sözleşmeli Ücretli Olarak Görevlendirilmelerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğrenci Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Torpil	1	5	2	10
Öğretmene Verilen Değer	2	10	3	15
Emek Sömürme	3	15	4	20
Maliyet	17	85	38	190
Haksızlık	2	10	2	10
Sınavla insan tanınmaz	1	5	4	20
İşsizliğe geçici çözüm	1	5	1	5
Oyalama/ susturma politikası	1	5	1	5
Özlük hakları	8	40	16	80
Tek tip (sözleşmeli) öğretmen çalıştırılmalı	1	5	1	5
Yanlış eğitim politikası	1	5	3	15
Tek tip (kadrolu) öğretmen çalıştırılmalı	6	30	10	50
Olumsuz buluyorum	9	45	12	60
Psikolojik baskı/verimsizlik	3	15	3	15

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır

Tablo 32 incelendiğinde; öğrencilerin %45'i kadrolu, sözleşmeli, ücretli gibi sınıflamaların yapılmasını yanlış bulmuşlardır. Öğrencilerin %30'u tek tip(kadrolu) olması taraftarıdır. Öğrencilerin %85'i bu sınıflamayı maliyetle açıklamıştır. Öğrencilerin %40'ı ise bu sınıflamayı, sınıflardaki özlük haklarına bağlamıştır. Öğrencilerin %15'i, böyle bir sınıflamayı emek sömürüsü olarak görmüştür.

4.21- Yirmi Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 21. alt problemi “Ücretli öğretmenin eğitime katkısına ilişkin öğrenci görüşleri nasıldır?” şeklindedir.

Ücretli öğretmenin eğitime katkısına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 33’de verilmiştir.

Tablo: 33. Ücretli Öğretmenin Eğitime Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Eğitimin kalitesi düşer	15	75	40	200
Maliyet	5	25	10	50
Sosyal güvence/ iş garantisi	1	5	1	5
Kadrolaşmayı engeller	1	5	2	10
Her yıl öğretmen değişimi öğrenciyi olumsuz etkiler	18	90	55	220
Her yıl öğretmen değişimi öğrenciyi olumlu etkiler	1	5	1	5
Uzun vadeli, iyi planlamalar yapılmalı	3	15	5	25
Her yıl öğretmen değişimi okul yönetimini zorlar	1	5	1	5
Her yıl öğretmen değişimi okul yönetimini etkilemez	7	35	14	70
Her yıl öğretmen değişimi okul yönetimini zorlamaz	2	10	2	10
Ücretli öğretmen öğrenciyi sahiplenir /tanımaya çalışır	1	5	2	10
Ücretli öğretmen öğrenciyi sahiplenmez/tanımaya çalışmaz	14	70	25	125
Etik açıdan olumlu	4	20	5	25
Etik açıdan olumsuz	18	90	26	230
Emek hırsızlığı	3	15	4	20
Niteliksiz iş gücü	1	5	4	20
Geçici meslek haline gelirse olumsuz	1	5	2	10
Haksızlık	2	10	2	10

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır

Tablo 33 incelendiğinde; öğrencilerin %75’lik kısmı ücretli öğretmenlerin eğitimin kalitesini düşürdüğünü söylemişlerdir. Öğrencilerin %90’lık kısmı her yıl öğretmen değiştirmenin öğrencileri olumsuz etkileyeceğini ve %35’lik kısmı okul yönetimini etkilemeyeceğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %70’lik kısmı ücretli öğretmenin öğrencileri ve okulu sahiplenmeyeceğini düşünmüşler ve %90’lık kısmı etik açıdan olumsuz bulmuştur. Ücretli öğretmenliği %15’lik kısım niteliksiz işgücü ve emek hırsızlığı olarak görmüşlerdir.

4.22- Yirmi İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 22. alt problemi “Fen edebiyat fakültesi mezunlarının formasyonla öğretmen olmasına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Fen edebiyat fakültesi mezunlarının formasyonla öğretmen olmasına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 34’de verilmektedir.

Tablo: 34. Fen Edebiyat Fakültesi Mezunlarının Formasyonla Öğretmen Olmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğrenci Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Tek çatı altında toplanmalı	1	5	3	15
Seçim politikası	1	5	2	10
Halkın baskısı	1	5	1	5
Formasyon yetersiz	11	55	27	235
Olumsuz buluyorum	11	55	21	105
Haksızlık	8	40	19	95
Oyalama taktiği	1	5	2	10
Susturma politikası	1	5	4	20
Formasyon parayla diplomadır	4	20	6	30
Atamalara olumsuz etkisi var	6	30	9	45
Onların alanı tamamen farklı	1	5	1	5
İş kaygısı sebebiyle öğretmen olmak istiyorlar	1	5	2	10
Mesleğimiz 2. plana atılıyor	1	5	1	5
Formasyon kaldırılmalı	4	20	5	25
Niteliksiz iş gücü ortaya çıkıyor	4	20	6	30
Fen edebiyat fakültesi mezunları bilim adamı olmalı	3	15	5	25
Fen edebiyat fakültelerinin ÖSS puanları daha düşük	3	15	4	20

Not: Bir öğrenci bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır.

Tablo 34 incelendiğinde; öğrenciler fen edebiyat fakültesi mezunlarına da formasyon eğitimi verilerek öğretmenlik hakkı tanınmasını %55'lik oranla olumsuz bulmuşlardır. Öğrenciler %55'lik oranda formasyonu yetersiz bulmuşlardır. %30'luk oranla atamaları olumsuz etkileyeceğini belirtmişlerdir. %40'lık bir oranla bunun haksızlık olduğunu söylemişlerdir. Öğrenciler %20'lik oranla formasyonla niteliksiz işgücü yaratıldığını ve formasyonun kaldırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %15'lik kısmı fen edebiyat fakülteleri öğrencilerinin bilim adamı olmak için o fakülteye gittiklerini ve ÖSS puanı olarak da eğitim fakültesi puanına göre daha düşük puanla yerleştiklerini belirtmişlerdir.

4.23. Yirmi Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 23. alt problemi "Öğretmen atamalarının KPSS'ye göre yapılması konusunda öğrenci görüşleri nelerdir?" şeklindedir.

Öğretmen atamalarının KPSS'ye göre yapılması konusunda öğrenci görüşleri Tablo 35'de verilmektedir.

Tablo: 35. Öğretmen Atamalarının KPSS'ye Göre Yapılması Konusunda Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğrenci Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Bir sınav olmalı	9	45	18	90
Bir sınav olmamalı	2	10	2	10
KPSS sistemini yanlış buluyorum	6	30	10	50
Genel kültür soruları olmalı	2	10	2	10
Genel yetenek soruları olmalı	2	10	5	25
Genel kültür sorularının sayısı azaltılmalı	2	10	5	25
Genel yetenek sorularının sayısı azaltılmalı	6	30	10	50
Genel yetenek soruları olmamalı	5	25	8	40
Alan bilgisi sorulmalı	19	95	23	115
Mülakat/uygulama sınavı olmalı	13	65	16	80
Mülakat/uygulama sınavı olmamalı	4	20	5	25
KPSS öğretmen yeterliliğini ölçer	1	5	2	10
KPSS öğretmen yeterliliğini ölçmez	18	90	35	175
KPSS kısmen yeterli, daha iyisi olabilir	2	10	3	15
Eğitim bilimleri testi olmalı	3	15	5	25

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır.

Tablo 35 incelendiğinde; öğrencilerin %90'ı KPSS'nin öğrenci yeterliliğini ölçmediğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %45' i bir sınav yapılmasının zorunlu olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %95' i alan bilgisinin sorulması gerektiğini ve %65'i mülakat sınavının olması gerektiğini savunmuştur. Öğrencilerin %30'u genel yetenek sorularının azaltılması gerektiğini savunmuştur. Öğrencilerin %30'u KPSS' yi yanlış bulduğunu belirtmiştir.

4.24.Yirmi Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 24. alt problemi “KPSS'nin öğrencilere olan olumlu olumsuz etkisine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

KPSS'nin öğrencilere olan olumlu olumsuz etkisine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 36'da verilmektedir.

Tablo: 36. KPSS'nin Öğrencilere Olan Olumlu Olumsuz Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Sosyal yaşantımı olumsuz etkiler	14	70	25	125
Sosyal yaşantımı etkilemiyor.	1	5	2	10
Okul yaşantımı olumsuz etkiler	5	25	6	30
Okul yaşantımda değişiklik yok	1	5	2	10
Stres kaynağı, bunalma sürükleyici	9	45	15	75
Çok kaygı duymuyorum	1	5	1	5
Okul derslerimi çalışmakta zorlanıyorum	5	25	6	30
Staj döneminde sıkıntı yaratıyor	1	5	1	5
Okul derslerime yük getiriyor	3	15	3	15
Sürekli ikileme sokuyor	3	15	6	30
Okul dersleri um urumda değil	4	20	4	20
Devamsızlık çok oluyor	4	20	6	30
Derslerde KPSS çalışılıyor	1	5	2	10
Okula gelmek istemiyorum	2	10	3	15
Alanımda atama yapmıyorum /stresim yok	3	15	4	20
Motivasyon düşüyor	4	20	4	20
KPSS çalışmıyorum	1	5	1	5
Okul derslerine ve KPSS'ye çalışmak çok yoğun tempo	2	10	5	25

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır.

Tablo 36 incelendiğinde; Öğrencilerin %70'i KPSS'nin sosyal yaşantılarını olumsuz etkilediğini belirtmiş olup, %25'i okul yaşantısını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Öğrencilerin %45'i KPSS'yi stres kaynağı olarak görmüşlerdir ve kendilerini bunalıma sürüklediğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %20'si KPSS'nin motivasyonlarını düşürdüğünü ve devamsızlık oranlarının arttığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %15'i branşlarında atama yapılmadığı için KPSS ile ilgili streslerinin olmadığını belirtmişlerdir.

4.25.Yirmi Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 25. alt problemi “Atanamama gibi bir durumun hayatlarını nasıl etkilediğine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Atanamama gibi bir durumun hayatlarını nasıl etkilediğine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 37’de verilmektedir.

Tablo: 37. Atanamama Gibi Bir Durumun Hayatlarını Nasıl Etkilediğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Karamsarlık	9	45	27	135
Yaşam sevincinin azalması	9	45	31	155
Kaygım yok/ etkilemiyor	3	15	3	15
Ek beceriler kazanma	2	10	5	25
Plan yapma ihtiyacı	1	5	1	5
Özel sektör araştırması/çalışma	3	15	8	40
Büyütecek bir şey yok/yapılabilir	2	10	5	25
İleriyi göremiyorum	3	15	4	20
KPSS'yi zorlarım	2	10	2	10
KPSS'yi kazanırım(kendime güveniyorum)	3	15	26	130
Korku/kaygı	2	10	7	35
Üzülüyorum	2	10	4	20
Olumsuz etkiliyor	1	5	3	15
Bazı bölümler için atanmak imkansız	2	10	3	15
Bir şey söyleyemiyorum	1	5	2	10
Plan yapamıyorum	1	5	1	5

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır

Tablo 37 incelendiğinde; öğrencilerin %45'lik kısmı KPSS'nin yaşam sevincini azalttığını, karamsarlığa sürüklediğini, %10'u planlar yapmaya ittiğini ve %15'i özel sektör araştırması yapmaya yönelttiğini belirtmiştir.

4.26.Yirmi Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 26. alt problemi “Öğretmenlik mesleğini tekrar tercih etme durumlarına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Öğretmenlik mesleğini tekrar tercih etme durumlarına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 38’de verilmektedir.

Tablo: 38. Öğretmenlik Mesleğini Tekrar Tercih Etme Durumlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Evet	14	70	22	110
Hayır	6	30	8	40

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı, araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır.

Tablo 38 incelendiğinde; öğrencilerden %70'i “Öğretmenlik mesleğini tercih ederdim.” derken %30'u “Tercih etmezdim.” cevabını vermiştir.

4.27. Yirmi Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 27. alt problemi "Milli Eğitim Bakanı kendileri olsaydı öğretmen istihdamını nasıl planlayacaklarına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Bu alt probleme ilişkin veriler Tablo 39’da yer almaktadır.

Tablo: 39. Milli Eğitim Bakanı Kendileri Olsaydı Öğretmen İstihdamını Nasıl Planlayacaklarına Yönelik Öğrenci Görüşleri

	Söz Eden Öğretim Elemanı Sayısı		Dile Getirilme Sıklığı	
	f	%	f	%
Yabancı dile önem verirdim.	1	5	8	40
Eğitim fakültelerinin kontenjanını sınırlardım	6	30	12	60
Bazı bölümleri kapatırdım	3	15	5	25
Komiyon kurardım	1	5	3	15
Arz talep dengesi oluştururdum	7	35	12	60
KPSS'den sonra uygulama sınavı yapardım	6	30	12	60
Planlı öğretmen ataması yapardım	4	20	12	60
Öğretmenlere daha fazla hak verirdim	1	5	2	10
Emekliliğe ilişkin düzenlemeler yapardım	3	15	4	20
Mali kaynakları artırırdım	3	15	5	25
3 yıla yayarak atama bekleyen öğretmenleri eritirdim	1	5	1	5
Bazı bölümlerin atamasını artırırdım	1	5	6	30
Formasyonu kaldırırdım	4	20	5	25
Atama sayılarını artırırdım	3	15	4	20
Sözleşmeli kadrolu ayrımı yapmazdım	2	10	3	15
2. öğretimleri kapatırdım	1	5	1	5
Ücretli öğretmenliği kaldırırdım	4	20	6	30
Yeni iş alanları açardım	1	5	3	15
Üniversitelerde kaliteli eğitimi sağlardım	1	5	1	5
Maliye Bakanlığı ile görüşmeler yapardım	2	10	3	15
Sözleşmeli öğretmenliği kaldırırdım	2	10	2	10
KPSS'ye ilişkin değişiklikler yapardım	4	20	6	30
Yeni okullar açardım	1	5	2	10
Öğretmen açığı olan yerleri yayınlardım	1	5	1	5

Not: Bir öğrenci, bir konuda birden fazla görüş belirtebildiği için toplam ifade sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazladır.

Tablo 39 incelendiğinde; Milli Eğitim Bakanı olsalardı öğrencilerin; %35'i öğretmen yetiştirme ve atama konusunda arz talep dengesi oluşturacaklarından bahsetmişlerdir. Öğrencilerin %30'u eğitim fakültelerinin kontenjanlarını sınırlayacağından bahsetmiş olup, yine %30'luk bir grup KPSS'den sonra bir uygulama sınavını yapacağını vurgulamıştır. %20'lik gruplar halinde öğrenciler formasyonu, sözleşmeli öğretmenliği ve ücretli öğretmenliği kaldıracaklarını ifade etmişlerdir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1- Sonuç ve Tartışma

2003 ve 2010 yılları arasındaki atamalara bakıldığında en çok atanan alanların Arapça Öğretmenliği, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği olduğu görülmektedir. Her yıl bu alanlarda mezun sayısının üstünde bir atama gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği'nin de atamaları oldukça yüksektir.

2003 ve 2010 yılları arasındaki atamalarda en az atanan alanlar Fransızca Öğretmenliği ve Almanca Öğretmenliği olmuştur. Bunu Fizik, Kimya, Biyoloji, Resim-İş, Beden Eğitimi, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi Öğretmenliği... gibi alanlar takip etmiştir.

En çok atanmayı bekleyen olduğu alanlar; Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Almanca, Fransızca, Fizik ve Kimya Öğretmenliği'dir.

Üstün Zekalılar Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği ve Japonca Öğretmenliği'ne öğrenci alınmaya devam edilmiş fakat atamaları yapılmamıştır.

Bölgeler açısından bakıldığında en çok atamanın Doğu Anadolu Bölgesi'ne, 2. olarak da Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne yapıldığı görülmektedir. Buralara çok atama yapılmasının sebebi refah düzeyinin düşük olması, terör gibi etkenlerin olması nedeniyle çoğu öğretmen adayının buraya gitmek istememesi ve bu bölgelerde çalışan öğretmenlerin de kısa süre sonra başka bölgelere tayin istemeleri ve gitmeleri olabilir.

En az atama yapılan bölgeler ise Akdeniz ve Ege Bölgesi'dir. Bu bölgeler turistik ve kalkınmış olduğu için herkesin yaşamak istediği bölgeler olup, öğretmen sirkülasyonunun da en az olduğu bölgeler olduğu için atama az yapılmaktadır. Çünkü kadroların çoğu doludur.

Öğretim elemanlarının %54'ü yapılan atamaların öğretmen gereksinimini karşılayacak sayıda yapılmadığını, bu yüzden ücretli öğretmen çalıştırıldığını belirtirken, %14'ü yapılan atamaların öğretmen gereksinimini karşılayacak sayıda yapıldığını belirtmişlerdir. "Yapılan atamalar öğretmen gereksinimini karşılayacak sayıdadır." diyen 2 öğretim elemanı yapılan atamaların dengesiz yapıldığını, şehir merkezlerinde yığılma varken kırsal kesimde ise öğretmen eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda bir öğretim elemanı şu açıklamayı yapmıştır:

Ö.E.13 : "Bu konuda kendi şahit olduğum bir şeyi anlatmak istiyorum. Lisesi'nin ders yükleri o zaman 3 saat ile 7 saat arasında değişiyordu. Aynı tarihte başka kenar mahalle okulda da bir öğretmenin 35 saat dersi vardı. Açık yoktu ama norm kadro öncesinde yığılmalar vardı. Norm kadro uygulaması o yığılmaları biraz dağıttı. İhtiyaç yok aslında branşlarda ama açık var. Sebebi; yığılmalar var belli yerlerde." demiştir.

Başka bir öğretim elemanı ise:

Ö.E.6 : "Şaşı bakış gibi hem kadrolar dolu, hem de ücretli öğretmen çalıştırılıyor. İl emrine öğretmen atanıyor. İzmir merkezi doldurmuş durumdadırlar. Öğrenci kalitesinin düştüğü, verimin, başarının düştüğü yerlere, ulaşımın zor olduğu yerlere hiç kimse gitmek istemiyor. Merkez okullar ise dolu. Belki de haftada 10 saat dersi var merkezi okulda. Fakat ilde öğretmen ihtiyacı var. O merkezdekiler yukarı çekilemediği için, herkes bir şeyi by-pas ettiği için, okulunda açık olan okul müdürü diyor ki "Ücretli öğretmen alacağım ve sadece ek ders ücreti vereceğim." Onlar orada sadece ek ders ücreti karşılığında görev yapıyorlar. Öğretmenler merkezde yığılmış: ...Lisesi, ...Anadolu Lisesi,..gibi. Sözünü ettiğim bunun tam tersi yerlerde, geri seviyedeki yerde ise öğretmen açığı var. Bu revize edilemiyor diye düşünüyorum." şeklinde ifade etmektedir.

Branş öğretmenlerinin okulda az olduğuna ve o branştaki tüm derslere okullarda az sayıda bulunan o branşın öğretmenlerinin girdiğine dair bir öğretim elemanı;

Ö.E.10: “Bence şu an için karşılamıyor. Neden karşılamıyor? Kimya öğretmeni mesela okullarda 1-2 öğretmen var ve 9, 10, 11, 12. sınıf hepsine bu 1-2 öğretmen bakıyor. Atama sayısı artırılsa mesela 5-6 hoca olsa daha iyi olmaz mı? Daha iyi olur diye düşünüyorum. Atama yapılması gerekiyor ama yapılmıyor.” demiştir.

Öğretim elemanlarından birisi de branş öğretmenlerinin okullarda boşlukları doldurmak için branşı dışında derslere girdiğini Ö.E.16: “*Yani bunu Bakanlık yetkilileri de ifade ediyor. İhtiyacı karşılamadığını biliyoruz. Ben de öyle düşünüyorum. Yani başka derslere giren hocalar var. Mesela tarihten biliyorum. Diyelim ki öğretmenin branşı matematik, tarih dersine girebiliyor. Tam olarak ihtiyaç karşılanmıyor aslında.*” şeklinde ifade etmiştir.

İki öğretim elemanımız okullarda ücretli öğretmen çalıştırıldığına göre ihtiyacın karşılanmadığını ifade etmiştir. Bu öğretim elemanlarından Ö.E.18 :“ *MEB’in ücretli öğretmen çalıştırdığını biliyoruz demek ki öğretmen gereksinimimizi karşılayacak kadar atama yapılmıyor.*” demiştir.

2009-2010 yılları MEB istatistiki verilerine göre Türkiye’de; Mevcut norm hesaplama kriterlerine göre öğretmen sayısı 717.824 olmalıdır. Fakat buna rağmen halen görev yapan öğretmen sayısı 584.507’dir. Bu verilere göre toplam öğretmen açığı 133.317’dir. Öte yandan yaklaşık 320.000 öğretmen adayı atama beklemektedir (Konya Şura Raporu, 2010b).

Türkiye’de yapılan öğretmen atamalarında dengesiz bir dağılım söz konusudur. Şehir merkezlerinde yığılmaların olduğu, kırsal kesimde öğretmen ihtiyacının olduğu söylenebilir. Türkiye’de yapılan öğretmen atamaları ihtiyacı karşılayacak sayıda değildir. Yaklaşık 130000 öğretmen açığı bulunmaktadır ve yaklaşık 50000-60000 ücretli öğretmen çalıştırılmaktadır.

Öğretmen açığı olmasına rağmen yüz binlerce öğretmen adayının atanmayı beklemesini öğretim elemanları olumsuz karşılamışlardır. Bu durumla ilgili olarak bir arz-talep dengesinin olmadığını, istihdam edilebilecek kadar öğretmen adayının üniversiteye başlatılmadığından, YÖK-MEB ilişkisinin olmadığından, devletin sorunları günübirlik çözümlerle çözdüğünden dolayı öğretmen istihdamında problemler yaşandığından bahsedilmiştir. Ayrıca öğretmen istihdamının, hükümetlere göre değişen bir yapı olmaktan çıkarılması ve uzun vadeli planlarla yürütülmesi gereken bir konu olduğu belirtilmiştir.

Ö.E.19: “.....üniversite sınavlarında daha çok öğrenciyi galiba üniversiteye sokabilmek için fakültelerimizi tam bir araç olarak kullanıyorlar. Gece eğitimi aç, gündüz eğitimi aç, kontenjanı artır kimi zaman istemediğimiz halde kontenjanlarımızın arttığını da gözlemliyoruz. Yani ihtiyaçlarla, bu fakültenin kontenjanları ilintili bir biçimde götürülüyor diye düşünüyorum.”

Ö.E.19 öğretmen yetiştirme ve istihdamı konusunda arz talep dengesinin kurulamadığına dikkat çekmiştir. Üniversitelere istihdam ihtiyacının çok üstünde öğrenci alındığını belirtmiştir.

Bu konuda Özoğlu(2010): “YÖK, üniversite kapılarında bekleyen milyonlarca genç nüfusun yoğun baskısı altındayken ister istemez istihdamı fazla göz önünde bulundurmadan kapasite artışına gitmek zorundadır.” demiştir.

MEB, 18. Şura Toplantısı, Konya Bölge Komisyon Raporuna göre istihdam sorunu olarak; “Öğretmen yetiştirme ve istihdamında arz talep dengesizliği bulunmaktadır. Ülke genelinde ve okul/kurumlarda öğretmen dağılımında dengesizlikler bulunmaktadır.” denilmiştir. Öneri olarak; “Ülke genelinde ve okul/kurumlarda öğretmen dağılımı ihtiyaçlara göre dengeli şekilde yapılmalıdır.” denilmiştir (Konya Şura Raporu, 2010c).

133.317 öğretmen açığı olmasına rağmen, 320.000 kişinin atanmayı beklemesi istihdam konusunda arz-talep dengesinin kurulamadığını göstermektedir.

Öğretim elemanları; öğretmen açığı olmasına rağmen yüz binlerce öğretmen adayının atama beklemesi konusunda yapılan istatistiki çalışmaların göstermelik yapıldığı, devletin istihdam sorunlarını uzun vadeli planlar yaparak çözmediğini, günübirlik çözümlerle istihdam politikası oluşturulduğu belirtilmiştir. Oysa öğretmen istihdamı probleminin uzun vadeli planlar yaparak çözülebileceğini, günübirlik çözümlerin problemleri daha da artıracığı düşünülmüştür.

Ö.E.8: “.....Burada gerçek bir değerlendirme yapılamayışı... Anadolu'nun çeşitli illerine gittiğiniz zaman fizik öğretmeni açığı belki de çok fazla sayıda ama bir öğretmen çok sayıda sınıflara girip, o işleri tek başına bitiriyor. Belki de daha fazla sayıda öğretmene ihtiyaç var. Gerçek bir sayısal değerlendirme yapılıyor mu? Bu konuda şüphelerim var.”

Ö.E.8 yapılan istatistiki çalışmaların gerçeği yansıtmadığı düşüncesindedir. Yine aynı şekilde bir öğretim elemanımız da aynı düşüncesindedir.

Ö.E.11: “...Şimdi 3000 öğretmene ihtiyacımız vardı, 3000 öğretmen atadık. Öğretmen adayı gidip bunu tek tek soramaz. Bize ne söylerlerse biz kabul ediyoruz. Biz okulları dolaştığımız zaman Almanca için; okulda 3 öğretmen varsa, bunların 1 tanesi kadrolu, diğer ikisi de ücretli geliyor. O zaman; 3000 ihtiyaç, bize gösterilen sayı. Biz tabii o rakamlara ulaşamadığımız için... Bence istatistiki çalışmalar yetersiz yani.”

Ö.E.11 ve Ö.E.8 katılımcılarının düşüncelerinden yola çıkarak insanlar yapılan istatistiki çalışmaların güvenilirliğinden kuşku duymaktadırlar. İstatistiki çalışmalar amacına uygun ve güvenilir şekilde yapılırsa ve bu çalışmalara göre uzun vadeli planlar yapılırsa birçok problem daha oluşmadan çözülmüş olacaktır.

Ö.E.4: “Bizim ülkemizde sadece bugüne özgü değil eskiden günümüze gelen bir sıkıntı bence bu. Eğitimle ilgili planlamaların çok kısa sürede ve kısa sürelerle yapıldığını düşünüyorum. Yani bir 50 yıllık uzun vadeli eğitim planları yapılmıyor. Ülkenin öğretmen ihtiyacını çok uzun vadeli planlayıp, ona yönelik programlar ve düzenlemeler yapmıyoruz. Sözelimi 95’lerde öğretmenlere pedagojik formasyon verip dışısından, hukukçusuna, sümerlogundan iktisatçısına, veterineri öğretmen olarak atarken bugün öğretmen kadrolarının dolu çıkması burada çok da inandırıcı bir şey değil. Bu nedenle planlama yapılmamış, kısa vadeli çözümler söz konusu. Açıkçası siyasi, ideolojik anlayışlarla eğitim işlerinin planlandığını düşünüyorum.”

Ö.E.4 katılımcısı problemlerin gününbirlik çözümlerle çözüldüğünü belirtmiş ve 1996 yılında lisans mezunu herkesin sınıf öğretmeni olarak atanmasını sınıf öğretmeni açığı kapatma yönünde gününbirlik bir çözüm olduğunu belirtmiştir.

8 yıllık temel eğitime geçildiğinde de ilköğretim ikinci kademesi için branş öğretmenleri açıkları doğmuş, bu açıkları bakanlık fizik, kimya, biyoloji öğretmenlerini fen bilgisi öğretmeni; Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerini, Türkçe öğretmeni; tarih, coğrafya öğretmenlerini, sosyal bilgiler öğretmeni olarak çalışmalarını sağlamıştır. Alanları dışında çalışan bu öğretmenlere zaman zaman kendi branşlarına geçiş imkanı sağlanmıştır. Bu durum ise ileriki yıllarda fizik, kimya, biyoloji,...gibi alanlarda öğretmen atama sayılarını düşürmüştür.

MEB’in 2012 yılında özür durumu atamalarında eşlerinin yanına tayin olamayan sınıf öğretmenlerine Zihinsel Engelliler ve Teknoloji Tasarım Öğretmeni olarak atamalarının yapılabileceği belirtilmiştir ve kendileriyle hiç ilgisi olmayan alanlarda yeterliliklerine bakılmadan hem özür ataması problemi çözülsün hem de Zihinsel Engelliler Öğretmenliği ve Teknoloji Tasarım Öğretmenliği alanındaki öğretmen açığı giderilsin amacıyla böyle bir yola başvurulmuştur. Bu durum ileride Zihinsel Engelliler ve Teknoloji Tasarım Öğretmenliği mezunları için atanma problemine yol açacaktır. Oysa ki; istatistik çalışmalar iyi bir şekilde yapılırsa ve buna paralel olarak uzun vadeli planlar yapılırsa, ortaya çıkacak problemler daha problem ortaya çıkmadan çözülebilir.

Öğretim elemanlarına göre bir başka problem ise tutarsız hükümet politikalarıdır. Eğitim faaliyetlerinin siyasetin dışında bırakılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Ö.E. 6: “.....Şimdi bu durumun siyasi boyutu da var. Genellikle baktığım zaman her hükümetin döneminde farklı politik şeylerin yapıldığını görüyorum. Koalisyon dönemlerinde de, iktidar döneminde de kendi hayat görüşleri, kendi görüşleri doğrultusunda atamalar yapıyorlar.”

Her hükümet döneminde eğitim üzerinde yapılan çalışmalar partilerin kendi düşüncelerini yansıtmaktadır. Hükümet değiştikçe eğitimde değişiklikler yapılmakta bu da eğitimi köklü şekilde etkilemektedir. Örneğin; zorunlu eğitim ilkökul iken, 8 yıla çıkarılmasıyla ilköğretim 2. kademe branş öğretmeni ihtiyacı doğmuştur.

2012’de 4+4+4 sistemine geçilmesiyle sınıf öğretmenleri fazlalığı ortaya çıkmıştır ve sınıf öğretmenliği ilk atamaların sayısı çok azalmış, sınıf öğretmenlerinin kendi alanlarında özür durumu atama istekleri başarısız olmuştur.

Yapılan öğretmen atamalarında; Fizik, Kimya, Biyoloji, Fransızca, Almanca Öğretmenliği gibi alanlarda öğretmen atamasının sınırlı yapılmasına karşılık; Okul Öncesi Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Zihinsel Engelliler Öğretmenliği gibi branşlarda öğretmen açığı giderilememesine yönelik olarak öğretim elemanları AB ile uyum çalışmalarında bu branşlara daha fazla önem verilmesi gerektiği için öğretmen açığı ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Fransızca ve Almanca Öğretmenliği’nin atamasının az olmasına yönelik olarak bu alanların yerine İngilizce Öğretmenliği’nin önem kazanması nedeniyle sınırlı atama yapıldığını belirtmişlerdir.

Ö.E.1: “Almanca son yıllarda varlığıyla yokluğu belli olmayan bir yabancı dil şeklinde algılandığından gerekli atama yapılmıyor diyebilirim.”

Ö.E.7: “Bu artık çağın gerekliliği yani, insanların ev dışında da yaşam gereklilikleri var anne, baba dışarıda. Bu yüzden çocuğun gözetim altında tutulacağı mekanizmalara ihtiyaç var. Okul öncesi bu işlevi yerine getiriyor. Bunun dışında Türkiye’de etnik bazı hassasiyetler var yani dolayısıyla Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu özellikle etnik grupların olduğu özellikle farklı etnik grupların baskın olduğu yerlerde bu türden şeylerinde yapılması nihayetinde okul öncesi çocukların sistemle olan entegrasyonunu hem dil açısından sağlıyor, hem kültürel açıdan sağlayacaktır. Aynı zamanda o devlete bağlılık açısından sağlamaya çalışıyorlardır herhalde diyorum. Dolayısıyla bu çağın getirdiği aile yaşantısının, toplum yaşantısının bir yansımasıdır hem de hükümetin devlet politikası olarak uygulamak zorunda olduğu ve açık olarak gördüğü alanlardır.”

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Türkiye’de 1990 yılından sonra önem kazandığı için bu alanda yetişmiş öğretmen sayısı azdır ve yapılan atamalarda öğretmen açığı giderilememektedir. Okul Öncesi Öğretmenliği, ülkemizde okul öncesi eğitiminin öneminin anlaşılmasıyla ve okul öncesi eğitim kurumlarının sayısının artırılmasıyla ihtiyaç duyulan öğretmen sayısı artmıştır. Zihinsel Engelliler Öğretmenliği’nde yine zihinsel engelli çocukların eğitime verilen değerin artmasıyla ve zihinsel engelli öğrencilere yönelik eğitim kurumlarının artmasıyla öğretmen açığı ortaya çıkmıştır.

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun görüşlerine bakıldığında; ücretli öğretmenlerin eğitimin kalitesini düşürdüğünü, çalıştıkları kurumda geçici süre çalıştıkları için okulu ve öğrenciyi daha tanıyamadan, o kurumdaki görevlerine son verildiğine, ücretli öğretmenlik uygulamasının etik olmadığını belirtmişlerdir.

Ö.11 : “Ücretli öğretmenler eğitimin kalitesini tabii ki iyi etkilemez. Çünkü o oraya ücretli gelmiş, aldığı para az yani. Ders başı ücret alıyorum orada. Benim en fazla alabileceğim 300-400 lira maaş. Neden kendimi yıpratayım yani. 10 saat dersim olsa, 10 saat ayakta dolu dolu ders işlemem.”

Ö.11 ücretli öğretmenlerin çok az ücret aldıklarını ve bunun çalışma isteklerini azalttığını belirtmiştir. Dolayısıyla eğitimin kalitesinin düşmesi söz konusudur.

Ö.E.14: “Ücretli öğretmenliği doğru bulmuyorum. Bu tabii ki eğitimin kalitesini düşürür. Yani ücretli öğretmen orada bir kere kendisini tam öğretmen olarak da göremiyor ve almış olduğu para da zaten çok düşük. Ücretli öğretmenlik belki onun ek işi oluyor. O ücretli öğretmenlik yaparken farklı şeylerle uğraşiyor. Ya KPSS’ye yeniden çalışıyor ya da ayrıyeten dershanede çalışıyor. Sonuçta o yeterli bir para değil. Bununla birlikte de orada öğretmen olarak öğrencilere tam bir öğretmen olamıyor.”

Ö.E.14’de yine Ö.11 gibi ücretli öğretmenlerin aldıkları ücretin çok düşük olduğunu belirtmiştir. Bu yüzden ücretli öğretmenliğin onlar için ek iş olarak görülebileceği ya da KPSS çalışmaya devam edeceklerini ve bu yoğun tempoda çok verimli bir öğretmen olamayacaklarına değinmiştir.

Ö.15: “.....Bu zaten durumun ne kadar içler acısı olduğunu göstermekte. Bizim eğitime bir görevmiş gibi bakmakta olduğumuzun da bir göstergesi. “Tabii öğretmen var ise gerisi önemli değildir.” mantığı ile baktığımızı gösterir. Böyle bir mantık olmaz. Özellikle ilkokul çağlarında öğrencilerin öğretmenlerine bağlılıkları düşünüldüğünde her sene öğretmen değiştirmenin onların üzerinde bıraktığı etkiyi tahmin etmek çok da zor değil. Tam birine alıştıysanız o gidiyor başka birisi geliyor, o gidiyor yine başkası geliyor. Evet, eğitim burada çok ciddi bir şekilde sekteye uğruyor. Bu öğretmen değişimlerinin özellikle ilkokullarda eğitimi imkansız kıldığını hepimiz çeşitli örneklerle duyuyoruz. Bunun sıkıntılarını çeken bir sürü öğrenci var. Örneğin; başarısız olan öğrencilere sorduğunuzda özellikle SBS gibi sınavlarda neden başarısız olduğu sorulduğunda ilköğretim öğretmenlerinin çok fazla değiştiği, her gelen öğretmene alışmak zorunda kaldıklarını, bu alışma sürecini sürekli yaşadıkları için bir türlü derse adapte olamadıklarını, o yüzden temellerinin eksik olduğu için bu tür başarısızlıklar yaşadıklarını ifade ediyorlar. O yüzden bu tür şeyleri engellememiz gerekiyor.”

Ö.15 Ücretli öğretmenlerin sürekli değişmesinin özellikle ilkokullarda öğrencileri olumsuz yönde etkilediğini, sürekli yeni öğretmenlere alışmanın onlar için çok zor olduğundan ve ileride SBS gibi sınavlarda başarılarını düşürdüğünden bahsetmiştir.

Özoğlu bu konuda: Doğu ve Güneydoğu'da, hatta batı illerinin kırsal bölgelerinde kaygı verici bir öğretmen dolaşımı yaşanmaktadır. Bu durum doğu illerinde ve kırsal yerleşim yerlerinde sürekli öğretmen açığı doğmasına ve bu açığın ise yeni dolayısıyla deneyimsiz öğretmenlerle ya da ücretli öğretmenle kapatılmasına neden olmaktadır. Bazı okullarda öğrenci ilköğretim birinci kademe yi bitirene kadar her yıl bir öğretmen değiştirmektedir. Ücretli öğretmenlerin çoğunluğunun Eğitim Fakültesi mezunu dahi olmamaları ise ayrı bir sorundur. Bu öğretmen dolaşımı, eğitim-öğretim çalışmalarının düzenli şekilde yürütülmesini engellemekte ve eğitimin sürekliliğini dolayısıyla da başarısını olumsuz etkilemektedir." demiştir (Özoğlu, 2010c).

Özoğlu(2010); ücretli öğretmenlerin her yıl değişmesi ve birçok ücretli öğretmenin eğitim fakültesi mezunu olmamasının eğitimi olumsuz etkilediğinden bahsetmiştir. MEB, 18. Şura Toplantısı, Konya Bölge Komisyon Raporuna göre de; Ülke genelinde sözleşmeli, vekil ve ücretli öğretmen çalıştırılmasının eğitimi olumsuz yönde etkilediği, ücretli öğretmenliğin kaldırılması gerektiği belirtilmiştir(Konya Şura Raporu, 2010d).

Yüzbinlerce eğitim fakültesi mezunu iş beklerken önlisans mezunlarının ya da o alanla hiç ilgisi olmayan kişilerin ücretli öğretmen olarak görevlendirilmeleri başlı başına bir yanıştır. Ayrıca; MEB'in aynı eğitimi almış, aynı işi yapan kişilerin bazılarını kadrolu bir şekilde daha iyi şartlarda çalıştırırken, diğer kişiyi düşük ücretle ve özlük hakları olmadan çalıştırması haksızlıktır ve etik değildir. Yukarıda bahsedildiği gibi ücretli öğretmenler eğitimin kalitesini düşürmekte, sürekli öğretmen değişikliği öğrencileri olumsuz şekilde etkilemektedir. MEB; öğretmenlik mesleğinin sıradan bir meslek olmadığını, ücretli öğretmenlerle eğitim faaliyetlerinin yürütülemeyeceğini, eğitimde verim, başarı isteniyorsa ücretli öğretmenliğin önüne geçilmesi gerektiğini değerlendirmelidir. Ücretli öğretmenlik bir meslek haline dönüştürülmemeli, kaldırılmalıdır.

Öğretmen yetiştirme ve istihdamı konusunda YÖK ile MEB'in işbirliği içinde olup olmadıklarına dair öğretim elemanları; YÖK'ün amacının çok fazla üniversite açmak, çok fazla öğrenciyi üniversiteye sokmak olduğunu, YÖK'ün eğitim fakültelerinin mezun ettiği kişilerin istihdamı gibi bir sorununun olmadığını, "Ben bölümümü açarım isteyen gelir okur, sonrasına ben karışmam." düşüncesinde olduğunu belirtmişlerdir. MEB'in de "Ben sınav yapar en iyileri seçer, iş veririm." düşüncesinde olduğunu belirtmişlerdir. İki kurumun da birbirleri üstünde bir üstünlük kurma çabasında olduklarını belirtmişlerdir. Her iki kurumun birbirinden çok bağımsız çalıştıklarını, arz- talep konusunda bir işbirliği yapmadıklarını fakat son iki yıldır çok sistematik olmasa da bazı bölümlerin ikinci öğretimlerinin kapatılması, bazı eğitim fakültelerinin kapatılacak olması, üniversitelere eğitim fakültesi açma izninin verilmeyeceğinin belirtilmesi, formasyon eğitimin kaldırılması çalışmalarının olması, YÖK ile MEB' in artık resmi olmasa da bir işbirliği içerisine girdiklerini belirtmişlerdir.

YÖK ile MEB'in öğretmen yetiştirme ve istihdamı konusunda üniversitelerden mezun olan kişi sayılarıyla, atanan öğretmen sayıları karşılaştırıldığında çok koordineli çalışmadıkları görülmektedir. YÖK; istihdam durumlarını değerlendirmeden üniversite kapısında bekleyen milyonlarca genç nüfusun üniversite eğitimi alma baskısına karşılık olarak, yeni eğitim fakülteleri açılmasına izin vermiş, açıköğretim fakültelerine öğretmenlikle ilgili bölümlerin açılmasına izin vermiş, fen edebiyat fakültesi mezunlarına formasyonla öğretmen olma imkanı tanımış ve birçok fen edebiyat fakültesinin açılmasına izin vermiştir. Dolayısıyla iş bekleyen mezun sayılarını artırmıştır. Fakat MEB'in atama konusunda Maliye Bakanlığı'na bağlı olması kendi inisiyatifini kullanamaması sebebiyle atama sayıları sınırlıdır. YÖK ile MEB arasında son yıllara kadar arz talep konusunda bir işbirliği olmamıştır. Son yıllarda eğitim fakültelerinin kontenjanlarının azaltılmasına yönelik ve arz talep dengesi sağlamaya yönelik olarak YÖK ile MEB arasında bir ilişki kurulmaya başlanmıştır.

Öğretim elemanlarının bazıları gerek eğitim fakültesi mezunlarının gerekse fen edebiyat fakültesi mezunlarının üniversiteyi bitirince tek gayelerinin öğretmen olma çabasını yanlış bulmuşlardır. Oysa ki her alanla ilgili çalışılabilecek çok fazla meslek kolunun olduğunu belirtmişlerdir.

Ö.E.6: “Üniversite eğitimi eşittir işe yerleştirme eğitimi değildir, hayata hazırlar, mesleki konular, bilgiler verir ve o bilgileri nasıl kullanacağınıza siz karar verirsiniz. Coğrafya öğrenimi gören birey 132 farklı meslek kolunda çalışabiliyor dünyada, 132. Bizim ülkemizde soldaki hane 2 bile değil, 1 öğretmen ol. Yani ortaöğretim kurumunda, yüksek öğretimde onun dersini veren anlamında, başka tanımlaması yok. Oysa dünyada gelişmiş ülkelerde coğrafya eğitimi almış birisi 132 değişik meslek kolunda çalışabiliyor.”

Ö.E.6'nın da belirttiği gibi eğitim fakültesi mezunları veya fen edebiyat fakültesi mezunları alanlarında hangi meslek kollarında çalışabileceklerini bilmeliler ve öğretmenlik dışında alanlarıyla ilgili mesleklerde çalışmalıdırlar, bu atama bekleyen kişi sayısını azaltacaktır.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin büyük çoğunluğu, kadrolu sözleşmeli ayrımını doğru bulmadıklarını belirtmişlerdir. Onlara göre tek tip öğretmenlik olmalıdır. Sadece kadrolu veya sadece sözleşmeli öğretmenlik olmalıdır. Herkesin kadrolu öğretmen olmasını isteyen öğretim elemanları kişilerin özlük haklarının daha iyi olacağı, iş garantisi olduğu için daha rahat çalışacaklarını savunmuşlardır.

Herkesin sözleşmeli öğretmen olmasını isteyen öğretim elemanları da herkes kadrolu olursa, kadrolu olmanın verdiği rahatlıkla eğitimin kalitesinin düşeceğini savunmaktadırlar. Bu konuda Ö.E.1 şunları söylemiştir.

Ö.E.1: “Böyle bir ayrımı doğru bulmuyorum.Bakanlık tercih yapabilir, ya komple kadrolu yapabilir ya da komple sözleşmeli yapabilir..... Performansı düşükse kişinin orada istihdam edilmemesi lazım Şunu da kabul etmek lazım bir de uzun senelerdir öğretmenlik yapıp veya kısa sürelerdir öğretmenlik yapıp, amiyane tabirle

sadece kapağı devlet kapısına atmak, adımı oraya attıktan sonra “Çalışsam da, çalışmasam da ben maaşımı alırım.” edasında olan yığınla insan olduğunu da bilmekteyiz. Açıkçası araştırmaların bir kısmı da bunu gösteriyor zaten. Bu eğitime bir iyi niyet gösterisi getirmiyor bana kalırsa, bir yeterlik sağlamıyor, götürüleri çok fazla. Yapı sağlam oluşturulduktan sonra sözleşmeli öğretmenliğe evet.”

Bazı öğretim elemanlarınca sözleşmeli öğretmenliğin ortaya çıkmasındaki sebebin çalışma şartları zor olan yerlerde öğretmenlerin çalışmak istemedikleri ve buraların genelde boş kaldığı ve buralarda öğrencilerin eğitim alamadıklarını düşünerek 10 yıl o kurumda çalışma zorunluluğu gibi şartlarla sözleşme imzalatılmasının mantıklı olduğunu savunmuşlardır. Bu konuda Ö.E.15 düşüncesini şu şekilde ifade etmiştir.

Ö.E.15: “Sözleşmeli şu konuda mantıklı. Anadolu’nun ücra köşesindedir sizin memleketiniz ama oraya atananların hiçbirisi orada durmuyor. Ya sağlığı bahane ediyor, ya eşi bahane ediyor, ya çoluk çocuğu bahane ediyor ya da rapor alıyor bilmem ne yapıyor dönüyor oradaki insanlar hizmet alamıyor. Oradaki çocuklar eğitim alamıyorlar. Bu defa devletin bu konuda sözleşmeliyi direkt orada kalmak kaydıyla çalıştırması mantıklı.”

Bazı öğretim elemanları ve öğrenciler sözleşmeli öğretmenliğin ortaya çıkışını, devletin çok öğretmen atayacak kadar mali gücünün olmadığını fakat atanamayan öğretmenlerin de susturulması gerektiği düşüncesiyle başlatıldığını düşünmüşlerdir.

Öğretim elemanlarının %5’lik küçük bir kısmı ise eğitimde yerel yönetimin olması gerektiğini savunmuştur. " Okul müdürlerine yeteri kadar para verilsin istediği kadar öğretmeni sözleşmeli çalıştırsın, performanslarına dayalı olarak işten çıkarsın veya görevde yükselmesini sağlasın, maaşları kişinin performansına göre versin, bu sayede eğitimin kalitesi artsın." şeklinde düşünmüşlerdir. Bu konuda Ö.E.13 şunları söylemiştir.

Ö.E.13: “Bunun tek çözümü özgür bırakacaksınız insanları, idareciye vereceksiniz bu yapıyı, idareci kendi öğretmenini kendi seçecek. Bütçe vereceksiniz diyeceksiniz senin bütçen bu kadar bunun tek çözümü bu. Elemanını kendisi bulacak, en iyi

öğretmeni bulup gelecek. Kendisi parasını verecek. Eşit işe, eşit ücret gibi bir anlayış var ya doğru idareci yetiştirirsiniz sadece seçersiniz, adam iş yapana çok para verir, kadrosunu tutar. İş yapmayana az para verir, giden de gider. İş yapan insanlar kalır dolayısıyla şu kadar öğretmen var neden atanmıyor stresi biter ama o okulun ihtiyacının karşılanması lazım. O zaman ne kadrolu kalır, ne sözleşmeli kalır ne de ücretli kalır. Tembellik de ortadan kalkar yani performans artar. Bunu devletin kadrosunu atadığınız zaman adamı atamıyorsunuz yani. İş yapan adam da aynı ücreti alıyor, fedakarca çalışan da aynı ücreti alıyor. Eşit işe, eşit performans olmayınca da ben katılmıyorum. Mesela çok çalışınca insan “Senden enayisi yok mu?” oluyor. Oysa yerinden yönetim devreye girerse bu problemler biter.”

Bazı öğretim elemanları ve öğrencilerin çoğunluğu sözleşmeli öğretmen çalıştırmanın temelinde devletin mali gücünün yetersizliğini görmüşlerdir. Bazı öğretim elemanları ise bu ayrımın temelinde maliyet olmadığını, bir grup öğretmeni baskı altına almak olarak değerlendirmişlerdir.

Ö.5: “Tamamen maliyet olarak düşünüyorum. Bir veya iki kişinin ataması değil bu, sözleşmeli yüz binlerce kişi var ve doğal olarak bunların sigortaları, primleri devlete yük bindirdiği için ayırmaya, sınıflamaya gittiğini düşünüyorum”

Ö.5 kadrolu, sözleşmeli, ücretli gibi ayrımı devletin para tasarrufu yapmaya çalışmasıyla açıklamıştır. Ö.E.7 ise bu ayrımı sadece maliyetle değil, MEB’in sözleşmeli öğretmenleri baskı altına alma çabası olarak değerlendirmiştir. Bunu şu şekilde ifade etmiştir.

Ö.E.7: “Aldığımız bu daha az kazanan işgücü üzerinde taahhük gücünüz daha fazla oluyor. Mesela siz kadrolu öğretmenseniz yani size uygulanabilecek şeylerle onlara uygulanabilecek tehditler çok farklıdır. Tehdit derken doğrudan bir tehdit olması gerekmiyor. Sizin kadroluyken ayağınızın altındaki zemini hissettiğiniz ile sözleşmeli iken hissettiğiniz arasında bir fark var. Adı üstünde sözleşmeli, sepetlenir bir şeyden bahsediyoruz. Bizim ülkemizde kadrolu bir öğretmeni işten çıkarmanız onu TC vatandaşlığından çıkarmanız gibi bir şey, çok zor. Ciddi suçlar işlenmesi lazım bu kişi tarafından; hani hırsızlık olabilir, yüz kızartıcı suç olabilir. Zaten 657’de bellidir bunlar ama çoğu durumda bunlar göz ardı bile edilebilir, daha az ceza verilebilir, maaş kesimi falan.”

Öğrencilerin büyük çoğunluğu, aynı eğitimi almış kişilerin KPSS sonucundaki çok az puan farkına dayandırılarak, farklı şekillerde istihdam edilmesini haksızlık olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda Ö.6 şunları söylemiştir.

Ö.6: “Sınıflaması çok kötü, hepimiz aynı eğitimden geçiyoruz yani Doğu’da, Batıda, Karadeniz’de hepimiz aynı eğitimi alıyoruz. Sadece 2 saatlik sınav. 1 yıl boyunca çalıştım, diyelim ki; sınav günü arkamdaki kişiden hastalandı etkilendim sınavım kötü geçebilir, burada ayırmayı kötü buluyorum.”

Aynı eğitimi almış kişilerin farklı şekillerde sınıflandırılması ve maaş, özlük haklarının da birbirinden çok farklı olması yanlıştır. Sözleşmeli öğretmenlerin zorunlu hizmet bölgelerinde yıllarca çalıştırılmasına yönelik yapılan çalışmalar da etik açıdan yanlıştır. Kadrolu öğretmenle arasında çok az KPSS puanı olan kişinin 1 -2 puan düşük aldığı için, özlük hakları çok sınırlı bir şekilde istihdam edilmesi olumsuzdur. Zorunlu hizmet bölgelerinde uzun süre çalışacak kişileri bu şekilde belirlemek yerine zorunlu hizmet bölgesinin şartları iyileştirilebilir, daha fazla maaş verilerek burada daha uzun süre kalmaları teşvik edilebilir.

Şahin(2011)’in araştırmasında; katılımcılar %80 oranında kadrolu olarak çalışmak istediklerini, aynı fakülteden mezun iki kişinin farklı şekillerde istihdam edilmesini olumsuz bulmuşlardır. Yine katılımcılar KPSS puanları birkaç puan düşük olduğu için sözleşmeli olarak çalıştırmanın onur kırıcı olduğunu, sözleşmeli öğretmen çalıştırmanın emek sömürüsü olduğunu söylemişlerdir. Yapılan bu araştırmada, Şahin(2011)’in araştırma sonuçlarına benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Kadrolu, sözleşmeli maaşları birbirinden çok farklı değildir. Fark sigorta prim ücreti ise bunun ayrı istihdam tipleri yaratacak kadar büyük etkiye sahip olmaması gerekir. Tüm öğretmenler eşit haklarla aynı istihdam tipinde çalışmalıdır. Önemli olan öğretmenlerin haklarının korunması ve eğitime psikolojik açıdan hazır öğretmenlerin çalıştırılmasıdır.

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin çoğunluğu fen edebiyat fakültelerinin amacının öğretmen yetiştirmek olmadığını, öğretmen yetiştirmek için zaten eğitim fakültelerinin varlığını dile getirmişlerdir. Fen edebiyat fakültesine giden öğrencilerin ÖSS puanlarının eğitim fakültesindeki bölümlere oranla düşük olduğu, aslında onların amacının öğretmenlik olmadığı fakat Türkiye’de alanlarında iş bulamadıkları için öğretmenliğe geçmek istediklerini, bunun da kısa süreli, yetersiz formasyon dersleri olarak yapmaya çalıştıklarını, bunun eğitim fakültesi öğrencilerine haksızlık olduğunu ifade etmişlerdir. 5 yıl öğretmenlik için eğitim almış kişilerle, üniversiteye girişte puanı düşük olmasına rağmen 4 yıl lisans eğitimi alıp, formasyonla öğretmenlik hakkının verilmesi ve KPSS’de eğitim fakültesinden mezun kişilerle aynı şartlarda yarışmalarının büyük bir haksızlık olacağı düşünülmektedir. Formasyon eğitiminin kaldırılmasının gündeme geldiği fakat fen-edebiyat fakültesi mezunu kişilerin çokluğu nedeniyle seçimlerde oy kaybı olacağı endişesiyle bu düşünceden vazgeçildiği düşünülmektedir.

Ö.E.8: “Şimdi ben fen edebiyat fakültelerindeki öğrencilerin fakülte tercihlerini iki şekilde değerlendiriyorum 1-ÖSS puanı genelde düşük 2-Öğretmenliği beğenmemesinden, istememesinden. Onlar öğretmen olmak için değil, o alanda, o bilim alanında çalışmalar yapabilmek, kendi başına çalışmalar yapabilmek, onun öğreticisi değil de onunla ilgili bir şeyler üretmek için ben oraya gittiklerini düşünüyorum. Öyleyse o orada kalsın. O alanda iş bulamadım, hiç değilse öğretmen olayım yaklaşımı bence yüze ye çıkıyor, o da bence çok sağlıklı bir şey değil, doğru bir düşünce değil.”

Ö.E.8; Fen edebiyat fakültesinde eğitim alıp öğretmen olmak isteyen kişilerin, ya üniversiteye giriş puanının eğitim fakültesindeki bölümlere yetmediğini fakat öğretmen olma gibi bir ideallerinin olduğunu bunu da formasyon eğitimi olarak gerçekleştirmiş olabileceklerini ya da fen edebiyat fakültesi mezunlarının iş alanlarının az olduğu için “Hiçbir şey olamadım, bari öğretmen olayım.” yaklaşımıyla geldiklerini belirtmiştir. Fen edebiyat fakültelerinin amacının öğretmen yetiştirmek olmadığı için bu kişilerin kısa süreli formasyon eğitimi olarak öğretmen olmalarının yanlış olduğunu belirtmiştir.

Bazı öğretim elemanlarınca formasyon süresi uzatılırsa, daha yeterli hale getirilirse ve belli şartlar konularak fen-edebiyat fakültesine kurum olarak değil bu hak ama şartları sağlayan bazı mezun kişilere öğretmenliğe geçiş hakkı verilebileceği düşünülmüştür. Yurt dışında da mühendislik fakültesi gibi fakülteleri bitirenlerden öğretmenlik için istekli olanlardan belli şartları taşımaları halinde matematik öğretmenliği gibi alanlarda çalışmalarına izin verilmektedir denilmiştir. Bu konuda Ö.E.20 şunları söylemiştir.

Ö.E.20: “Yani ideal olarak doğru değerlendirmiyorum, yani hak olarak doğru değerlendirmiyorum. O kuruma böyle hak verilmemeli, fen edebiyata. Fen edebiyat fakültesinden mezun öğrenci öğretmen olmamalı mı? Olabilir. Nasıl olur? Onun da şartı olur. Hepsi olamaz bir kere. Dersiniz ki not ortalaması 3 ’ün üstünde olanlara aynı zamanda öğretmenlik yapma istekleri varsa bu şartları sağlarlar, eğitim fakültesine gidip formasyon eğitimi alırlar, tezsiz yüksek lisansta olduğu gibi ama onun gelişmiş hali 2 yıllık bir şey olabilir, 2.5 yıllık olabilir, bunu almaları kaydıyla alabilir, denenebilir ama bütün bir fen edebiyata girmiş atıyorum 25 ’er den 2 gündüz, 2 gece sınıfı olsa 100 kişiye çıkışta da öğretmenlik hakkı sadece KPSS’ye girilip veriliyor olması yanlıştır. Orası bir kurumdur. Bir kuruma böyle bir hak verilmemeli.”

Yurt dışında okul öncesi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, rehber öğretmenlik alanları dışında eğitim fakültesinde bölüm bulunmamakta olduğunu fen edebiyat fakültelerindeki öğrencilerin öğretmen olmak istemeleri halinde 1.5 – 2 yıl eğitim fakültesinde formasyon dersleri alarak öğretmen olmaları sağlanmaktadır denilmiştir. Bazı öğretim elemanları; Türkiye’de de fen edebiyat fakültesi mezunu kişilerin bu şekilde yetiştirilerek ortaöğretim öğretmeni olmalarının sağlanabileceği düşünülmüştür.

“2000-2001 öğretim yılından 2008-2009 öğretim yılına kadar Eğitim Fakültelerinin kontenjanları sadece %16,5 artmışken, Fen-Edebiyat Fakültelerinde %72’lik bir artış yaşanmıştır. Açıköğretim programları istatistiklere dâhil edilmediği takdirde, en fazla kapasite artışının Fen-Edebiyat Fakültelerinde gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarının özel sektörde ve kamu sektöründe istihdam alanı dar olduğundan ve bu fakültelerden fazla mezun verildiğinden tıpkı üniversiteye girişte yaşanan baskı gibi YÖK üzerinde mezun odaklı bir baskı mevcuttur. Bu

yüzden YÖK farklı uygulamalarla Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarına öğretmenlik kapısını aralamak durumunda kalmıştır. Bu ise istihdamda planlamayı sürekli olarak sektöre uğratmıştır.” (Özoğlu, 2010d).

Fen-edebiyat fakültelerine formasyonla öğretmenlik hakkı tanınmasıyla, fen edebiyat fakültelerinin öğrenci sayısı artmıştır. Kısa sürede formasyon eğitimi alarak bu kişilerin, eğitim fakültesi mezunu kişilerle aynı kefeye konularak KPSS’de yüksek alan atansın şeklinde bir uygulama yanlıştır. Eğitim fakültesi mezunları zaten atanma problemi yaşarken, ayrıca çok sayıda fen edebiyat mezunuyla da atanma konusunda bir yarış içerisine girmesi haksızlıktır. Eğitim fakültesi mezunu öğretmen adayları üniversiteye giriş sınavında, fen edebiyat mezunlarına göre daha yüksek puanlarla girmiş olup, ortaöğretim öğretmenliği için 5 yıl eğitim alırken fen edebiyat mezunu kişi 4 yıl lisans eğitimin yanında formasyon eğitimi alarak öğretmen olabilmektedir. Fen edebiyat fakülteleri mezunları için öğretmenlik dışında iş alanları artırılmalıdır.

Öğretim elemanları ve öğrenciler; Öğrencilerin bölümleri seçerken çok bilinçli davranmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin ilk tercihlerinin başka alanlar olduğu fakat puanları yetmediği için eğitim fakültesine geldiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında okullarda rehberlik faaliyetlerinin yetersiz olduğunu, öğrencilerin mesleki rehberlik anlamında eksik oldukları için bilinçli bir şekilde buraya gelmedikleri belirtilmiştir. Bazı öğrencilerin aile baskısı altında kaldıkları ve elimde bir diplomam olsun, öğretmenlik kolay iş bulunan bir meslek anlayışının etkisinde kalarak bilinçsiz tercih yaptıkları belirtilmiştir.

Ö.E.21: “Ha yır, başka yeri kazanamadıkları için geliyorlar. Çoğunun ilk tercihleri tıp fakültesi veya mühendisliktir. Buraya 1. tercihiyle gelen öğrenci sayısı %20 değildir.” O % 20’de yani belirli şartlarda gelen öğrencilerdir. Bölüm öğrencilerinin tercihlerine şöyle bir baktım. Eğitim aldıkları bölüm 5., 4., 3. sıradaysa iyiydi onlar. Gerçekten iyi öğretmen oluyorlar. Bazıları da mühendislik falan yazmıştır puanına göre çaresiz kalmıştır.”

Ö.E.21; Öğrencilerin çoğunun aslında öğretmen olmak istemediğini fakat ÖSS puanlarına göre tercih yaptıklarını belirtmiştir.

Bazı öğretim elemanları; öğrencilerin öğretmenlik mesleğini isteyerek seçtiklerini, branş seçerken atanma durumuna göre kendilerine en yakın branşı seçtiklerini belirtenler olmuştur. Bunu Ö.E.4 şöyle belirtmiştir.

Ö.E.4: “Tabii ki ekonomik kaygılar da var. İş kaygısı var ki; edebiyatla, Türkçe birbirine çok yakın branşlar, birbirinin kenedi zaten. “Edebiyat öğretmeni olacaktım ama atanma garantisi olmadığı için ona en yakın Türkçe öğretmenliğini seçtim.” diyor. Burada kaygı duyması çok doğal değil mi? İnsanlar Türkiye’de estetik d uygularını tatmin etmek için, bilim merakını tatmin için üniversite eğitimi görmüyorlar. İş sahibi olmayı bekliyorlar. Ona göre tercih yapıyorlar.”

Ö.5: “.....Evet. Çünkü matematiği seviyorum ve başkalarına bir şeyler öğretmeyi de seviyorum. İki birleşince matematik öğretmenliği oldu. Ya ilköğretim matematik ya da ortaöğretim matematik öğretmenliğini seçecektim. Ben tercihim ortaöğretim matematik öğretmenliğinden yana kullandım KPSS’yi geçebileceğimi ve bunun yanında özel sektörde de ortaöğretim matematik öğretmeni olarak iş bulabileceğimi düşünüyorum.”

Ö.5’te, Ö.E.4’ün belirtmiş olduğu gibi kendisine yakın olan alanı seçmiş olup daha sonra hangisinde daha fazla iş bulurum düşüncesiyle okumakta olduğu alanı seçmiştir.

Öğretim elemanları; öğrenciler ortaöğretimde iken iyi bir rehberlik hizmetinin verilmesini, öğrencilere ilgi testleri gibi testler uygulanarak kendilerine en uygun mesleği seçmelerinin sağlanması gerektiği ve öğrenci üniversite yerleştirme sınavını kazandıktan sonra mülakata tabi tutularak öğretmenlik mesleği için en uygun kişilerin seçilerek üniversite eğitimi alması sağlanırsa istihdam konusunda çok sorunun yaşanmayacağına değinmişlerdir.

Öğrenciler; %60 oranında bölümlerini isteyerek seçtiklerini, %40 oranında ise bölümlerini istemeden seçtiklerini belirtmişlerdir. Bölümlerini seçme nedenlerini inceleyecek olursak;

*Bölümünü isteyerek seçenler; öğretmenlik mesleğini sevdiklerini, ortaöğretimde okudukları alana yakın olduğu için veya ortaöğretimdeki bitirdikleri okul tipine uygun olarak, seçtikleri bölümün kendilerine uygun olduğunu düşünerek, öğretmenlerini model alarak istekli olarak seçtiklerini belirtmişlerdir.

*Bölümünü istemeden seçenler; aile baskısı ile veya çevre yönlendirmesiyle seçtiklerini veya bitirilen ortaöğretim tipi ve alana bağlı olarak zorunluluktan seçtiklerini belirtmişlerdir.

Şahin(2011); öğrencilerin okudukları anabilim dallarını seçme üzerine yaptığı araştırmada öğrencilerin %60'nın bölümünü isteyerek seçtiğini; %40'nın ise istemeden seçtiği sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada da aynı sonuca ulaşılmıştır

Şahin(2011); okudukları alanı isteyerek seçenler ve zorunluluktan seçenler olmak üzere ikiye ayırmıştır.

İsteyerek seçenler; alanını sevmeye, kolay iş bulma düşüncesi, öğretmen olma isteği, en iyi yapabildikleri iş, çocukluktan itibaren idealleri olması ve bir öğretmenini model alma ile açıklamışlardır.

Zorunluluktan seçenler ise; mezun oldukları lise tipi, ÖSS puanlarının bu bölüme yettiği için geldiklerini, şartlar gereği bu bölüme gelmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir.

Şahin(2011)'in araştırmasında öğrencilerin okudukları alanı seçme sebepleri bu araştırmadaki sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Şahin, Fırat ve Zoraloğlu(2011)'nin öğrencilerin okudukları bölümü tercih etme nedenleri arasında “çok etkili” ve “etkili” seçenekleri birlikte ele alındığında ilk sırada “okudukları alanı sevmeye” (çok etkili %41,9; etkili %29,1), ikinci sırada “mezun olunca iş bulma kolaylığı” (çok etkili %35,8; etkili %30,2); üçüncü sırada “alanın toplumdaki saygınlığı” (çok etkili %28,1; etkili %33,9) yer almaktadır.

Şahin, Fırat ve Zoraloğlu (2011)'nin çalışmasında; öğrencilerin bölümlerini seçme nedenlerini okudukları alanı sevme sonucu bu araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Öğretim elemanlarının %15'lik kısmı KPSS'nin olmamasını bunun yerine staj uygulamalarının daha disiplinli bir şekilde yapılması gerektiğini ve öğrencilerin uygulama sırasında alacağı notların atanmalarında etkili olmasının daha mantıklı olduğunu savunanlar olmuştur. Bunu Ö.E.14 şöyle ifade etmiştir.

Ö.E.14: ‘Belki şöyle yapılabilir. Uygulamalar artırılabilir ve o uygulamalar içerisinde hem gitmiş olduğu okulundaki öğretmen hem de buradaki öğretmen belli bir değerlendirme yapabilir. Mesela o değerlendirme sonucunda iyi, orta, düşük diye değerlendirilmeli. Bu yapılıyor ama yeterli değil, sağlıklı değil onu demek istiyorum. Ama sağlıklı olsa hadi bakalım yani. Evet gerçekten atama buna göre yapılacak dese üstten kişiler hadi bakalım kim ciddiye almıyor. O zaman hem üniversitede çalışan hocası, staj hocası, hocaları hem okuldaki öğretmen de ciddiye alır.’’

Öğretim elemanları ve öğrencilerin çoğunluğu bu kadar atama bekleyen öğretmen adayları varken KPSS gibi objektif bir seçme sınavının zorunlu olduğunu fakat KPSS'nin yetersiz olduğunu, KPSS'nin kapsamında değişiklikler yapılması gerektiğini savunmuşlardır ve aşağıdaki önerileri getirmişlerdir.

- Alan sınavı mutlaka getirilmelidir.
- Genel kültür ve genel yetenek soruları olabilir fakat oranı ve zorluğu bu derece olmamalı.
- Üniversitelerin başarılarına göre KPSS'de ek puanlar verilmeli.
- Öğrencilerin ekstra başarıları varsa değerlendirilmeli.
- Öğrencinin lisans diploma notu değerlendirmeye alınmalıdır.
- Tamamen objektif ortamlarda mülakat yapılmalı ve öğrencilerin sözlü anlatım, yazılı anlatım ve vücut dilini kullanabilme gibi becerileri değerlendirilmeli.

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin büyük çoğunluğu genel kültür ve genel yetenek sorularının çok ayrıntı bilgileri sorduğunu ve soru sayısının çok olduğunu belirtmişlerdir. Genel kültür ve genel yetenek soruları Türkçe, matematik, tarih, coğrafya, vatandaşlık bilgilerini ölçtüğünü, örneğin Fransızca öğretmenliği öğrencilerinin yıllardır matematik dersi görmediğini, onlara “Senin atamamı matematik bilgine göre yapacağım.” demenin mantıksız olduğunu, böyle bir şeyin öğrencileri dersanelere yönelttiğini, ezber bilgileri artırdığını, psikolojik bir yılgınlığa, yorgunluğa sürüklemekten başka bir şey olmadığını savunmuşlardır. Bunun yanında “Biyoloji öğretmenliği mezunu neden KPSS’de matematik çözüyor da, matematik öğretmenliği mezunu kişi neden biyoloji çözmüyor?” burada bir haksızlık olduğu düşüncesindedirler. Fakat alan bilgisi sorulursa ve bu sorular sınavın yaklaşık 1/3’ünü oluşturursa, herkes alanından sorgulanacağı için daha doğru bir seçim yapılacağını düşünmüşlerdir. Öğretim elemanlarının çok az bir kısmı "Alan sınavı yapılmamalı, biz bu öğrencileri mezun ediyorsak zaten alanlarında yeterli hale gelmişlerdir, bu öğrencileri alan sınavına sokmak demek kendi hocalarına güvenmemek demektir." diye düşünmüşlerdir.

Öğretim elemanlarının bazıları üniversitelere öğrenci alınırken aynı bölümler için puanlara baktığımızda arada en az 30 puanlık fark olduğunu görüyoruz. O zaman yüksek puanla o bölüme yerleşmiş kişi ile 30 puan düşük puanla yerleşmiş kişi arasında bir fark olmalı demişlerdir. Her üniversiteye, öğrenciye KPSS’de etkili olacak bir başarı puanı verilmesi gerektiğini ve bunun KPSS’de +2, +3 puan etkili olması gerektiğini söylemişlerdir. Bunun yanında yine öğrencilerin kazanmış oldukları yarışmalar, aldıkları ödüllerin de KPSS’ye ek puan olmasını belirtmişlerdir. Ayrıca nasıl ÖSS’ye öğrenci alınırken öğrencilerin diploma notlarının belli etkisi varsa lisans diploma notunun da KPSS’de etkili olabileceğini düşünenler olmuştur. Fakat her üniversitenin geçme sistemi farklı olduğu için bunun da objektif bir değerlendirme olmayacağını belirtmişlerdir. Bunu Ö.E.20 şöyle ifade etmiştir.

Ö.E.20 : “Bu sınavın tek KPSS formunda olması doğru değil. Başka kriterde olması lazım mesela mezuniyet notu gibi belki yüzde olabilir bu. Belki üniversitelerin kendi içinde sınıflandırılıp mezun ettiği öğretmen katsayısı içerisindeki akademisyen katsayısına bakıp bir katsayı olabilir. Örneğin; Buca Eğitim Fakültesi'nin öğretmen yetiştirmedeki başarı katsayısı, performans katsayısı 0.3'tür. Hacettepe Üniversitesi için atıyorum 0.4'tür. O zaman o katsayının öğrenciye yansımaları olabilir, bir kriter olarak yine 0.4 ile çarpılır ise bu puanı. İşte üniversiteleri daha birbirine kenetler yani öğrenci de hocasından sorumlu olduğu bir sistem olur, hoca da öğrencisinden. Çünkü sizin katsayınız düşerse öğretmen adayı tercih etmez. Tercih etmezse siz öğretmen adayına gitmek zorunda kalırsınız. Bu bir fikir, nasıl olur bilmiyorum. ... Tek başına KPSS olmamalıdır. Diploma notu, üniversite performans katsayısı, başka şeyler varsa çocuğun ekstra başarısı, onun ek puanları olmalıdır. Bir proje kazandı ise mesela ek puanı olmalıdır, teşhir edilmelidir. Uluslararası projelerde başarı sağladı ise bir şeye yeteneği varsa değerlendirilmelidir. Yani kişi 10 yaşında resim kursu açabiliyor profesyonel anlamda ama bunun üniversite sınavında bir katkısı yok, yanlış, atamada bir katkısı yok. Öğretmen adayının burada bir başarısı var, lisanstayken çok ciddi bir başarısı var ama katkısı yok. Olması lazım Yani sıra dışı, özgün, bu tip başarıları belgelenecek onların direkt katkısı olması lazım. Böyle şeyler toplandıktan sonra daha ideal bir atama gerçekleşir, daha doğru yerlere atama gerçekleşir. Testle herkesi ölçemezsiniz. Sonuçta sadece öğretmenlik sınavı yapıyorsunuz, yine tek görüş. Yani bu da yanlış.”

KPSS için genel kültür, genel yetenek sınavı yapılmamalıdır ama çok ayrıntı olmayan sorular sorulmalı ve ezber gerektirmeyen sorular olmalıdır, sorulan sorular öğrencilerin gözlerini korkutmamalı, onları strese sokmamalı, dershanelere yönlendirmemelidir. Alan sınavı mutlaka yapılmalıdır. Objektif bir ortamda öğretmen adayları mülakattan geçirilmelidir. Burada yazma, sözlü anlatım becerilerine bakılmalıdır. Üniversitelerin kendi içlerinde bir başarı puanı olmalıdır, bu puan +2, +3 puan şeklinde KPSS puanına eklenmelidir. Ayrıca öğrencilerin alanlarıyla ilgili kazandıkları ödüller varsa bunların da atama için değerlendirilmesi gerekmektedir.

Öğretim elemanları KPSS'nin üniversite son sınıf öğrencilerini olumsuz etkilediğini, derslerde test çözdüklerini, KPSS için dershanelere gittiklerini ve bunun da lisans eğitim dersleri ve ayrıca lisans eğitimiyle ilgisi olmayan KPSS derslerinin varlığı onları psikolojik anlamda çok yıprattığını düşünmektedirler.

Lisans derslerinin bazılarını çok ağır bulduklarını, bu derslerle ilgili çalışma yapmak istemediklerini, motivasyonlarının çok düşük olmasından, eğitimin kalitesinin düşmesinden serzenişte bulunmuşlardır.

Ö.E.17: “Öğrencileri hiç iyi etkilemiyor. Öğrenciler bezgin, yılgın dersleri sürekli eleştiriyorlar.....projesinde kaynaş görüşleri diye öğrencilerimizle görüşmeler yapıldı. Kaynaş görüşlere baktığımda öğrencilerimiz anlattığımız derslerin çok teorik olduğunu belirtmişler. Bazı derslerimiz labaratuvar ama bazı derslerimizin de hiç labaratuvar uygulaması yok. diye anlattığım bir ders var, bu dersi de çok ağır bulduklarını söylemişler. Biz ortaöğretimde öğretmen olacağız, neden bu ağır derslerle boğuşmak zorundayız. Bu dersler kullanılmayacak neden anlatılıyor diyorlar. Çok büyük bezginlik var. Benim dönemimde hiç böyle sorgulamalar yoktu.”

Ö.E.17; Öğrencilerin, işlerine yarayacak bilgileri almak istediklerini, KPSS çalıştıkları için bezgin, yorgun olduklarını, verimli ders işleyemediklerini belirtmiştir.

Ö.E.18: “Öğrenciler zor derslerde özellikle alan derslerinde ders dinlemek istemiyorlar. Motivasyon düşük, ders çalışmak istemiyorlar, notlar da çok düşüyor. Devamsızlık var ama eskiye göre iyi. Derse gelip uyuyup giden de var, motivasyonu düşürüyor atanamama duygusu.”

Ö.E.18'e göre; KPSS ve atanamama duygusu öğrencilerin motivasyonunu düşürmekte, devamsızlık oranlarını artırmakta ve notlarını düşürmektedir.

Öğrencilere göre; KPSS, sosyal yaşantılarını ve okul yaşantılarını olumsuz etkilemektedir. KPSS'nin bir stres kaynağı olduğunu, öğrencileri okul derslerine ek olarak yeni bir çalışma gerektirdiği, okul derslerini daha az çalışmaya ittiğini, bazı öğrencilerin okula gitmek istemediğini, yılgınlık ifade edilmiştir. Ayrıca “Gezsem mi?, KPSS mi çalışsam?” gibi bir ikilemde olduklarını belirtmişlerdir.

Öğrenciler KPSS'nin kendilerini olumsuz etkilediğini belirtmiş olup, ileriye göremediklerini ve bunun onları planlar yapmaya ittiğini çoğu zaman da karamsarlığa düşürdüğünü belirtmişlerdir. Ataması çok zor olan bölümlerdeki

öğrenciler atanmalarının neredeyse imkansız olduğunu bu yüzden bu duruma hazırlıklı olduklarını ve kaygı duymadıklarını belirtmişlerdir. “Atanamazsam ne yapacağım?” sorusuna yönelttiğini, buna yönelik planlar yaptıklarını belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler “1 yıl daha KPSS’ ye çalışırım.” demiştir, bazı öğrenciler “Özel sektörde iş başvurusunda bulunurum.” demiştir, bazı öğrenciler “Başka alanlarla ilgili sertifikalar alıp, bu alanlarda iş bulma şansımı denerim.” demiştir.

Öğretim elemanları; öğretmen adaylarının KPSS’yi geçemedikleri için başka mesleklere yönelmeleri konusunda bu durumu olumsuz bulduklarını, öğretmenlik mesleğini seçerken idealist olmamaları nedeniyle başka mesleklere geçiş yapabildiklerini, bazı öğretim elemanları ise keşke kendi mesleklerini yapabilseler fakat aile ve çevre baskısı, ekonomik zorunluluklar nedeniyle ve KPSS’yi ileriki yıllarda kazanma garantisinin olmayışı ve daha fazla işsiz bekleyemeyecekleri için başka meslekte çalışmalarını olumlu karşıladıklarını düşünenler olmuştur. İşe giremeyen kişilerin psikolojilerinin bozulabileceği kanısına varmışlardır. Başka meslekte çalışan eğitim fakültesi mezunlarının yaptıkları işte doyum sağladıklarını söyleyen öğretim elemanları olduğu gibi yaptığı mesleği sadece para kazanmak için yapan ama hala öğretmen olabilmek için çaba gösteren kişilerin olduğu belirtilmiştir.

Öğrenciler ilk atamaların genelde Doğu’ya yapılıp, özür durumu atamalarının Batı’ya yapılmasını haksızlık olarak görmüşlerdir. Doğu’nun refah seviyesinin düşük olduğu için öğretmenlerin oraya gitmek istemediklerini bu yüzden doğu hizmetini devletin zorunlu kıldığını ve bunu zaten öğrencilerin de en baştan kabullendikleri belirtilmiştir. Fakat KPSS’de yüksek puan alanların da Batı’ya atanmasının gerektiğini, Doğu’ya atanmalar için de zaman içinde Batı’ya kaydırma politikasının olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğrenciler, Doğu’da öğretmen açığının çok olduğunu, devlet bütçesinin yetersiz olduğu düşünülürse öncelikli olarak buralardaki öğretmen ihtiyacının giderilmeye çalışıldığı, bunun yanında Doğu’da sürekli bir öğretmen sirkülasyonunun olduğunu, giden öğretmenin özür durumuyla oradan kaçmak istediğini bunun da eğitimin

kalitesini düşürdüğünü, Doğu'nun refah seviyesinin öncelikli olarak artırılması gerektiğini savunmuşlardır. Devletin tüm normları kadrolu öğretmenlerle doldurulsa böyle bir sorunun olmayacağını belirtmişlerdir.

Atamaların Doğu'ya yapılıp Batı'nın boş bırakılmasında, Batı'ya torpilli kişilerin atanması için boş bırakıldığını düşünenler olmuştur. Özür grubu atamalarında da torpil faktörlerinin oynadığına dikkat çekmişlerdir.

Öğrencilerden bir kısmı Doğu'daki ailelerin eğitim seviyesi düşük olduğu için buraya tecrübesiz öğretmenlerin atandığını, Batı'daki öğretmenlerin tecrübeli olduğu ve denetimlerinin daha kolay olduğunu söylemiştir.

Şahin(2011)'in araştırmasına göre; katılımcıların %64'ü Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapabileceklerini, %34'ü ise terör, sosyal yaşamın sınırlılığı, ailesinden uzakta yaşamak istememe gibi nedenlerle Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapamayacaklarını belirtmişlerdir.

Bu araştırmada da öğrenciler ilk atamalarının Doğu Anadolu Bölgesi'ne yapılacağını kabullendiklerini belirtmişlerdir. Orada görev yapmak istememenin ayrımcılık olacağını düşünmüşlerdir. Şahin'in araştırmasında da katılımcılar "O bölge ye gitmem." demenin ayrımcılık olacağını savunmuşlardır.

Öğrencilerin %75'i "Öğretmenlik mesleğini tercih ederdim." Çünkü "Öğretmenliği seviyorum." demişlerdir. Öğrencilerin %25'lik kısmı ise atama problemleri yüzünden veya öğrencilerle uğraşmanın zor olduğunu düşünerek öğretmenlik mesleğini tercih etmeyeceklerini belirtmişlerdir.

Şahin(2011)'in araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin öğretmenlik yapma istekleri %87.25 olarak ölçülmüştür. Bu araştırmada ise; %75 olarak ölçülmüştür.

Şahin(2011)'in araştırma sonucuna göre; öğretmenlik yapmak istemeyen kişiler öğretmenliğin statüsünü düşük, maaşını az bulmuşlar, aslında başka meslek yapmak istediklerini ama ÖSS puanlarının yetmediğini söylemişlerdir. Bu araştırmada ise öğrenciler bölümlerindeki atanma probleminden dolayı kendilerine tekrar tercih hakkı sunulsa öğretmenlik yapmak istemediklerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler; Milli Eğitim Bakanı kendileri olsaydı atamalara yönelik olarak;

- Atanamayan çok sayıda bekleyen öğretmen adayı olduğu için üniversiteye alınan öğrenci kontenjanlarını düşürürdüm. Ataması yapılmayan bazı bölümlerin ikinci öğretimlerini kapatırdım hatta bazı üniversitelerde bu bölümleri kaldırırdım.
- Sözleşmeli ve ücretli öğretmenliği kaldırırdım, tek tip kadrolu öğretmen ataması yapardım.
- Emeklilik yaşını düşürürdüm. Emekliliği gelen kişileri onların isteğine bakmadan otomatik olarak emekli ederdim. Zaten emekli maaşlarını yüksek yapardım, emekli olan kişilerde maddi sıkıntı çekmezdi.
- KPSS sınavının yeterliliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapardım.
- Eğitimle ilgili sorunları genel olarak belirlerdim, o konuyla ilgili farklı uzmanlık alanlarındaki kişilerden komisyon oluştururdum ve sorunları çözerdim.
- Eğitim fakültesi bitirenler için sadece öğretmenlik değil, alanlarıyla ilgili farklı işler yapabilmeleri için iş alanları oluşturur ve öğretmen adaylarını teşvik ederdim.
- Fiziki şartları daha iyi yeni okullar açardım. Bu şekilde sınıflardaki öğrenci mevcutları hem azalmış olur hem de daha fazla öğretmen ataması yapılırdı.
- Eğitim fakültelerine alınan öğrenciler ile atanan mezunlar arasında arz talep dengesi oluştururdum. Bu şekilde üniversitelerde verilen eğitimin de kalitesi artmış olur.
- Öğretmenlerin özlük haklarını tekrar gözden geçirirdim ve daha fazla hak vermeye çalışırdım.
- Hangi illerde ne kadar açık var, hangi okullarda hangi alanlarda öğretmene ihtiyaç var, gerçek bilgileri öğretmen adaylarıyla sürekli olarak bakanlığın web sitesi aracılığı ile paylaşırdım.

Öğretim elemanları, öğretmen istihdamıyla ilgili olarak planlamada şunların dikkate alınmasını istemişlerdir.

Öğretmenlerin eğitim fakültesinden mezun olması, açıköğretim eğitimiyle kişilerin öğretmen olmaması, fen edebiyat fakültelerinin sayısının azaltılması gerektiği, fen edebiyat fakültesi mezunu kişilere öğretmenlik hakkının verilmemesi gerektiği belirtilmiştir.

Öğretmenlikte her branş için okullarda bir yaş ortalaması olması gerektiğini ve emekliliği gelmiş kişilerin devlet kanalıyla emekli edilmesini, emeklilik yaşının kişilerin isteğine bırakılmaması gerektiğini belirtmişlerdir.

Türkiye’de herkesin üniversite eğitimi almak istediğini belirtmişlerdir. Üniversite önünde yığılmayı da engellemek için arzın bir miktar üzerinde öğrenci alınmasını, herkesin MEB’te atanmasının mümkün olmadığını belirtmişlerdir.

Üniversite eğitimi almak isteyenlere yurt dışında eğitim almanın da yollarının burs gibi faaliyetlerle önünün açılmasını fakat her üniversite bitirenin de devletten iş beklentisi içerisinde olmamasını belirtmişlerdir

Kaliteli bir eğitim için okulların fiziki şartlarının düzenlenmesi, sınıf mevcutlarının azaltılması, yabancı dil öğretiminin anaokuldan itibaren başlanması gerektiği, yabancı dil öğretimi yaşının anaokulu yaşına düşürülmesiyle yabancı dil alanında daha çok öğretmenin istihdamının sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca branş öğretmenlerinin 8 yıllık temel eğitimin ilk kademesinde de istihdam edilmeleri gerektiği düşünülmüştür.

Eğitimde yerel yönetimin etkili olmasına değinilmiştir ve yerel yönetimle birlikte herkesin sözleşmeli olmasına ve performansa dayalı bir sistem getirilmesi gerektiği bazı öğretim elemanlarınca belirtilmiştir. Ücretli öğretmenliğin ve öğretmeni alanı dışında çalıştırmanın önüne geçilmesinin eğitimin kalitesini artıracığı düşünülmüştür.

Okullarda rehberlik faaliyetlerinin artırılması ile öğrencilerin kendilerine en uygun alanda bir meslek seçmelerinin sağlanması, bilinçsiz tercihlerin, aile baskısı ile istemediği alanda eğitim görmeyen önüne geçilmesinin sağlanması gerektiği savunulmuştur.

Türkiye’de öğretmen adaylarının “Eğitim fakültesi mezunuyum, ancak öğretmen olabilirim.” anlayışının yıkılmasını öğretmen adaylarının kendi alanlarıyla ilgili başka meslek kollarında da çalışabileceklerini kavramaları gerektiğini savunmuşlardır. Aynı şekilde fen edebiyat fakültesi mezunları için de öğretmen olmanın dışında çalışabilecekleri birçok meslek kolunun olduğunu bilmeleri gerektiği ve bunun yanında devletin yeni iş alanları yaratması gerektiği ve bu alanlarda istihdamı artırması gerektiği savunulmuştur.

Öğretmen yetiştirme ve atama konusunda YÖK -MEB ilişkisinin olması gerektiği, atamalar konusunda arza karşılık arzın bir miktar üstünde olacak şekilde, uzun vadeli planlara dayalı öğretmen atamalarının yapılması gerektiği savunulmuştur.

5.2-Öneriler

5.2.1-Araştırmacılara Yönelik Öneriler:

- 1- ÖSYM’den KPSS’ye giren kişi sayısı branşlara göre alınıp, bekleyen sayısının takibi için ÖSYM’den bilgi alınabilir. Bu şekilde oluşturulan atanma yüzdeleri daha doğru olacaktır.
- 2- Ücretli öğretmenlik ile ilgili araştırma yapılabilir
- 3- Buna benzer konuda bir araştırma mezunlarla da yapılabilir.
- 4- Buna benzer konuda bir çalışma Bakanlık yetkilileriyle görüşme yapılarak yapılabilir.

5.2.2-Uygulamacılara Yönelik Öneriler:

- 1- Öğretmen ataması ile ilgili uzun vadeli planlar yapılmalı, sorunlara günübirlik çözümlerle yaklaşılmamalıdır.
- 2- Öğretmen istihdamına yönelik YÖK ile MEB işbirliği içinde davranmalıdır.
- 3- Öğretmen yetiştirme ve istihdamında arz talep dengesi kurulmalıdır.
- 4- Eğitim ve öğretmen yetiştirme siyasetten uzaklaştırılmalıdır.
- 5- Ücretli öğretmenlik sistemi kaldırılmalıdır.
- 6- Eğitim fakültelerinin kontenjanları uygun sayıda olmalı, öğretmen yetiştirmenin nitelik kısmına ağırlık verilmelidir.
- 7- Ortaöğretim kurumlarında mesleki yönlendirme iyi bir şekilde yapılmalıdır.
- 8- Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarına branşlarıyla ilgili öğretmenlik dışında iş alanları artırılmalıdır.
- 9- Öğretmen adaylarının kendilerini geliştirmeleri ve başka alanlarda da çalışma konusunda teşvik edilmelidir.
- 10- Özel eğitim kurumlarının çoğaltılması, çalışma şartlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

Basın Kulübü Programı (2012). Milli Eğitim Bakanı Ömer DİNÇER ile yapılmış röportaj, *Habertürk Kanalı* (27 Ocak).

Başkan, G., Aydın, A., Madden, M. (2006). Türkiye’de öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 15 (1), 35-42.

Baştürk, R. (2007). Kamu Personeli Seçme Sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 17 (2), 163-176.

Ceyhan, A., A. (2004). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 1. 91-101.

Çelikten, M. ve Kocabaş, İ. (2000). Türkiye’de öğretmen istihdamı, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 273-284.

Devlet Planlama Teşkilatı (2009). *Beş Yıllık Kalkınma Planları*, <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan.asp> web adresinden 10 Ocak 2012 tarihinde yararlanılmıştır.

Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), (1993). İstihdam politikası ve uygulaması, *Öğretim Yükü Analizi*, Ankara: MEB Yay (1-10).

Eğitimciler Birliği Sendikası [Eğitim Bir Sen] (2008). *Öğretmen yetersizliğinde temel sorun*. www.egitimbirsen.org.tr/yayinlarimiz/198-egitimbirsen.org.tr-198.pdf web adresinden 20 Ağustos 2011 tarihinde yararlanılmıştır.

Erden, A. (2009). Fransa eğitim sistemi. A. Balcı (Ed.), *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri* (163-180.) Ankara: Pegem Akademi Yay.

Erden, A. (2009). İspanya eğitim sistemi. A. Balcı (Ed.), *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri* (269, 292). Ankara: Pegem Akademi Yay.

Güçlü, A.(2012). “Ücretli öğretmenlik kaldırılmalıdır” http://www.abbasguclu.com.tr/turk_egitimsenden_ucretli_ogretmenler_arastirmasi.html web adresinden 13 Mart 2012 tarihinde yararlanılmıştır.

Harmancı, F., M.(2009). Amerika Birleşik Devletleri eğitim sistemi, A. Balcı (Ed.), *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri* (29-44). Ankara: Pegem Akademi Yay.

Kantos, Z., E. (2009). Federal Almanya Cumhuriyeti eğitim sistemi, A. Balcı (Ed.), *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri* (47- 66). Ankara: Pegem Akademi Yay.

Karadeniz, Y., Demir, S. B.(2010). Sözleşmeli öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 55-57.

Maltepe Akademi Sınav Rehberi (2011). KPSS Öğretmenlik Yayını, www.maltepeakademi.com web adresinden, 5 Mayıs 2012 tarihinde yararlanılmıştır.

MEB 18. Mili Eğitim Şurası, Eğitimde 2023 Vizyonu (2010). Öğretmenlerin yetiştirilmesi, istihdamı ve mesleki gelişimi, Konya bölge komisyonu, Komisyon Kararı, www.ankara.meb.gov.tr web adresinden 15 Ağustos 2012 tarihinde yararlanılmıştır.

Memduhoğlu, F., B. (2009). Avusturya eğitim sistemi, A. Balcı (Ed.), *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri* (67-88). Ankara: Pegem Akademi Yay.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. CA: Sage Thousand Oaks.

Milliyet Gazetesi (2010, 31 Ocak). Beş öğretmeninden biri ya sözleşmeli ya da ücretli. <http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=SonDakika&ArticleID=1193049> web adresinden 11 Mart 2012 tarihinde yararlanılmıştır.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) (...), Yeni kayıt öğrenci sayıları, 2002/2003-2009/2010 *Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatikleri Kitabı*, <http://www.osym.gov.tr> web adresinden 10 Ağustos 2011 tarihinde yararlanılmıştır.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) (...), Mezun öğrenci sayıları, 2003/2004-2010/2011 *Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatikleri Kitabı*, <http://www.osym.gov.tr> web adresinden 15 Ağustos 2011 tarihinde yararlanılmıştır.

Özoğlu, M.(2010). Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları, Ankara: Seta Analiz Yayınları.

Radikal Gazetesi (2010, 10 Haziran), Atanamayan öğretmen ordusu büyüyor. <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=HaberYazdir&ArticleID=1001723> web adresinden 20 Mayıs 2012 tarihinde yararlanılmıştır.

Radikal Gazetesi (2012, 14 Mart). Kalifiye öğretmen açığında Türkiye ilk sırada. www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3.. web adresinden 14 Mart 2012 tarihinde yararlanılmıştır.

Sabah Gazetesi (2012, 9 Şubat). Şırnak’ta Öğretmene Dayalı Döşeli Lojman. www.sabah.com.tr/Egitim/2012/02/09/sirnakta-ogretmene-dayali-doseli-lojman web adresinden 01 Eylül 2012 tarihinde alınmıştır.

Şahin, İ. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmen istihdamı ve mesleki geleceklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada 3 Aylık Eğitim Dergisi*. 11 (3). 1167-1184

Şahin, İ., Fırat, N., Zoraloğlu, Y. (2011), Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17 (3), 429-452.

Uçar, R., Uçar; H. İ. (2004). Japon eğitim sistemi üzerine bir inceleme: çeşitli açılardan Türk eğitim sistemi ile karşılaştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1).

Uygun, S. (2010). Türkiye’de öğretmen adaylarının seçimi ile ilgili bazı uygulamaların tarihsel analizi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, (3). 707-730.

Uygun, S. (2012). Basında öğretmen sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 194, 72-91.

Taşdan, M. (2009). Polonya eğitim sistemi, A.Balcı (Ed.), *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri* 469-486). Pegem Akademi Yay., Ankara.

Türk Dil Kurumu(...). İstihdam, <http://tdkterim.gov.tr> web adresinden 01 Eylül 2012 tarihinde yararlanılmıştır.

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası[Türk Eğitim-Sen](2010). 18. *Milli eğitim şurası çalışma raporu*. http://www.turkegitimsen.org.tr/lib_basili/180.pdf web adresinden 12 Mart 2011 tarihinde yararlanılmıştır.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, G. (2005), Türkiye’de öğretmen yetiştirme ve istihdam durumu, Eğitimde Reform ve Finans Sorunu Sempozyumu. (16-17 Nisan 2007). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Yılmaz, K. (2010). Sosyal bilgiler eğitimindeki sorunlar ve çözüm önerileri: öğretim elemanlarının görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 8 (4). 839-867.

EKLER

- 1-** Öğretmen İstihdamının Getirdiği Sorunlara İlişkin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
- 2-** MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, 2003-2012 Yılları Arasında Kadrolu Öğretmenliğe Atananların Yıllara Göre Alanlar Bazında Sayısal Dağılımı
- 3-** MEB, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, 2003-2012 Yılları Arasında Kadrolu Öğretmenliğe Atananların Yıllara Göre İller Bazında Sayısal Dağılımı
- 4-** Etik Kurul Raporu

ÖĞRETMEN İSDİHDAMININ GETİRDİĞİ SORUNLARA İLİŞKİN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Öğretim Görevlileri İçin;

1-Türkiye’de yapılan öğretmen atamalarının, öğretmen gereksinimimizi karşılayacak sayıda yapıldığını düşünüyor musunuz?

a-Öğretmen açığı olduğu halde, yeterli atamanın yapılmayıp yüz binlerce öğretmen adayının atanmayı beklemesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

b-Ülkemizde öğretmen atamalarına bakıldığında bazı alanlarda öğretmen açığı giderilemezken, bazı alanlarda çok sınırlı sayıda atama yapılmaktadır. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

2-MEB’in ihtiyaç kadar öğretmen ataması yapmayıp, öğretmen açığını ücretli geçici öğretmenlerle kapatmaya çalışmasını ;

a. Eğitimin kalitesi açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

b. Her yıl öğretmen değiştirilmesi sorunu okulları nasıl etkiler?

c. Geçici/ücretli öğretmenler okulu ve öğrenciyi tanıma ve sahiplenme açısından problem yaratır mı? Neden?

d. Etik açıdan nasıl değerlendiriyorsunuz?

3- YÖK ve MEB’in öğretmen yetiştirme ve atama konusunda işbirliği içinde olduklarını düşünüyor musunuz? Neden?

4- MEB’in aynı lisans eğitimi almış olmalarına rağmen öğretmen adaylarını kadrolu, sözleşmeli, gibi sınıflara ayırarak atama yapması konusunda ne düşünüyorsunuz? Neden?

5- Eğitim fakültesi mezunu kişilerin dışında fen-edebiyat bölümü mezunu öğrencilere de formasyon eğitimi verilerek öğretmen olarak atamalarının yapılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

6- Öğrencilerinizin ÖSS sınavını kazandıktan sonra bölüm tercihi yaparken bölümünüze kaç öğrenci alındığı ve her yıl bölümünüzden kaç öğretmen atandığını araştırarak bilinçli bir tercih yaptıklarını düşünüyor musunuz? Neden?

7-Öğretmen atamalarının KPSS'ye göre yapılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce nasıl olmalıdır?

a) KPSS gerçekten öğretmen yeterliliğini ölçmekte midir? Neden?

8- Atanamama duygusu ve KPSS'nin varlığı öğrencilerinizi ve derslerinizi nasıl etkiliyor?

9- Öğretmen istihdamında ortaya çıkan sorunları çözmek için planlama açısından nasıl bir yol izlenmelidir?

10-Yetiştirdiğiniz öğretmen adaylarının eğitim alanında iş bulamadıkları için başka alanlarda çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eğitim Fakóltesi Öğrencileri İçin Görüşme Soruları:

1- ÖSS sınavını kazandıktan sonra bölüm tercihi yaparken bölümünüze kaç öğrenci alındığı ve her yıl bölümünüzden kaç öğretmen atandığını araştırarak bilinçli bir tercih yaptığınızı düşünüyor musunuz? Neden?

2-Öğretmen ataması yapılmadığı ya da çok az yapıldığı halde, anabilim dalınız için alınan öğretmen adayları için ne düşünüyorsunuz?

3- Bölümünüzü seçme nedeninizi nasıl açıklarsınız?

İsteyerek mi seçtiniz? Neden?

4- MEB' de atanamadığınız takdirde ne yapmayı düşünüyorsunuz?

5-Yapılan öğretmen atamalarında ilk atamaların Doğu ve Güneydoğu bölgelerine yapılmasını, Batı bölgelerinde branş öğretmeni açısından çok açık olmasına rağmen kapalı tutulup genelde özür durumu atamalarına açık olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

6- MEB'in aynı lisans eğitimini almış olmalarına rağmen öğretmen adaylarını kadrolu, sözleşmeli gibi sınıflara ayırarak atama yapması konusunda ne düşünüyorsunuz?

7-MEB'de çalıştırılan binlerce ücretli öğretmen çalıştırması konusunda ne düşünüyorsunuz?

a) Eğitimin kalitesi açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

b) Her yıl öğretmen değiştirilmesi sorunu okulları nasıl etkiler?

c) Geçici/ücretli öğretmenler okulu ve öğrenciyi tanıma ve sahiplenme açısından problem yaratır mı? Neden?

d) Etik açıdan nasıl değerlendiriyorsunuz?

8- Eğitim fakóltesi mezunu kişilerin dışında fen-edebiyat bölümü mezunu öğrencilere de formasyon eğitimi verilerek öğretmen olarak atamalarının yapılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

**9-Öğretmen atamalarının KPSS'ye göre yapılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
Sizce nasıl olmalıdır?**

a) KPSS gerçekten öğretmen yeterliliğini ölçmekte midir?

b) KPSS sosyal yaşantınızı ve okul yaşantınızı nasıl etkiliyor?

10- Atanamama durumu hayatınızı nasıl etkiliyor?

11-Tekrar size meslek seçme konusunda tercih sunulsa öğretmenlik mesleğini tercih eder miydiniz? Neden?

12- Siz Milli Eğitim Bakanı olsaydınız atamalar konusunda ne gibi değişiklikler yapardınız? Atamalara ilişkin önerileriniz nelerdir?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

04 Mayıs 2012

Sayı : B.08.0.İKG.0.01.03.00-622/ - 20110
Konu : Huriye OKTAY

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: 17/04/2012 tarihli ve B.30.2.DEÜ.0.72.02/504/593 sayılı yazı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Huriye OKTAY'ın, "Türkiye'de Öğretmen İstihdamında Yaşanan Sorunlar" konulu tez çalışması kapsamında, 2003-2011 yılları arasında ilk atama yoluyla ataması yapılmış olan kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerin alanlarına ve atandıkları illere göre sayısal verilere ihtiyaç bulunduğu ilişkin ilgi yazı ve eki incelenmiştir.

İlgi yazıda istenilen bilgiler, çizelge hâlinde düzenlenerek ekte ve adı geçen öğrencinin danışmanı Yrd. Doç. Dr. Semiha ŞAHİN'in, semiha.sahin@deu.edu.tr e-posta adresine gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Hikmet ÇOLAK
Bakan a.
Genel Müdür

EKLER:

- 1- Alanlar bazında atama çizelgesi (2 sayfa)
- 2- İller bazında atama çizelgesi (2 sayfa)

Atatürk Bulvarı, 06648 Bakanlıklar / ANKARA
Tel: 0 312 413 14 10-413 17 86 Faks: 0 312 418 03 81
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Erol GÜNAY Eğ. Uzm.
e-posta : egunay@meb.gov.tr
İnternet Adresi: <http://ikgm.meb.gov.tr>

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

SAYI: B.30.2.DEÜ.0.72.02/504-
KONU: Huriye OKTAY

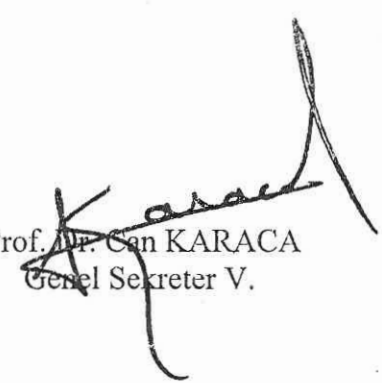
24.05.2012* 00785

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
İZMİR

İlgi: 10.04.2012 tarih ve 799 sayılı yazınız.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Huriye OKTAY' ın "Türkiye' de Öğretmen İstihdamında Yaşanan Sorunlar" konulu tez çalışması hakkında Milli Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğünden alınan 04.05.2012 tarih ve B.08.0.İKG.0.01.03.00-622/20110 sayılı yazı fotokopisi ekte gönderilmektedir.

Bilgilerini gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Can KARACA
Genel Sekreter V.

Ek: İlgi yazı (1 sayfa)

GELEN EVRAK	
Tarihi :	25 MAYIS 2012
Kayıt No :	1241
Dosya No :	

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü**

**2003-2012 YILLARI ARASINDA KADROLU ÖĞRETMENLİĞE ATANANLARIN
YILLARA GÖRE ALANLAR BAZINDA SAYISAL DAĞILIMI
(27/03/2012)**

SIRA NO	ALAN ADI	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Genel Toplam
1.	Adalet							1	1	7	12
2.	Aile ve Tüketici Bilimleri								3	4	8
3.	Almanca			50	1	1	30	27	8	236	353
4.	Arapça	33	72	60	61	72	51	64	89	43	560
5.	Bahçecilik								5	2	7
6.	Beden Eğitimi	1.699	778	667	921	892	1.174	617	841	3.392	11.693
7.	Bilişim Teknolojileri	821	1.545	1.095	1.820	1.221	1.351	923	1.156	1.903	11.978
8.	Biyoloji	125	108	43	46	153	97	332	460	749	2.200
9.	Büro Yönetimi ve Sekreterlik	31	32		1	3		10	56	45	183
10.	Coğrafya	118	151	61	117	526	153	464	631	1.068	3.474
11.	Çince									2	2
12.	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi							268	322	364	1.073
13.	Denizcilik/Gemi Elektronikliği							1		2	4
14.	Denizcilik/Gemi Makineleri								9	11	23
15.	Denizcilik/Gemi Yönetimi ve Kaptanlığı		2		1		3	3	5	2	16
16.	Denizcilik/Su Ürünleri	1							3	2	6
17.	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1.452	1.050	1.194	1.781	1.160	840	792	1.417	3.306	13.411
18.	El Sanatları Teknolojisi/El Sanatları	16	45	52	16		61	40	23	23	282
19.	El Sanatları Teknolojisi/Nakış	4	31	108	73		39	10	16	17	299
20.	Elektrik-Elektronik Teknolojisi/Elektrik	8	74	75	25		2	112	200	214	760
21.	Elektrik-Elektronik Teknolojisi/Elektronik	116	114	92	79	10	31	56	89	59	662
22.	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri							1	9	10	21
23.	Felsefe	79	57	94	94	218	87	302	372	452	1.881
24.	Fen ve Teknoloji	828	367	1.069	1.053	967	1.244	1.040	1.783	4.369	13.360
25.	Fizik	103	69	11	18	22	28	186	455	514	1.516
26.	Fransızca			22		2		2	3	10	39
27.	Gazetecilik						5	2	3	6	17
28.	Gemi Yapımı/Çelik Gemi Yapımı							7	8	7	23
29.	Gemi Yapımı/Gemi Tesisatı								1		1
30.	Gemi Yapımı/Tekne ve Yat Yapımı								1		1
31.	Gıda Teknolojisi						1	2	11	8	22
32.	Giyim Üretim Teknolojisi	5	62	84	95		50	42	72	94	514
33.	Görme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	11	21	22	10	37	36	38	44	39	267
34.	Görsel Sanatlar/ Resim	154	152	106	470	527	488	333	460	1.148	4.054
35.	Grafik ve Fotoğraf/Fotoğraf									7	7
36.	Grafik ve Fotoğraf/Grafik	2	30	15	2		1	5	37	22	117
37.	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	19	24	40	13	6	5	36	67	85	305
38.	Hahıcılık Kursu		1		1						2
39.	Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri							4	9	12	27
40.	Harita-Tapu-Kadastro					1		2		1	4
41.	Hasta ve Yaşlı Hizmetleri								2	4	10
42.	Hayvan Sağlığı									1	2
43.	İ.H.L. Meslek Dersleri	92	92	23	172	37	24	143	195	547	1.433
44.	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	1.028	1.280	1.612	1.893	1.621	1.133	1.132	1.569	4.325	16.103
45.	İngilizce	2.147	2.731	2.958	4.042	2.946	1.748	2.148	3.193	7.765	31.447
46.	İnşaat Tek./Yapı Tasarımı					1		9	41	26	85
47.	İşitme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	47	61	69	16	46	43	46	61	77	488
48.	Japonca			1			1				2
49.	Kimya/Kimya Teknolojisi	14	73	13	21	36	23	180	418	629	1.512
50.	Konaklama ve Seyahat Hizmetleri	42	36		30		3	4	30	19	165
51.	Kuyumculuk Teknolojisi									9	10
52.	Laboratuvar Hizmetleri									1	1
53.	Makine Tek./Makine Model	2					1	2	2	1	8

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ALAN ADI	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Genel Toplam
54.	Makine Tek./Makine Ressamlığı	2	22	20				1	22	5	72
55.	Makine Tek./Makine ve Kalıp	3				2		23	80	46	161
56.	Matbaa	2	13	4	1			8	1	3	32
57.	Matematik	865	845	108	65	54	156	1.099	1.989	2.876	8.538
58.	Metal Teknolojisi	3	12			2		30	103	68	224
59.	Metalürji Tek./Döküm					1			2		3
60.	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	2	22	52	23	2		36	69	100	306
61.	Motorlu Araçlar Teknolojisi	3				5	2	23	60	18	114
62.	Muhasebe ve Finansman	207	190	177	42	18		83	211	214	1.164
63.	Müzik	84	120	216	541	627	540	416	593	1.471	4.984
64.	Okul Öncesi Öğretmenliği	897	1.038	1.528	927	877	982	2.525	3.260	18.235	32.347
65.	Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri							1	1	39	41
66.	Pazarlama ve Perakende							4	25	10	42
67.	Plastik Teknolojisi							5	7	3	15
68.	Psikoloji						2		1		3
69.	Radyo-Televizyon	1	4				7	7	17	5	42
70.	Ray.Sis.Tek./Ray.Sis.Elektrik-Elektronik								3	1	4
71.	Ray.Sis.Tek./Ray.Sis.Makine								3		3
72.	Rehber Öğretmen	1.048	1.289	370	642	646	1.253	1.152	2.399	2.730	12.265
73.	Rusça			10			14	7	3	17	51
74.	Sağlık Bilgisi					2	15	14	14	17	64
75.	Sağlık/Acil Sağlık Hizmetleri								10	42	64
76.	Sağlık/Acil Tıp							24	7		31
77.	Sağlık/Çevre Sağlığı					1		1	2	1	5
78.	Sağlık/Hemşirelik				1	1		46	189	243	519
79.	Sağlık/Ortopedik Protez-Ortez								2		2
80.	Sağlık/Sağlık Hizmetleri Sekreterliği.								17	11	28
81.	Sağlık/Tıbbi Laboratuvar							16	14	19	49
82.	Sağlık/Tıbbi Sekreterlik							10	5		15
83.	Sanat Tarihi	7	5	5	5	17	5	1	6	14	65
84.	Sanat ve Tasarım/Dekoratif Sanatlar						1				1
85.	Sanat ve Tasarım/İç Mekan Dekorasyon									2	3
86.	Sanat ve Tasarım/Plastik Sanatlar							1			1
87.	Seramik ve Cam Teknolojisi	2	2	2	5			1	7	5	24
88.	Sınıf Öğretmenliği	5.600	3.897	4.570	10.621	2.672	6.681	4.753	10.018	29.062	82.805
89.	Sosyal Bilgiler	246	427	932	894	803	555	520	1.306	3.077	9.184
90.	Tarih	387	152	206	371	392	89	436	776	947	3.949
91.	Tarım Tek./Bahçe Peyzaj								1	1	2
92.	Tarım Tek./Bahçe ve Tarla Bitkileri								1	3	4
93.	Tarım Tek./Tarım Makineleri								2		2
94.	Teknoloji ve Tasarım	129	169	352	483	460	427	382	711	1.639	4.799
95.	Tekstil Tek./Tekstil							3	4	4	11
96.	Tekstil Tek./Tekstil Dokuma-Örme	1	9	19	30		23	3	18	8	111
97.	Tekstil Tek./Tekstil Makineleri							3	1		4
98.	Tekstil Tek./Tekstil Terbiye							1	6	1	10
99.	Tekstil Tek./Tekstil İplik							11	4	1	17
100.	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme		8	13	16	1	1	37	64	55	204
101.	Türk Dili ve Edebiyatı	1.249	732	94	210	695	675	1.424	2.101	3.442	11.111
102.	Türkçe	2.895	842	2.239	3.207	1.431	711	966	1.566	5.846	20.251
103.	Ulaştırma Hizmetleri								2		2
104.	Yiyecek İçecek Hizmetleri	25	47				25	43	102	88	344
105.	Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	159	126	224	44	279	99	391	937	822	3.172
TOPLAM		22.814	19.029	20.777	31.000	19.493	21.016	23.893	40.922	102.830	317.714

NOT: 2011 ve 2012 yılları sayılarına 632 sayılı KHK ile sözleşmeli iken kadroluya atanan 62.091 öğretmen dâhildir.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

**2003-2012 YILLARI ARASINDA KADROLU ÖĞRETMENLİĞE ATANANLARIN
YILLARA GÖRE İLLER BAZINDA SAYISAL DAĞILIMI
(27/03/2012)**

İL KODU	İL ADI	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	TOPLAM
1	Adana	373	93	247	438	245	314	221	577	1.247	3.755
2	Adıyaman	412	278	334	438	511	237	235	409	1.345	4.882
3	Afyonkarahisar	377	313	315	381	177	332	351	314	1.415	3.976
4	Ağrı	672	494	569	796	651	483	584	1.334	3.345	9.644
68	Aksaray	77	172	99	270	120	138	127	178	341	1.816
5	Amasya	86	74	114	185	33	99	149	132	450	1.322
6	Ankara	129	80	293	476	151	210	272	690	1.600	3.901
7	Antalya	139	93	196	389	101	303	308	898	1.353	3.780
75	Ardahan	207	235	211	143	215	83	169	261	839	2.488
8	Artvin	213	102	149	128	180	50	158	181	438	1.822
9	Aydın	113	131	153	262	104	187	112	217	573	1.852
10	Balıkesir	126	265	251	309	52	277	128	249	1.039	2.696
74	Bartın	56	40	71	95	5	45	52	82	150	596
72	Batman	360	520	405	637	522	297	482	1.131	2.284	7.007
69	Bayburt	72	136	86	103	126	50	106	132	227	1.160
11	Bilecik	90	78	110	137	62	64	97	82	231	951
12	Bingöl	405	358	341	325	298	206	328	530	1.207	4.331
13	Bitlis	630	392	361	544	428	352	392	794	2.167	6.543
14	Bolu	91	78	115	135	26	86	163	209	371	1.274
15	Burdur	53	52	89	116	37	53	93	120	271	884
16	Bursa	523	155	438	726	232	636	443	677	2.268	6.099
17	Çanakkale	77	41	134	158	87	87	100	124	394	1.202
18	Çankırı	69	39	85	86	46	62	104	134	293	918
19	Çorum	277	114	197	351	47	187	149	219	650	2.192
20	Denizli	199	115	227	285	100	254	162	245	814	2.401
21	Diyarbakır	1.028	586	638	783	809	672	957	2.081	4.269	13.068
81	Düzce	144	176	201	328	130	194	187	194	609	2.163
22	Edirne	91	132	127	168	112	116	91	126	404	1.367
23	Elazığ	122	126	183	295	320	189	149	297	752	2.917
24	Erzincan	178	82	141	169	187	67	126	184	427	1.786
25	Erzurum	797	713	503	747	778	659	734	1.377	3.489	10.435
26	Eskişehir	128	43	112	231	125	114	158	166	344	1.421
27	Gaziantep	298	286	313	541	278	530	442	1.114	1.766	6.721
28	Giresun	173	210	154	329	79	116	200	264	714	2.239
29	Gümüşhane	104	135	120	130	144	71	138	139	444	1.566
30	Hakkari	566	489	364	538	388	373	362	656	2.219	6.441
31	Hatay	357	255	328	507	308	286	273	435	1.595	4.344
76	İğdır	163	204	206	213	239	123	197	470	946	2.995
32	Isparta	117	37	136	176	49	120	105	166	415	1.321
34	İstanbul	2.217	1.103	1.166	1.760	1.061	2.014	2.835	3.830	8.942	24.930
35	İzmir	169	60	331	512	94	409	296	608	1.418	3.897
46	Kahramanmaraş	346	349	376	590	691	222	298	663	1.520	5.055
78	Karabük	64	25	66	52	25	39	37	97	161	566
70	Karaman	73	23	88	129	53	60	132	128	341	1.027
36	Kars	443	621	403	487	388	278	374	681	1.777	5.932
37	Kastamonu	219	102	133	191	67	94	147	233	644	1.830
38	Kayseri	294	198	317	533	142	340	244	385	1.086	3.539
71	Kırıkkale	61	29	102	127	20	70	113	120	239	881
39	Kırklareli	104	131	147	170	90	113	142	109	311	1.317

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

İL KODU	İL ADI	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	TOPLAM
40	Kırşehir	73	61	88	120	42	50	74	86	228	822
79	Kilis	58	34	88	75	130	34	71	98	221	968
41	Kocaeli	520	235	307	691	182	305	451	518	1.612	4.821
42	Konya	362	178	402	754	272	495	485	597	1.645	5.190
43	Kütahya	189	170	216	311	100	357	235	223	734	2.535
44	Malatya	166	140	248	373	354	121	140	426	789	3.246
45	Manisa	201	174	244	468	163	356	227	363	1.179	3.375
47	Mardin	745	713	518	784	737	441	804	1.553	3.454	10.479
33	Mersin	308	148	268	353	95	301	219	494	1.002	3.188
48	Muğla	88	85	135	188	78	147	123	186	592	1.622
49	Muş	619	675	469	633	525	535	568	1.198	2.737	8.599
50	Nevşehir	54	57	133	198	55	80	81	181	389	1.228
51	Niğde	84	99	165	250	67	123	61	194	479	1.522
52	Ordu	236	141	257	385	110	216	221	364	1.029	2.959
80	Osmaniye	63	51	118	183	72	103	68	134	382	1.174
53	Rize	192	243	212	291	271	131	235	458	742	3.062
54	Sakarya	301	243	287	497	201	355	324	348	1.067	3.623
55	Samsun	277	260	240	394	141	275	184	353	1.152	3.276
56	Siirt	391	543	362	496	404	273	400	738	1.857	5.977
57	Sinop	111	118	85	100	36	81	103	77	296	1.007
58	Sivas	286	260	345	452	475	183	322	465	1.068	4.436
63	Şanlıurfa	708	812	759	1.438	1.219	924	1.017	1.837	5.768	16.732
73	Şırnak	507	805	404	874	778	561	753	1.348	3.628	9.937
59	Tekirdağ	170	186	230	379	195	323	321	312	769	2.885
60	Tokat	216	214	236	335	110	215	218	333	960	2.837
61	Trabzon	266	120	259	339	142	193	292	257	969	2.837
62	Tunceli	65	105	142	50	69	62	134	174	291	1.151
64	Uşak	65	89	140	212	44	81	80	104	263	1.078
65	Van	802	945	747	1.034	1.085	883	929	2.285	5.736	15.461
77	Yalova	53	36	62	65	17	50	45	88	146	562
66	Yozgat	255	440	255	456	121	258	256	450	1.057	4.048
67	Zonguldak	301	86	111	203	70	143	230	238	445	1.827
Genel Toplam		22.814	19.029	20.777	31.000	19.493	20.016	23.893	40.922	102.830	317.714

NOT: 2011 ve 2012 yılları sayılarına 632 sayılı KHK ile sözleşmeli iken kadroluya atanan 62.091 öğretmen dâhildir.

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ETİK KURULU KARARI

TOPLANTI TARİHİ : 19/04/2012
TOPLANTI SAYISI : 9

KARAR-6-:

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans Programında Yrd.Doç.Dr.Semiha ŞAHİN danışmanlığında 2008950197 numaralı öğrencisi Huriye OKTAY'ın tezi kapsamında gerçekleştireceği uygulamalarına yönelik 17/04/2012 tarihli dilekçesi ve ekleri görüşüldü.

Yapılan görüşmeler sonucunda,

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans Programında Yrd.Doç.Dr.Semiha ŞAHİN danışmanlığında 2008950197 numaralı öğrencisi Huriye OKTAY'ın *Türkiye'de Öğretmen İstihdamında Yaşanan Sorunlar* konulu tez çalışması kapsamında yapmak istediği uygulamaların etik açıdan uygunluğuna, oy birliği ile karar verildi.

Prof.Dr.h.c.İbrahim ATALAY
(BAŞKAN)

Yrd.Doç.Dr.İrfan YURDABAKAN
(ÜYE)

Doç.Dr.Ali Günay BALIM
(ÜYE)

Yrd.Doç.Dr.Emine HALIÇINARLI
(ÜYE)

Yrd.Doç.Dr.Şüheda ÖZBEN
(ÜYE)